

10
7

2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20

+

XXIV

25

DISSERTATIO

De

BENEFICIO FILIÆ

ABSTINENDI HEREDITA-

TE PATERNA

AD

EFFECTUM EXIGENDI

DOTEM PROMISSAM

Ex

P. II. L. ult. ff. de Dot. Collat.

Quam

Consensu Nobilissimi Jctorum Lipsiensium Ordinis

Ad d. XXIII. Febr. Anno M DCLXXXIIX.

B. C. D, P. P.

P R Æ S E S

GOTHOFREDUS Barth/Lipsf.

J.U.D. & Pract.

& Respondens

JOHANNES FRIDRICUS Bauer/

Longafaliff, Thuring.

LIPSIÆ, Literis JOHANNIS GEORGI.

DISSERTATIO

BENEFICIO FILLAE

ABSTINENDI HEREDITA-

TIS PATERNAE

AD

EFFECTUM EXIGENDI

DOTIS PROMISSAM

EX

P. II. I. in f. de Doc. Collat.

ANNO MDCCLXXIX

JOHANNES ERICUS

LIBRARIUS

JOHANNES ERICUS

LIBRARIUS

JOHANNES ERICUS

I. N. F.
P R O O E M I U M.

Promissi memor, quodque fidem fallere Juris Consulto grave sit *in L. 1. pr. ff. de const. pec.* alteram, quam superiori anno, in Disputatione Inaugurali, de beneficio abstinendi hereditate Paterna ad effectum retinendi Dotem Acceptam Basileæ habitam, pollicitus sum *Legis Ult. de Dot. Coll.* partem, cæpta ibidem ex *L. 17. ff. de LL.* methodo hac vice absolvam. Consideratis igitur Textus nostri *Externis*, seu Interpretatione Literali; & ex parte etiam *Internis*, Mentem nimirum & Sensem Membri prioris, circa effectum Retinendi Dotem Acceptam, tum Ampliationibus tum Restrictionibus interpretando; superest ut & posterioris Textus partis Interiora h. e. Sensem Legis quoad effectum *Exigendi Dotem Promissam*, eadem methodo, & Ampliando & Restrungendo investigemus & ruminemur. Faxit DEUS feliciter!

Verba d. L. finalia hæc sunt:

Ergo non tantum data (scil. Dos) apud Maritum remanebit, sed & Promissa exigetur etiam à fratribus: & est aris alieni loco; abscessit enim à bonis Patris.

A

CAPUT

CAPUT I.

De Interpretatione eorum Mentali Ampliatiua.

§. 1. Divisio Textus. §. 2. Ampliatur ex parte (I.) Subjecti Do-
tantis (1) ad omnes Ascendentes. Quid si de Paternis & mater-
nis promissa? Si à Patre & Matre simul promissa? §. 3. Mater in
subsidiu saltim tenetur. Cessat SC. Vellej. & cur? §. 4. Ex par-
te Subjecti Dotati Dotem Accipientis, ad filias (1). Locupletes.
(2) Viduas. An in dubio Pater de suis, an de Filii propriis dotem
promisisse censendus? Affirm. prius. §. 5. Ratio. Exceptio (1) in
Patre inope. (2) in Matre & Avia. (3) in Patre naturali.
(4) Si non genero sed filia promissa, quod tamen negatur. §. 6.
Justitia L. fin. C. de Dot. propugnatur. §. 7. in filiis quoad Do-
nationem propter nuptias obtinet. Nisi filius inhonestam duxerit,
An prater Donationem propter nuptias Socer etiam ad Dotem nu-
rui obligetur. §. 8. Ex parte Subjecti Exigentis scil. Mariti. In
Dote Promissa, non legata, mortua muliere Dos Jure Civili Patri
manet; exceptis usuris ad mortem usq; conjugis. §. 9. (II.) Ratione
Objecti ampliatur (1) etiamsi res sit aliena, modo Socer non igno-
raverit. An (2.) Socius promittere possit? Distingv. §. 10. (3)
aut Feudalis. an, & quatenus Feudum in dotem dari antiquo &
hodierno Jure possit. Quae ratio cur Pater feudum in dotem Filiae
dare prohibeatur; Uxor verò marito non. Reverso ad Dominum
vel Agnatos Feudo actio ad interesse contra Allodiales heredes filiae
datur. §. 11. Nihil interesse certa Feudi pars in dotem promissa,
an indeterminata. Cautela. §. 12. num Socer & filii præcisè
ad traditionem feudi in dotem promissi obligentur: §. 13. quid ve-
rò de Seniore & Agnatis dicendum: Distingv. Exceptio. §. 14. num
dos à Vasallo simpliciter promissa ex Feudo solvenda? quid si non
solvendo hereditas? §. 15. (4.) Fideicommissum, limitat. quid in
Fideicommissio, quod post mortem supererit. §. 16. (5.) extendi-
tur ad quodcunque debitum aliud. §. 17. (III.) Respectu Forma
(1.) quocunque modo promissa. Quid testes singularis sint, &
Probent? An fratres & sorores, itemq; mater aut Avia, testes
esse

esse possint. Ex promissione usurarum probatur. An & ex prævio
matrimonii tractatu? §. 18. An in pactis dot. libus Sponsæ præsentia
requiratur? Distingv. §. 19. Si commodum Filie respiciant. Obli-
gatur Pater, licet filia ab iis recedat. §. 20. an idem in Sponso di-
cendum? Neg. limitatur. An pacta dotalia Conjuges in præju-
diciu tertii mutare possint? Neg. §. 21. (2.) Purè an sub con-
ditione. Definitè an Indefinitè. Si ante impletam conditionem
filia aut Socer decedat. Distingv. §. 22. an sit conditionalis, cujus
(1.) solutio in eventum mortis promissa? an (2.) in Diem pro-
missa (3.) an promissa intra annum & diem. (4.) subincerto die.
§. 23. Indefinitè seu generaliter promissa in quantum valeat? Di-
stingv. An & post mortem Filia gener ex ea agere possit? an ac-
ceptâ dote ad supplementum congruæ agere possit? Aff. quæ congrua
dicenda? §. 24. an Gener indotatam ducens dotem à Socero adhuc
petere possit? Neg. limit. §. 25. incerti promissio limitatur in Extra-
neo (1) si arbitrio suo. (2.) ad arbitrium Tertii promiserit. Quid
si alternativè? quis eligat? §. 26. An & à Vasallo indefinitè pro-
missa ex Feudo præstanda, & quanta? Quis determinet. §. 27.
An quantam nuptiæ alie acceperunt? an locupletibus ex Feudo de-
beatnr. §. 28. V. Ratione Effectus (1.) revocari nequit, nequi-
dem ob ingratitudinem. Num antè nuptias? Distingv. secus si pro-
missor extraneus. §. 29. Dotem in Immobilibus constitutam Socer
onerare nequit. §. 30. (2) competit Filia prælatio & Tacita Hy-
potheca. §. 31. etiam in Concurribus Creditorum. Cur? Refuta-
tur Richterus. Limitatio Mævii. §. 32. Distingv. Gener dotem pe-
tat, an mortuo eo Filia, Filia exigere nequit. §. 33. Gener potest.
in dubio instrumentum Dotis præsumitur prius. §. 34. Responde-
tur Object. §. 35. Ex quo die incipiat Hypotheca tacita? §. 36.
an Dotis constante matrimonio promissæ privilegium retrahatur
ad tempus nuptiarum? aliud, si in diem aut sub conditione promis-
sa. §. 37. (3.) Præfertur Filia Novercæ, nec non creditoribus
feudalibus prioribus, sive Nobilis sive plebeja sit. §. 38. Amplia-
tur. (5.) quoad Usuras, limit. ex quo die currant? Distingv. Num
ante nuptias §. 39. an post nuptias promissa. §. 40. Quid si
Dos nulla promissa? an usuræ exigi possint? §. 41. An pro Mobi-
libus non fructuosus usuræ debeantur? §. 42. Num pro usuris Hypo-
theca

beca competat? §. 43. Distingv. inter Jus Civile & Saxon. Refu-
tatur Richterus explicatur Ord. Sax. Saxon. §. 44. Quid si ge-
ner sortem absq; protestatione usurarum receperit? §. 45. Fructus
pignoris dotalis excedentes in sortem non imputandi. §. 46. etiamsi
pactum antichreticum non intervenerit, aut dotans extraneus fuerit.
§. 47. idque à Genero ad quemcunque extraneam extenditur. §.
48. ad II. Quæst. Resp. in pignore hoc gener prelationis Jure
gaudet.

§. 1.

Duo L. N. Summa quasi Capita esse, unum de Reten-
tione Dotis Acceptæ, alterum de Exactione Promissæ
agens; utrumque verò quinque in Universum con-
stare Enunciationibus, Proposita nim. (1.) Quæstio-
ne. (2.) illius Decisione. (3.) decisionis Extensione,
(4.) Extensionis Ratione, & (5.) Rationis Probatione in
d. Disp. Inaug. Sect. 1. §. 4. & fin. Sect. 2. §. 2. latius exposui.
De Prioribus duabus actum supra in parte Legis Prima; De
Tribus posterioribus verò in parte hac altera agitur. Est
quippe pars hæc posterior nihil aliud quam prioris Extensio;
quod enim in Dote Accepta Juris statuit Imperator Divus
Marcus, ad Promissam producit Jctus Tryphoninus. Hu-
jus verò cum verba jamdum antè, ut dixi, explicata sint,
sensum & mentem accuratius paulò considerabimus, & qui-
dem eam tum ampliando tum restringendo.

§. 2. Et si igitur Extensio hæc Tryphonini non mi-
nus quam ipsa Legis Quæstio de Patre & Filia, itemque de
Dote tantum, ut & de promissione in genere concepta sit,
Ampliari tamen ex mente Jcti & analogia Juris multifariè
poterit. Ita enim (1.) Ex parte *Subjcti*, & quidem (a)
Dotantis ampliatur 1) ut procedat non tantum in Dote à
Patre, sed & à Matre, quin & à reliquis utriusque lineæ Ascen-
dentibus promissa L. 41. pr. ff. de Jur. Dot. ad hoc ut liberi, he-
reditate eorum abstinentes dotem promissam ab heredibus
exigere possint. Sed quid si Dos ex Paternis & maternis bo-
nis simul, per Patrem & Matrem, vel Avum & Aviam con-
junctim promissa, wenn beyde Eltern zugleich dem Eydum ein-
gewis-

gewisses Ehegeld versprochen oder verschrieben / v. g. Es wolten beyderseits unterschriebene Eltern ihrer Tochter / oder Enckelin und ders Bräutigam 1000. Rthlr. zur Ausstattung mitzugeben versprochen haben re. an uterque Parentum in solidum teneatur? De Patre utique: (sicut & Jure Civili de Avo Paterno & reliquis lineæ paternæ Ascendentibus L. 6. ff. de Collat. L. 5. §. 8. ff. de J. D. l. 7. §. fin. ff. de in Rem vers. v. Eckolt ad π. T. 3. Lib. 23. §. 4. p. m. 333. Nam Jure Saxon. aliud obtinet, ob dissolutam semel per nuptias filiæ & separationem familiæ patriam potestatem *Novell. Elect. p. 2. Const. n. Berlich. 2. Concl. II. n. 28. & seqq.*) nullum est dubium post L. fin. C. de Dot. Prom. quod dotem, vel unâ cum Matre constituens, v. Anton Faber in *Cod. L. V. tit. 6. def. 1.* vel solus ex suis & uxoris bonis promittens, totam de suis præstare teneatur, neque hic bonorum maternorum ratio habenda sit. v. *Mynsing. cent. 6. Observ. 85. Herculis Marescotti JC. Bononiens. variar. Resol. Lib. 2. cap. 132. n. 1 & 2. fol m. 252.* Quin in tantum officio Patris elocatio & dotatio filiarum incumbit, eoque facta præsumitur, ut, licet uxor virum suum, pecuniam, quam ipsi forte debuit, in dotem filiæ communis dare jusserit, his verò non uxoris, sed suo nomine dederit, nihilominus eam pecuniam adhuc uxori debeat, per text. express. in L. 82. ff. de Jur. Dot. Similiter, etiamsi falsò existimans se Filiæ suæ debitorem esse, dotem promississet, obligabitur teste Juliano in L. 46. §. ult. ff. de Jur. Dot.

§. 3. At in Matre secus est, eaque non nisi in subsidium, deficientibus bonis paternis pro dimidia parte tum obligatur, *reste Mevio part. 9. Decis. 180. n. 1.* Differentiæ ratio perquam manifesta est, quia Patris tantum officium est dotem & donationes propter nuptias pro sua progenie dare, *ut ait d. L. fin. C. de Dot. Prom.* & inter matrimonii onera haut postrema filiarum dotatio refertur, ob quæ sustinenda dotis & Paraphernalium uxoris usumfructum percipit. Matres igitur & Avix, promissioni Dotis à solis Patribus faciendæ, adstipulantes & accedentes non ut principales & correa, sed quasi fidejubentes pro Maritis veniunt

niunt; idque exinde apparet, quia Matri solventi regressus adversus Maritum illiusque heredes relinquitur arg. *L. 20. §. 1. ff. Mandat. L. 46. ff. de Fidejuss.* Solet autem regressus hic fidejussoribus dari non correis debendi, nisi quatenus vice mutua videntur fidejussisse. Anton. Faber. *Cod. Lib. 5. Tit. 6. def. 8.* Neque enim ad eam mulieris intercessionem, quæ pro dote facta est, SenatusConsulti Vellejani potestas extenditur per *L. fin. C. ad SC. Vellej.* sicut nec Novellæ 134. cap. 8. & inde desumptæ Authentice (*Si qua mulier C. d. 8.* Quia Dotis causa pia est: Unde & mulier si in ea opinione sit, ut credat se pro dote obligatam, quicquid dotis nomine dederit, non repetit: sublata enim falsa opinione, relinquitur pietatis causa, ex qua solutum repeti non potest, ut ait Julianus in *L. 23. §. 2. ff. de Condict. indeb.* Et licet donatio inter Virum & Uxorem aliàs non subsistat, facta tamen Marito, ut dotem pro communi filia det, minimè infirmatur per *L. 34. ff. de Don. int. vir. & ux. junct. L. 11. ff. quib. mod. pign. vel hypoth.*

§. 4. Ex parte Subjecti (β) Dotati, & quidem (1.) Dotem Accipientis C. nim. Filia. Huic enim propriè & naturaliter dos acquiritur & propria est, indeque dotari dicitur, daß sie ausgestattet worden. Ihre Ausstattung und Aussteuer/Mitgabe bekommen. 26. utut durante matrimonio dominii hujus usu & effectu, Jure Civili, destituatur. *conf. Disp. 1. Sect. 1. §. 16.* atque hinc exigere promissam possit. *v. Disp. I. Sect. I. §. 19. & inferius §. 8.*) extenditur (1.) ad quarumcunque facultatum Filias, etiam (2.) Viduas à Patre iterum dotatas *v. Ludov. Gilhausen in Arb. Jud. Civ. cap. 6. part. 7. de Presumpt. §. 44. n. 1. fol. m. 493.* Sivè bona aliunde jamdum habeant, ob quæ conditionem matrimonii inveniant, sivè non *conf. §. 23.* Quapropter minimè audiendus Parens, dotem simpliciter promissam per bona Filia soluturus *v. g. wenn er gesagt / er wolte seiner Tochter so und viel mitgeben / hernach aber deroselben bey sich habendes Muttertheil / oder andere ihr zustehende Güther hierunter gemelnet haben wolle.* per elegant text in *L. fin. C. de Dot. Prom.* ubi expressè disponitur, quod Pater simpliciter promittens dotem pro Filia intelligatur eam de suo i. e. ex bonis propriis, ex liberalitate, dotare velle, etiamsi filia propria bona

bona habeat, & per se fit dives, ut commodè ex iis bonis
Dos constitui posset, *conf.* Joh. Petr. Fontanella de Paet.
Nupt. Tom. I. claus. 4. gloss. 5. n. 13. & 14. fol. m. 74. Cujus rei ra-
tionem Baldus ex naturali Patris ad præstandum Filiae dotem
obligatione. Mynsingerus contra ex officio paterno, duriore-
que Legis necessitate desumit, *cent. 5. observ. 32. n. 5.* Cui ex L. 5.
§. 12. ff. de Jur. Dot. ea imprimis jungi meretur, quod in dubio
Pater, Curator filiae suae, pro ea dotem constituens, magis
quasi Pater id, quam quasi Curator fecisse credatur. Nam,
licet Pater filiae locupleti Dotem dare non cogatur. v. *Diff. 1.*
§. 2. §. 25. cum nec alere eam teneatur. *l. 5. §. 7. ff. de Agn. vel alend.*
lib. Aliud tamen obtinet, si dotem ultrò promiserit, uti h. in
l. Siquidem ex ejusmodi absoluta promissione Genero statim
Jus acquiritur, utpote ipsi ex causa onerosa, & ad sustinen-
da eò melius onera matrimonii facta. *conf.* D. Mercurial. Mer-
lini *Decision. S. Rota Rom. ad Tract. de Pig. & hypoth. Dec. 138.*
n. 6. fol. m. 258.

§. 5. Nam quemadmodum talis conventio seu pro-
missio non tam Filiae quam genero fit *arg. l. fin. §. 1. ff. qua in*
fraud. cred. facit sequ. §. 8. in med. ex causa matrimonii L. 5. C. de
Dot. Prom. ita & in dubio Socerum inter & Generum separa-
ta indè, diversaque oritur obligatio & actio, diversum conti-
nens Objectum ab ea, qua diu antè illam conventionem Pa-
ter Filiae jamdùm aliundè, & ex causa ipsi competentis domi-
nii, ad traditionem bonorum illorum fuit obstrictus. Inter
quos igitur actum hoc negotium, inter eos quoque nascitur
obligatio; Diversitasque Subjectorum, diversum & separa-
tum supponit Objectum, ne aliàs verba sine effectu accipi-
antur. Sibi enim imputet Socer, quod non apertius Legem
conventioni dixerit, aut ex malitia fortè noluerit. conf. infra
Cap. 2. §. 7. quod utique potuisset. arg. L. 51. ff. de Jur. Dot. Fal-
lunt tamen hæc (1) Si non generaliter & indivisim de suis
& maternis bonis, sed pro parte potius distinctis promiserit,
v. g. Er wolte Ihr 1000. Rthlr. inclusive ihres Muttertheils /
sive 500. Rthlr. an ihren Muttertheile / und 500. Rthlr. aus
seinem eigenen Vermögen geben; tali enim casu Patrem ad plus
ex

ex bonis suis exsolvendum, quam promiserit, cogi non posse verius est; cum in expressis conjecturæ & præsumptioni locus non detur. *L. 137. §. 2. ff. de V. O.* Proinde textus in *L. fin. C. de Dot. Prom.* non nisi de eo casu exaudiendus, quando simpliciter tantum de bonis maternis & paternis promittatur, nulla paternorum vel maternorum quantitate expressa, ita ut revera non appareat quid ipse velit dare, & quid de substantia filiarum proficiscatur, ut loquitur ipse Justin. in *d. L. fin. circa fin. conf. Mynsing. cent. 6. Obs. 85. n. 7. & 8. p. m. 519.* (2) Si Socer inops sit, aut substantiam idoneam non possideat, ex qua dotem promississe possit præsumi, per *d. L. fin. C. de Dot. Prom.* ut Ludov. Gilhausen *l. c. n. 3. & 4.* dotem excessivè promissam hic exclusam nolit, dummodò ad illius exsolutionem bona sufficiant, licet non habeat, ut deindè reliquas dotare possit Filias. *conf. Diss. Inaug. S. 2. §. 29.* quod facilius fortasse concedendum, si dolus Soceri appareat, aut nihilominus tantum retineat, ne cum familia egeat. *per ea quæ inferius cap. 2. à §. 4. usq. 10. dicuntur.* (3) in Matre & Avia, quæ de Patrimonio Nepotis promississe creduntur. *arg. L. 34. ff. de N. G. Azo Comm. ad d. L. fin. n. 6.* (4) In Patre Naturali, qui dotando filiam, non ex propriis, sed ipsius filiaë bonis dotem dedisse vel promississe præsumitur, Autore Bartolo in *L. 1. ff. Sol. Matr.* Menochio *de Præsumt. lib. 3. præf. 15. add. Diss. I. Sect. I. §. 7. in fin.* Præterea (5) locum hæc habere negat Ludov. Gilhausen *de Arbor. Jud. Civil. c. 6. part. 7. de Præsumt. §. 44. n. 5. fol. m. 493.* quando non genero, sed ipsi filiaë Pater dotem promississet, eoque calu etiam ex bonis ad ipsam filiam pertinentibus præsumi promissam autumat. Verum ut taceam 1) dotem soli etiam filiaë promissam genero pro sustinendis matrimonii oneribus constitutam censerì, eamque proindè, ut dominum, illam exigere posse invitâ etiam filia, *v. Diss. 1. Sect. 1. §. 19. & cap. sequ. 2. §. 17.* Quid 2) operaretur promissio, cum & citrà eam, ad traditionem rerum filiaë propriarum, jure obligetur? Accedit 3) quod Pater promittens Dotem, paternum exercere voluisse officium, dotare scilicet de suis, jure præsumatur *L. fin. C. de dot. prom.* Propria enim bona non ut Pater, sed ut Curator restituit;

tuit ; nec 4) Dotis appellatione hæc veniunt, etiamfi fortè
usus fuerit vocabulo zur Wittgabe. Quia omnis datio (atque
sic etiam hæc in dotem datio die Wittgabe) est translatio Do-
mini, extrà patrimonium nostrum actu existentis *arg. §. 14.*
Inst. de Action. §. L. 17. §. ult. ff. de V. O. quæ igitur, nostræ jam-
jam sunt, ex causa dotis amplius fieri, aut promitti nequeunt.
§. 10. Inst. d. Legat.

§. 6. Cum itaque ex jam dictis de Justitia & ratione,
Constitutionis *d. L. fin.* satis constet eaque propter in Camera
Imperiali usu recepta sit, teste Mynsingero *cent. 5. Observ. 32.*
p. 345. non video quo Jure aut ratione Christin. *Vol. 3. Decis.*
132. n. 24. eam satis mirabilem appellare, vel Arnoldus Vin-
nius *Lib. 2. quest. Illustr. 14. in fin. p. m. 360.* eam moribus horum,
temporum sine vitio applicari, aut in praxi recipi non posse
cum Grœnv. *de LL. abrog. ad d. L. fin.* asserere & defendere
possit: cum nulla Lege contraria hucusque sit abrogata, cur
igitur stare prohibeatur. *l. 27. C. de Testament. L. 32. §. fin. C.*
de Apell.

§. 7. Cæterum quæ de Dote Filiarum hætenus ex *d.*
L. fin. deduximus, eadem & (3) *in Filiis* quoad Donatio-
nem propter nuptias obtinere statuimus. *arg. L. 20. vers. si i-*
gitur. C. de Donat: antè nupt. & Ludov. Gilhausen de Arb. Ju-
dic. Civ. l. c. n. 1. fol. m. 493. add. Diss. 1. Sect. 2. §. 6 Cum filio u-
xorem ducenti non minus donationem propter nuptias assi-
gnare, quam filiam dotare Parens teneatur. *d. L. fin. vers. ne-*
que enim. &c. modò non duxerit inhonestam. *L. 3. §. 6. ff. de bo-*
nor. poss. contr. tabb. undè & promissam abstinentes, æquè ac
filix, ex hereditate Patris petere poterunt. Imò licet expres-
se quidem nihil promiserit Parens, si tamen filio sponsalia
vel matrimonium contrahenti, pactaque dotalia cum Sponsa
ineunti adfuerit & consenserit, mortuo postmodum in pauper-
tate filio, Pater ex subscriptione & consensu suo viduæ, Nu-
rui, promissam à filio in Tabulis Dotalibus donationem pro-
pter nuptias, seu propter dotem, das Gegenvermächtnis/ und
was er ihr sonst in der Ehestiftung mehr zugesaget zc. præstare unà
cum Dote, in subsidium tenetur. Quia postquam consensit

B

ma-

matrimonio filii & pactis dotalibus, omnes eas obligatio-
 nes in se suscepisse jure intelligitur, quæ ex causa matrimoni
 pendent, sibi que adeo imputet, quod non protestatus fuerit
arg. L. 1. § 2. C. de Filiisfam. & quemad. pro iis Pater. §. 1. Inst.
quod cum eo qui in alien. idque præjudicio firmat Carpzov. P. 2.
Constit. 43. def. 12. add. Anthon. Faber. in Cod. L. 5. Tit. 18. def. 25.
Ludov. Gilhausen. in Arb. Jud. Civ. Cap. 6. part. 7. §. 44. n. 1 fol.
m. 493. Bachov. tr. de Pignor. & Hypoth. L. 1. cap. 9. n. 11. in fin. p. 37.
Mercurialis Merlinus de pign. & Hyp. L. 3. tit. 2. qu. 158. n. 42. fol.
m. 278.

§ 8. (γ) Ex parte *Subjecti Exigentis* Dotem Promis-
 sam (non item Legatam, nam etsi genero Dos legetur, filia
 tamen actio est *L. 69. §. 2. ff. de Legat. 1. rationes v. ap. Anth.*
Fab. Cod. L. V. Tit. 6. def. 5. add. Brunnem. ad L. 5. Cod. de Dot. Prom.)
 scil. Mariti v. *Disp. 1. Sect. 1. §. 19.* seu Generi, cujus appellatio-
 ne hic Neptis & Proneptis, cæterarumque tam ex filio quam
 ex filia editarum, mariti veniunt. *L. 136 ff. de V. S. (1)* quod exi-
 gere possit nomine proprio. (2) absque ullo mandato aut
 cautione rati *L. 11. verb. nulla ratibabitione. C. de Pact. Convent.*
tam sup. dot. D. Nicola. Proc. part. 3. c. 1. n. 15. licet (3) vel
 utrique Conjugum. v. *Anthon. Faber. Cod. L. 5. T. 7. def. 31.*
 vel soli etiam uxori à Patre sit promissa *L. 5. C. de Dot. Prom.*
L. 7. §. 3. ff. de F. Dot. L. 9. C. de R. V. Carpzov. P. 2. C. 42. d. 18.
 (4) etiam invita aut contradicente muliere v. *infr. Cap. 2. §. 17.*
in fin. Quia Genero per promissionem jus quæsitum, & So-
 cer ipsi ex conventionem seu contractu obligatus est. *conf.*
Disp. 1. Sect. 2. §. 42. Unde nec (5) Filia parenti dotem pro-
 missam, invito marito remittere potest, cum contracto matri-
 monio Dotis alienationem non habeat. *L. 23. Cod. de Jur. Dot.*
 sed data apud maritum remaneat, promissaque ab illo exigi
 possit *L. b. N.* Imò licet Maritus Civilis tantum Dominus
 Dotis sit, & usufructuarius, à præstatione tamen & exsolu-
 tione illius Socer se liberare minimè poterit, offerendo ipsi
 quotannis usum fructum seu Interesse promissa, *L. fin. §. 2.*
verb. fin. nec is qui debet & c. C. de Jur. Dot. Nec refert, maxi-
 mè Jure nostro Saxonico (6) vivente adhuc Filia Gener à
 Socero,

Socero vel ex hujus hereditate, dotem promissam petat, siue
mortua ea, solus maritus exigat tanquam heres mobiliaris,
quia ad effectum lucri habetur perinde ac si soluta fuisset, ut
loquitur Amator Rodriquetz. in *Decision. Sacrae Rotae Rom. ad
Materiam de Privileg. & concurs. Cred. Dec. 46. n. 1. fol. m. 75.* Et
quanquam Jure Civili mortua muliere Maritus Dotem pro-
missam exigere non possit, cum & acceptam restituere *L. 10. pr.
ff. Sol. Matr. L. 4. C. eod. L. 6. pr. ff. de Jur. dot. L. un. §. 13. in fin. C.
de R. II. A.* excepto usufructu in dotem genero, proprietario, à
Socero dato per notab. text in *L. 78. §. 1. junct. L. 66. ff. de
Jur. dot.* teneatur, etiamsi liberos uxor reliquerit. Ut enim
propter liberos dotem maritus retineat, pactis opus est,
*l. 48. ff. Sol. Matr. L. 12. pr. L. 26. §. 2. ff. de Pact. Dot. L. 7. C.
de Pact. convent. conf. supra Diss. I. §. 8. in fin.* Quia tamen eo
Jure, iisque in locis ubi observantia illius viget, pactis
ut plurimum dotalibus sibi prospiciunt generi, ut soluto ma-
trimonio aut totam dotem, aut partem lucrentur; qualia pa-
cta etiam non extantibus liberis valere ex *L. 2. §. 12. ff. de Pact.
dot.* apparet. Quin & extra casum pacti istiusmodi conventi,
usuras nihilominus Dotis promissae, ad mortem usque con-
jugis debitas, petere possunt. conf. Zanger. *tr. de Except. Part.
2. cap. 15. n. 43. p. m. 226.* ut adeo nec Jure Civili hæc *L. N. pro
dote Actio*, seu, *Exactio*, omni penitus effectu destitua ur.
conf. seq. §. 23.

§. 9. II. Ratione *Objecti* ampliatur, ut res in dotem pro-
missa exigi possit, etiamsi (1.) fuerit *aliena*, ad hoc scil. ut vel
redimant, vel æstimationem præstent heredes. *l. 14. §. 2. de Le-
gat. 3.* siue æstimato siue inæstimato sit promissa, sciverit So-
cer an ignoverit alienam esse, perinde est, nisi fortè heredes
parati sint probare Socerum, si scivisset alienam, doti haut pro-
misisse. arg. §. 4. *Inst. de Legat. add. Diss. I. Sect. 2. §. pen. (2.) de Re com-
muni à Socio promissa.* Quia, quæ in honorem alterius Socii
liberorum erogata sunt, utrinque imputantur. per *L. 73. ff.
Pro Soc.* Neque enim est, quod cum aliquibus ob *L. 81. ff. eod.*
in Dote promissa diversum statuamus; aut cum Petro de U-
balda de *Duob. Fratrib. argum. 6. n. 10. p. m. (edit. Colon. de anno*

1586. in Oct.) 217. distinguamus inter id, quod ex Naturæ debito in Filiam expenditur, quale dos esset; & inter alias extraordinarias expensas in honorem filiorum, puta militiæ, Doctoratus, Magistratus & similibus, ut loquitur, fiendas, ita scilicet ut hæc quidem impensæ juxta *c. L. 73. §. 1.* non autem dos de communi solvatur, nisi aliud specialiter ita inter Socios convenit secundum *d. L. 81.* Nulla quippe disparitatis subest ratio. Quoad 1.) enim qui dare de communi, cur non & promittere dotem possit? maximè cum promissa non minùs, quam data statim abscessisse à bonis communibus credatur, ærisque alieni, è bonis societatis exsolvendi, loco habeatur. *arg. L. N. ult. add. Disp. I. Sect. 1. §. 21. & L. 27. ff. Pro Socio.* tametsi amplior fortè promissa; dummodò non dolo, ignorante vel contradicente Socio, prout eleganter Legem *68. pr. ff. Pro Soc.* in præsentis casu explicat atque restringit Gothofred. *in not.* Quoad 2.) Majori sanè Jure, quin & ex ipsius Socii præsumta voluntate ea Societati imputanda, quæ Jure Naturæ, atque sic ex necessitate præstantur, quàm quæ ex liberalitate, aut captandæ gloriæ gratia erogantur, prout rectè quidem argumentatur Donellus *lib. 13. Comm. c. 16.* in eo solùm fallens quod *d. L. 73. de Dote;* Legem verò *81. ff. eod.* de sumptibus in honorem liberorum, contra tenorem contractus factis exaudiat. Neque sanè concludens Petri de Ubalda ratio est, quod non ut socius, sed ut Pater, atque sic de suo dotare cogatur: cum nec ut socius alimenta (in quorum locum tamen, & quasi per aversionem Dos filiarum datur aut constituitur. *conf. Disp. I. Sect. 2. §. pen.*) liberis, nec sumptus in honorem eorum debeat, & nihilominus ea omnia communis impendii sunt *per d. L. 73. §. 1. ff. pro Soc. & L. 39. §. 3. ff. Fam. Hercisc.* Supponimus tamen hinc Societatem specialiter Universarum fortunarum, ut loquitur *d. L. 73.* Sic enim nihil proprii amplius habuit, ex quo solvere vel promittere potuit. *Arg. L. 39. §. 3. ff. Fam. hercisc.* Aliud obtinet in Simplici, *v. l. 3. & 7. ff. pro Soc.* qua de accipimus *d. l. 81. ff. Pro Socio. conf. Fachin. lib. 8. controv. c. 4. Brunnem. in Comm. ff. ad b. L. 81. n. 5.* in hac enim nec dos, nec alii, quam qui occasione aut intuitu so-

societatis facti sunt, sumptus conferuntur. *l. 52. §. 15. ff. cod.*
Positis igitur sic præmemoratis circumstantiis, seu requisitis,
consequens sanè videtur Dotem non tantum ab alterutro So-
ciorum Filiaë datam utrinque imputandam, sed & ex pro-
missione unius alterum pro parte sc. dimidia, obligari, quin
& conveniri, soluta etiam societate posse. *arg. d. L. 81. vers.*
quæsitum est & c. pactum non esse iniquum. ff. Pro Socio.

§. 10. Vel etiam 3.) Feudalis. Nam etsi quidem Feu-
dum in Dotem pro Filia dari aut promitti posse, nullius Cu-
riaë consuetudine videatur. *2. F. 9. §. 1.* Imò ne quidem eo ca-
su, quo Pater nulla alia bona habeat, nec filia aliter, quam
si dotata sit, nubere possit. *Wurmser. de Feud. observ. 19. Lud-*
vvel. Synops. Feud. Cap. 17. p. m. 360. Non tamen hæc aliter, quam
cum hoc effectu, accipio, ut scil. ex natura Dotis Communi
(*vid. §. 40. Inst. de R. D.*) Dominium simul illius ad Generum
& Filiam transferatur, sicque vera alienatio, Jure Feudali
prohibita, intercedat; quo respectu Dotis datio recte dona-
tionibus annumeratur *in L. ult. pr. C. de Donat. ant. Nupt.* Feu-
dum enim in dotem dare simpliciter non esse prohibitum,
exemplo uxoris Marito Dotem in Feudum constituentis doce-
mur *ex 2. F. 13. & 17.* Cur autem Patri non æquè ac uxori id
liceat, vix alia reddi videtur posse ratio, quam quod Pater
Feudum in dotem simpliciter concedens, omni Jure vel Do-
minio se exueret, transferendo nimirum (ex natura dotis in al-
lodio constitutæ generali) Naturale in filiam, cujus ob id
proprium peculium fieret. *l. 14. ff. ad L. Falcid. & Civile in ge-*
nerum L. 30. C. de Jur. Dot. atque sic reverà Feudum alienarèt
& Domino Feudi, proprietatem interverteret; E contrariò U-
xor Naturale Dominium retinet, abscedente saltim Civili, & ex-
istente apud maritum usufructu, quousque consistit matri-
monium. *2. F. 18.* His ità suppositis, non video quî naturæ
Feudorum, vel rationi Juris Feudalis repugnare debeat, si
Pater expressè in Pactis Dotalibus Dominium suum Vasalla-
ticum sibi reservaret, adjecto insuper pacto de Dote non
lucranda, sed vel post mortem Filiaë ad ipsum, ejusvè suc-
cessores Feudales; vel deficientibus vivâ etiam filia, descenden-

tibus masculis', ad Agnatas aut Dominum revertenda. *Dis-*
sent. commun. Dd. & cum illis Ludvvel. Syn. J.F. cap. 17. p. m. 361.
Quin nec analogiæ Juris contrarium existimem, si, concepto
simpliciter, in mortem Filia, Feudum restituendi pacto, Feu-
doque, superstite filia, deficientibus masculis ad Agnatos vel
Dominum devoluto, ad interesse genero contra heredes al-
lodiales concedatur actio, ut quoad onera matrimonii ex
Feudo usque ad mortem Filia à Socero promissorum, præ-
stent indemnem. *arg. L. 8. §. 13. ff. quib. mod. pign.*

§. 11. Nihil autem interest certam Feudi partem Filia,
itemque Genero dotis loco Socer assignaverit; an indefinite
& in genere saltem pro dote, in certa pecuniæ summa consti-
tuta, partem Feudi indeterminatam dare promiserit, inqui-
ens, v.g. Er wolte seiner Tochter 6000. Rthlr. zur Ausstattung
und zwar an unterschiedlichen Lehns-Stücken / und zu seinem
Ritter-Guthe N. gehörigen pertinentien / als Feldern / Wiesen
etlichen Acker Holz und Teichen 2c. daß sie selbige Zeit ihres
Lebens nutzen und gebrauchen / nach ihrem / der Tochter / Tode aber
allesamt ihm / oder dessen Lehns-Erben / wie ingleichen nach
inzwischen ereigneten Falle denen Mitbelehnten oder denen Lehns-
Herrn hintwieder abgetreten / und dem Ritter-Guthe einverleibet
werden sollen 2c. Quin, factam tali casu in dotem dationem re-
vocari à Fratibus, aut promissam feudalis fundi traditio-
nem, denegari Filiabus à Patre, vel hoc defuncto à Fratri-
bus non magis posse existimem, quam si Parens Vasallus Fi-
lia & genero Jus percipiendi fructus ex Feudo donasset *L. 12.*
§. 2. ff. de usufr. oppignorasset, L. 11. §. 3. ff. qui pot. in pign. locas-
set, 2 F. 9. aut vendidisset, L. 8. §. 2 ff. de per. & comm. r. v. postea-
que perfecto utrinque contractu, vel etiam à parte saltim
Filia & generi adimpleto, Socer, illiusvè heredes pœnitere
& resiliere velint. Contractus etiam invitos & descendentes ob-
ligat, maximè si ex causa onerosa fiat, & à parte alterius ad-
impletio accesserit, veluti hoc nostro casu sponsalibus, spe
promissæ dotis. jàmjà contractis. Accedit, quod tali casu
Filia, itemque Gener in Feudo dotis loco concessio vel promissio
nullum Jus Reale, sed saltim Personale, vi pacti & promissio-

missionis consequatur, ut scilicet Filia, quamdiu vixerit, fructus exinde percipiendi facultas praestetur, sub hac tamen cautione, ut si ea decesserit, Successoribus Feudalibus illud restituatur: atque sic exemplo usufructus Servitutum Realium, constituti vel legati, Dotis istiusmodi promissio vel Datio, favore Dotis, sustineatur, & teneat *arg. L. 1. ff. de Usu & Usufr.* Unde nec cum Domino Struvio *in S. J. F. cap. 15. aph. 7 n. 2. in fin. p. m. 437.* Zasio, Gailio & Mynsingero asserere dubito: Patrem Vasallum filiae fructuum Feudi perceptionem in dotem recte dare (quin & promittere) posse. Consultius autem haut dubie aget tali casu Gener, si persuadeat Socero, ut evitandae litis gratia, ipsum super Feudo in dotem dato vel promisso subinvestiat. Ita enim, mortua Filia, etiam illud ut subfeudum, retinebit, & ad descendentes transmittet, nisi aliud literis investiturae convenerit.

§. 12. Num verò Socer ejusve Filius praecise ad traditionem rerum hoc pacto in dotem promissarum Feudalium obligentur, an praestando interesse traditionis necessitatem possint effugere Quæritur? Et quanquam illo casu, quando Dos simul in certa pecuniae quantitate constituta, principaliter pecunia in stipulationem venisse, res feudalis autem in gratiam promittentis tantum adjecta esse, atque sic ad modum solvendi tantum pertinere videatur; nihilominus tamen quia non alternative sed copulative rerum Feudalium, promissio facta, pro pura magis, licet qualifata aut modali promissione, ea habenda, adeoque res ipsae praecise praestandae. Pacta enim sunt servanda à Socero, & Filii quoque ex promissione parentum, etiam ratione Feudi tenentur *1. F. 3. §. 9. 2. F. 45. conf. Struv. Syn. Jur. Feud. c. 14. aph. 11. n. 4. Carpz. P. 2. C. 42. def. 5. n. 7.* Accedit, quod aestimatio tali casu, tacitam quasi Juris utendi fruendi Feudo, contineat emtionem venditionem *L. 10. §. 4. L. 16. ff. §. 1. C. de Jur. Dot.* proindeque idem quod in Emptione Venditione alias *arg. L. 6. C. de Rescind. vend. L. 68. ff. de R. V. §. 2. Inst. de Donat.* statuendum. Minus dubii habet, si solum Feudum, absque determinatione quantitatis, in dotem promissum; cum ex causa onerosa, & quasi ex contractu.

(v. No-

(v. Novell. 22. c. 19. L. ult. C. de Repud.) Do ut facias, contractis sc. nuptiis debeatur. *conf. Disp. I. Sect. 2. §. 40.*

§. 13. Sed hæc de Socero & Filiis: Quid de Agnatis & Domino Feudi dicendum, si mortuo fortè brevi post promissionem Socero, & deficientibus filiis, ad eos Feudum devolvatur, An & illi promissis Soceri stare tenentur? Jure equidem Longobardorum negativa verior. *arg. 1. F. 18. 2. F. 8. pr. & 2. F. 9. pr.* etiamsi superiorem Dominum recognoscere, ipsique servitia præstare Gener & Filia parati sint. *arg. 1. F. 15. verb. nisi specialiter investitus. & c.* Quia Agnatis factò alterius successio interverti, aut Domino invito alius obtrudi Vasallus nequit &c. *Dissent. Ludvvel in Syn. J. F. Cap. 15. p. m. 321.* Jure autem Saxonico, maximè Electorali, quo Dotis datio, & promissæ præstatio inter onera Feudalia ab Agnatis pariter atque ab ipso Domino solvenda refertur, *quo de pluribus in preced. §. 50.* interesse videtur, in certa quantitate pecuniæ Dos principaliter constituta, atque sic Feudum æstimatò in dotem fuerit promissum: An solum Feudum, ut corpus & inæstimatò loco dotis assignatum v. g. si dixerit *Er wolte dem Eydam diß oder jenes Lehen-Guth an stadt des Heyrath Guths zeit Lebens zu genüssen einräumen und übergeben.* Illo casu, *vi constit. 46. Part. 2.* quantitatem ex solvere tenentur, *quo de ex parte supra Disp. I. Sect. 2. §. 39. & infra cap. 22. §. 26.* Hoc verò, quia Feudum in præjudicium Agnatorum, itemque Domini alienari nequit, neque etiam æstimatio in stipulationem venit, nihil præstabunt, excepto eo, quod in casu deficientis Allodii, Jure hoc, ordinariè aliàs Filiabus pro dote ex Feudo debetur, *de quo in sequ. §. 26.* Nisi fortè & hi in allodio simul succedere velint, quo casu utique factum seu promissum defuncti præstare non minus ac filii obligantur; *arg. 2 F. 45. ibiq. D. Casp. Bitsch in comm. Struv. S. J. F. cap. 14. apb. 29. & 30.*

§. 14. Atque hæc ita se habent, si ex ipsis rebus Feudalibus Dos constituta aut promissa sit. Videamus nunc quid statuendum, si Vasallus absque Feudi mentione certam pecuniæ summam Filix nubenti promiserit, antè quam autem solvat, vita fungatur? Jure equidem Communi ex Feudo nihil

hil deberi exploratum est *arg. 1. F. 18. 2. F. 8. pr. & 2. F. 9. pr.* At
verò Saxonico Electorali Filia indistinctè, tam Patri heres
existens, quam allodio abstinens, dotem promissam à fra-
tribus, quin & ab Agnatis, & ipso etiam Seniore, (si ad
hunc, mortuo vasallo, Feudum revertatur) ex fructibus
Feudi potest exigere. Non tantum ex ratione generali, quod
eo Jure Filia ex Feudis dotandæ sunt, quo de inferius h. §. sed
& potissimum, quod ex dispositione Constitutionum Electo-
ral. P. 2. *Const. 46.* quæcunque, pro elocandis Filiabus con-
tracta debita, inter onera Feudalia ex Feudo à Successoribus
Feudalibus (filiis pariter atque Agnatis, quin & ipso etiam
Seniore v. *Carpz ad d. Const. 46. def. 7. n. 3.*) præstanda, referun-
tur, verbis: *Oder da die Schuld wegen Aussteuerung der Töch-
ter oder Schwestern / oder zu Ablegung der Leibgedinge auffge-
nommen zc. sollen solche Schulden durch die Lehnsfolger aus den
Lehen vergniget und die Land Erben damit verschonet werden zc.*
Neque tamen pecunia tantum, Dotis jam solutæ causa à ter-
tio aliquo mutuo accepta, in verb. *auffgenommen.* sed & ex
promissione adhuc debita, ad hoc Feudi onus pertinet, ita
ut ex Feudo Dos promissa etiam exsolvi debeat; quia ratio
d. Constitutionis, seu Privilegii horum Debitorum alia non
est, quam favor Dotium & Filiarum. Sufficit igitur debi-
tum hoc Dotationis causa fuisse contractum, sive Genero,
sive tertio alicui debeatur. Propter quod enim aliquid tale,
illud magis tale est. Jam autem propter Dotem promissam,
accepta ad illius exsolutionem, pecunia ita privilegiata est,
ut inter onera Feudalia *in d. Constit. 46.* numeretur verb. *weg-
gen Aussteuerung der Töchter zc.* Ergò quoque ipsa Dos promissa
privilegio hoc gaudebit, ut scilicet ex Feudo solvatur. Idque
tanto magis, quia regulariter onus dotationis successoribus
Feudi incumbit. Neque enim debitum hoc dotis promissæ
omnino personale existimandum, sed veluti in rem scriptum,
licet per se reale non sit, verum successoribus Feudi occasio-
ne rei incumbat, prout ita à Dn. Scabin. Lipsiens. pronun-
ciatum probat, & objectionibus respondet *Carpz ad d. Const.
46. def. 15.* Nec interest Jure Saxonico, *ut præc. §. 10. & 11. dixi,*

C

in

in specie de Feudo, an generaliter tantum promissa; solvendo hereditas sit, nec ne; perinde ut in aliis debitis feudali-
bus non in subsidium, sed principaliter ex Feudo solvendis.
Carpz. d. Const. 46. def. 7. 13. § 16. n. 3. secus quam in dote
indefinite, vel plane non promissa in sequ. §. 26. statuitur.
Apprimè huc facit, quod det. 15. subjicit Scabinorum Lips.
præjudicium in causa Heinrich Lists zu Rackith. Mens. Febr.
Anno 1435. verb. sentent. diweil aber dennoch nicht verneis-
net werden kan / daß der verhehlchten Tochter über das Ehegeld
der 1000 fl. noch 1000. fl. fernere Entrichtung und Mitgift zu-
gesaget / und also eine Schuld zu ihrer Ausstattung gemacht
worden / welche vermöge Churfürstl. Sächs. Constitution aus dem
Lehen / unangesehen / daß das Erbe zureichet / abzustatten / zc. so
seynd ihr auch solche zu der Tochter Ausstattung versprochene Gel-
der / wann gleich das Erbe zur Zahlung zureichen möchte / aus
dem Lehen abzurichten schuldig / und habt euch darwieder bestän-
diger Weise nicht zubeheiffen. v. r. w.

§ 15. Imò (4) deficientibus rebus aliis de Fideicom-
misso Subjectis Dos promissa à Fratibus reliquisque heredibus
Fideicommissariis præstanda est *Auth. Res que C. comm. de
Legat. D. Mercurial. Merlin. tr. de Pignor. & Hypoth. L. 3. Tit. 2.
qu. 46. fol. m. 271. & qu. 43. n. 20.* quod quidem facilius fortasse
concedendum videtur tum, si ipsi Parentes fideicommissarint, ma-
ximè cum tali casu nec constituta dos contineri in parte he-
reditatis, quæ restituenda est, censeatur; quin & quod ex
promissione Dotis debitum fuit, æris alieni loco habeatur,
per textum disertum in *L. 62. ff. ad SC. Trebell.* Procedit tamen
illud nihilominus, etiamsi non à Parentibus, sed ab illorum
Majoribus Fideicommissum istiusmodi sit constitutum. Quo
de Fontanella *tr. de Pact. Nupt. Tom. 2. claus. 5. gloss. l. part. 2. n.
fol. m. 18. adeò, ut si non habeat bona libera Pater, possit & debe-
at, imò compellendus est sumere de bonis Fideicommisso subjectis. i. e.
que ipsa gravatus est alteri restituere, pro dicto debito explendo,
textus est formalis & ad literam in Auth. Res que, C. comm. de Le-
gat. tenetur autem Pater, dives postea factus reficere Fidei-
commissario quantitatem quæ pro dote per eum soluta fuit.*
Fon-

Fontanella d. tr. n. 63. fol. m. 26. limitanda tamen hæc: dum-
modo Dos non excessivè, & tantum in fraudem Fideicommis-
sariorum promissa, sed pro modo honestatis personarum (puta
contrahentium atque Parentum) congruo, ut habet, d. Auth.
Res qua &c. quo etiam perinet, quod, cum rogatus restituere
post mortem suam, quod, quicquid ex hereditate supererit,
extacita testatoris voluntate facultatem alienandi heredita-
tem ad quartam usque partem habeat, dubitandum non sit, do-
tem ex dodrante isto promissam, inde exsolvendam esse, etiam
si alia bona reliquerit v. Carpz. P. 3. Const. 8. def. 37. Quin & de-
ficientibus aliis bonis & consumto etiam dodrante, dos pro-
missa ex quadrante præstanda est. per text. express. in Auth. Con-
trà cum C. de SC. Trebell. in verb. quamvis & ex causa dotis seu
propter nuptias donationis, seu captivorum, redemptionis, vel si
non habeat, undè faciat expensas, hujus quarta permittatur
diminutio.

§. 16. Extenditur denique (5) à dote promissa ad de-
bitum quodcunque aliud sive ex stipulatu, sive ex alio aliquo
contractu ortum. Poterit proinde Filia aut nepos abstinens à
fratribus sororibusque Patri aut avo heredibus, quod hic illi
ejusvè parentibus ex mutuo, aut aliundè debuit, ceu æs alie-
num hereditarium aliud, absque metu compensationis aut
confusionis, exigere. Eleganter hæc quadrat quod Dn. Hah-
nius ad Wesemb. π. Tit. de Collat. n. 1. refert, Jctorum Julianorum
Responsum: PP. erachten wir für Recht zuerkennen und auszuspre-
chen / daß euer Schwester / ob sie gleich von euer beyden Vater
ausgesteuert ist / iho aber nach desselben Absterben sich seiner Erb-
schaft nicht annahet / sondern davon abhält / die empfangene Ehe Gel-
der und dergleichen ihr dergestalt zugetwendete Dinge / nach be-
sage der Rechte zu conferiren, und in den gemeinen Nachlaß zu
bringen / oder auch ihr / an ihren / dem Vater geliehenen Summen /
abtürgen zulassen nicht schuldig sey / sondern dasjenige / was sie
also bekommen / billig behalte / ihr auch die Schulden / damit
ihr der Vater verhaßt worden / nichts desto weniger / aus des-
selben Gütern bezahlet werden müssen. v. r. w.

§. 17. Respectu III. Formæ, nihil interest (1) quo-

C 2

cunque

cunque modo fuerit promissa, verbis tantum, an in pactis & Tabulis Nuptialibus, in der Eheberedung oder Ehestiftung. Substantia enim Dotis non consistit in Instrumentis: Unde amissio licet instrumento nihilominus debetur, dummodo per testes aliasve quascunque legitimas praesumptiones probari possit. *L. 15. C. de Jur. dot. & L. un. §. 1. vers. & nemo de R. U. A. L. 6. C. de dot. Prom.* De quibus praesumptionibus & conjecturis vide Doctores à Joh. Petro Fontanella. *de Pact. Nupt. T. 2. clas. 6. gl. 3. part. 7. n. 36. 38.* longo agmine citatos. Est quippe Dotis constitutio facti magis, quam Juris, perinde, ut ceteri contractus, *ut ait L. 7. §. 3. ff. de Curat. furios.* quare in dubio non praesumitur *L. 2. ff. de probat.* Poterit tamen, deficientibus aliis probationibus, vel conscientiae Parentum; vel scientiae simul & notitiae, si forte per proxenetas nuptiarum promiserint, committi. Sufficiunt etiam testes quibus dotis promissionem socer confessus est. arg. eorum quae tradit in simili *Carpz. P. 1. Decis. 59. n. 7.* Licet forte singulares sint, puta, cum, ut sapissimè fit, vel Pater vel Mater, vel alius dixerit mediatoribus & negotiatoribus matrimonii se promittere dare mulieri seu genero tantam pecuniae quantitatem, non tamen simul, sed cuilibet de per se & ipsi hoc referunt mulieri, & genero, aut eis, qui ex parte illius sunt, arg. elegantissimi textus in *L. 14. ff. de Dot. preleg.* Nam licet singulares testes regulariter non probent, in praxi tamen per eos obtinuisse testatur Joh. Petr. Fontanella. *l. c. n. 41.* Atque ita in simili purgatorium juramentum Socero fuisse injunctum ipsemet observavi, ita enim consultanti mihi respondit Facultas Lipsiensis in causa Thomae contra Tobiam Anno 1685. Mens. Dec. Hat Tobias, ein Bauersmann / seinem Cydam Thomæ 250. fl. vor die Hochzeit und zur Mitgabe versprochen: 20. Ob nun wohl eurem Ansehen nach der eine Zeuge annoch vorhanden / welcher etwas / so Klägern vorträglich / aussagen möchte / und es dergestalt das Ansehen gewinnen dürfte / daß derselbe zum Juramento suppletorio gelassen werden könnte. Demnach aber und dieweil der annoch vorhandene Zeuge / auff dessen Aussage Kläger sich gründen wil / darbey sich nicht befunden / als Tobias seinem Cydam 250. fl. verz

versprochen / noch dasselbe mit angehört / weniger sonst ein
mehrers melden kan / als daß Tobias ihm / als er densel-
ben zur Hochzeit gebethen / erzehlet / wie er Thomæ so viel
versprochen / woraus aber keine Obligation, daß darauff al-
sofort von denselben geklaget werden könne / erwachsen / und
dergestalt eine Semiplena probatio nicht vorhanden / auffer
dem aber das Juramentum suppletorium in Rechten nicht
statt findet / hingegen wider Tobiam unterschiedene starcke
præsumptiones daher entstehen / daß Er nicht allein den Pro-
cess, insonderheit aber die Zeugen verhöret / geraume Zeit
und so lange / bis der eine Zeuge / welcher von dem / was
dissals sürgangen / die beste Wissenschaft gehabt / verstorben /
aufgehalten / sondern auch sich ehemals erbotben / Klägern
200. fl. überhaupt zugeben / in so weit / wenn er sich nicht schul-
dig befunden / er sich auch schwerlich heraus gelassen haben
würde ; worzu auch ferner kömmt / wie nicht zuvermuthen /
daß Tobias seine Tochter ohne Mitgift verheyrathet / oder
auch Thomas dieselbe ohne dergleichen geehlichet haben würde /
welchem auch der annoch vorhandene dritte Zeuge admini-
culiret, indem derselbe ausgesaget / daß Tobias, wie er
Ihn / als Schwiegervater zur Hochzeit gebethen / demsel-
ben erzehlet / daß er seinem Eydnam 250. fl. zur Hochzeit und
Mitgabe versprochen / durch welches alles Tobias in so weit
graviret worden / daß er von der wider ihn angestellten
Klage so schlechter Dinges nicht losgezehlet werden kan. So
mag zwar Kläger Thomas zum Juramento suppletorio nicht
zugelassen / Tobia aber hingegen das Purgatorium gar wohl
zuerkant werden. v. r. w. *Quanquam Domini Scabini Lipsien-
ses in d. causa aliter pronunciaverint Mens Oct. Anno 1685.
eosque postea in Leutatione secuti Wittebergenses Mens.
Febr. Anno 1687. Haud dubie ideò, quoniam alter ex Nu-
ptiarum Proxenetis, in testem simul productus, deposuerat
matrimonium sine dote contractum, & Socerum in præsen-
tia Generi tempore Sponsaliorum expressè protestatum fuis-
se, se dotis loco nihil promittere posse, sed contentum
esse generum iussisse eò, quod Filia, vidua, ex heredita-*

te prædefuncti Mariti , allatura esset : Ut adeò jactabundè
magis quàm seriò testi illi singulari dixisse hoc videatur. Cæ-
terum , in Dote probanda etiam leviores & faciliores proba-
tiones , quæ aliàs reprobatae sunt , in favorem ipsius admit-
tuntur. *Cardin. Tusch. Part. I. Pract. Concl. 222. n. 10. p. 537.*
Mascard. de Probat. concl. 566. n. 2. & qualis qualis probatio
pro semiplena habetur , ut suppletorio locus detur. *Ant.*
Faber. in Cod. Lib. 1. Tit. 10. def. 22. n. 4. Ad quod etiam fra-
tris & sororis testimonium prodesse testatur *Carpz. lib. 4. Tit.*
3. Resp. 24. num. 6. Parentum verò in concursu creditorum su-
per bonis ipsius generi exorto solum sufficere noluit , *d. Resp.*
24. ob suspicionem scil. interesse proprii , cum alias pro-
missam adhucdum solvere cogentur , si exsoluta pro-
bari nequeat. *l. c. n. 15.* Limitarem tamen hoc , si aliis Te-
stium vel Documentorum adminiculis adjuvetur , & sustine-
atur: quemadmodum in Prætorio Lipsi. pro probanda Filiae
Dote etiam Matrem & Aviam inter testes denominatos alios,
in concursu Creditorum *Johann Christoph Trotten* à Dn.
Scabb. Lipsi. Mens. Mart. & Jun. Anno 1687. admissam , & in-
terposita à creditore quodam *Leutatione* à Dn. *Witteber-*
gensibus Mens. Dec. 1687. denuò confirmatam novimus. Pro-
batur præterea Dotis promissio ex promissione usurarum do-
tis , *L. 2. C. de Dot. Prom.* quin & verbum *Promittere* , importa-
re stipulationem ritè & legitimè factam , quomocunque
probetur , sive per scripturam publicam sive privatam : pro-
barique per illud Patris præsentiam , quamvis de ea aliter
non constaret; *arg. §. 16. Inst. de inutilib. stip. §. fin. de Fidej. L. 1. C.*
de contrab. stip. idem *Fontanella* statuit *d. tr. gloss. 28. claus. 4.*
part. 1. n. 1. fol. m. 525. & claus. 4. gloss. 10. n. 10. 11. fol. m.
110. Contrà verò promissionem non probari ex tractatu matri-
monii contrahendi , videlicet ex eo , quod testes deponant
hujusmodi, dum tractabatur de contrahendo matrimonio , in-
terrogatum , quid vellet dare in dotem , respondisse centum
velle dare; cum multa tractentur quæ non perficiantur , pluri-
bus demonstrat *Mascard. de Prob. vol. 2. concl. 568. n. 1. & 3. f. m. 91.*
§. 18. Cum verò moribus nostris Dotes plerumque con-
stitui

stitui soleant à Parentibus. Consanguineis aut Agnatis proximis,
quorum præsentia omnem fraudem & dolum excludit, in tan-
tum ut tali casu etiam absque speciali curatore mulier pacta
dotalia conficere possit. Carpz. P. 2. C. 15. def. 11. Quæstio o-
ratur: An & ad constituendam Dotem Sponsæ præsentia præ-
cisè requiratur; an verò sufficiat, si Parentes vel cognati soli
pacta subscribant dotalia, vel etiam ad Acta publica referant?
Videtur requiri tum propter *L. 7. verb. cum dos filia nomine datur
optimum est pactum conventum cum utroque generum facere, &c.
ff. de Pact. Dot.* tum quia nemo absenti quicquam stipulatur. *§.
11. ff. de Inut. stipul.* ne quidem dotem *L. 26. § 4. ff. de Pact. Dot.*
Enimverò cum mulieres ob sexus & ingenii fragilitatem mi-
noribus atque pupillis æquiparentur, *ex pr. ff. de Auth. tut.* favore
dotium atque Mulierum *L. 1. ff. Sol. Matr. & L. fin. C. ad SC. Vellej.*
statuendum arbitror, eatenus tantum istiusmodi pacta invali-
dari posse, quatenus in damnum & perniciem Sponsæ vel uxo-
ris tendunt *L. 7. verb. id pactum Patris non debere ad filia dispendium
operari. C. de Jur. Dot. L. 7. ff. de Pact. Dot.* v. g. si pactum inter alia
esset, ut certa assignata portione, contenta sit, nec Tertiam sta-
tutariam habeat ex *Constit. Elect. 20. Part. 3.* quia enim hic ma-
gnum illius vertitur præjudicium, pro ea parte minimè subsi-
stunt; cum ad talem hereditatis renunciationem quam maxi-
mè renunciantis præsentia necessaria sit. Anton. Faber. *Cod.
L. 5. T. 8. def. 21.* Jureque nostro Saxon. Curator insuper, adhiben-
dus videatur. prout ita refert Dn. M. Sigism. Finckelthaus. in
Disp. Inaug. Lipsia hab. Anno 1650. de Decem Q. Q. Theoret. Pract. qu. 4.
responsum à Facultate Juridica Lipsiensi de Anno 1626. verb.
Dannhero und dieweil ihr damahls abwesend/und weder ein Vas-
ter/noch Vormund einer Weibs-Person zur Schmäblerung ihres
an ihres künfftigen Mannes Güthern gebührenden weiblichen Ge-
rechtigkeit / in ihrem Abwesen nichts verhandeln noch schlüssen kan/
ihr auch von solcher Ehestiftung eurem Bericht nach/ keine Nach-
richtung noch Abschrift bey eures Mannes Lebzeiten erlangen köns-
nen/sondern erst nach dessen Tod von eurem Stiess-Sohne Abschrift
überkommen: So seyd ihr euch mit denen verordneten 600 fl.
abweisen zulassen nicht schuldig/ sondern ein Drittheil auß euers
ver-

Verstorbenē Mannes Verlassenschaft/vermöge angezogenen Leigzigischen Stadtbrauches zu kiesen und zuerwehlen wohl befugt. v. r. fo.

§. 19. In quantum autem commodum & utilitatem Sponsæ continent haut infirmantur, quia ex tali stipulatione utilis ei datur actio, favore scil. nuptiarum, & maximè propter affectionem personarum, ut habet *L. 45. in fin. Sol. Matr.* Cum in favorabilibus solius etiam Patris aut Curatoris præsentia, vel consensus sufficiat, *per text. express. in L. 6. C. de Revoc. donat.* ad hunc effectum, ut in secuta mulierum ratificatione, qui cum his contrahunt obligentur. at invicem si rati habere nolint, non teneantur, quo de prolixè Carpzovius *Decis. 92. add. Andr. Köhl. tr. de Pact. Dot. part. 2. n. 10 & 11. p. m. 50.* Huic consequens est, Patrem ad servanda in ejusmodi pactis dotalibus promissa, utique obstringi, etiamsi filia à parte sui iis non teneatur; nec prætextu absentia Sponsi vel Filia Patrem revocare donationem posse, cum hujus firmitas ipsorum præsentia non indigeat, *uti loquuntur Imperatores in L. 6. C. de Revoc. donat.* eoque pertinet, quod de Promissa Dote, & donis Nuptialibus in eam imputatis in *Decis. Elect. Sax. Nov. 51. vers. dahin dann auch / usque versprochen hätte, habetur; sufficere scil. pro probatione eorum, si specificatio aut Inventarium aliquod super ejusmodi donis nuptialibus Mariti & Soceri, vel hujus loco, Curatoris aut proximiorum cognatorum subscriptione confirmatum exhibeatur. verb. Wann ein Inventarium oder Specification über die Hochzeit Geschenke unter des Mannes eines / und des Weibes Vatern oder Curatoren auch nächsten Freunden anders Theils Unterschrift gerichtet ist.*

§. 20. Sed cum hæc ita favore sexûs fœminei in Sponsa absente recepta sint, ut nim. ad odiosâ pactis Parentum non obligetur. Qv. quid in Sponso dicendum? Resp. Sanè cum Socer antè contractum matrimonium, vel celebrata Sponsalia, quamcunque promissioni velit, adjicere conditionem possit; dubiû nullum est, quin idem pactis dotalibus, absente Sponso, cum hujus Parentibus confectis, ipsi tum liceat: dumò citrà fraudis & doli suspicionem id fiat; quod vix videbitur, si dos v. g. purè initio promissa, postea, ante sponsalia adhuc, clam vel pactis cum

cum Filia, aut sponsi Parentibus initis variè immutetur; Dolose enim induxisse tum genero præsumitur. *arg. L. 84. ff. de Jur. Dot.* adeoq; tali casu adminimum in sponso scientia huius requiritur ante sponsalia: cum ignorans non obligetur *arg. l. 5. ff. de jur. & fact. ign. l. 3. ff. quas. ordo in iuss. serv.* nec consentire credatur, *arg. l. 8. ff. de Option. legat.* imo fortasse hoc pacto dotatam ducturus non fuisset, *ut ait L. fin. §. 1. in fin. ff. que in fraud. cred.* Quod si igitur ante sponsalia, & re adhuc integra Ehe sie sich noch verbindlich gemacht oder verlobet / Sponsus notitiam eorum habuerit, ex relatione forte aut communicatione Soceri, licet rati habere factum Patris sui, aut consentire nolit, nihilominus perficiendo matrimonium iis obligabitur. Cum maluisse hoc videatur, ut in simili loquitur Celsus *in L. 22. ff. de R. N.* Maxime cum talis scientia pro consensu *arg. L. 7. §. 1. ff. de sponsal. & relatio hæc, pactorumve notificatio pro novo, ipsi sponso facta conditionali promissione seu constitutione Dotis habetur. arg. §. 4. verb. quasi ex novo voluntate. Inst. de Milit. Testam.* Jure enim ad huc tum, à priori potuit promissione recedere socer, & pœnitere, si velit, Gener conf. *infr. §. 28.* Semel autem confirmatis matrimonio Pactis Dotalibus, locus pœnitentiæ nullus est, adeo quidem, ut nec mortuo Socero iis contravenire, aut mutuo consensu tollere conjugibus indistincte liceat. v. D. Fr. Pruckmann *Vol. 1. Conf. I. maxime, si per modum contractus celebrata, & tertio, etiam, ignorantia, & non acceptanti Jus aliquod illis quæsitum fuerit, prout à Facultate Jurid. Lips. Dn. Mich. Thomæ Anno 1659. Mens. Dec. sequenti modo Responsum.* Hat Anna Maria / Christian Herzogs Tochter An. 1653. an Johann Georg Hasper sich verhehliget / und zugleich eine Ehestiftung auffgerichtet / so nachmahls in folgenden 1654. Jahre dem Rathe zu Leipzig zur confirmation vorgetragen worden; worinnen unter andern enthalten / daß wann die damahlige Braut ohne Kinder versterben würde / der überlebende Ehemann ihrem Vater / oder da derselbe auch nicht mehr am Leben wäre / dessen Kindern / als des Weibes Stieff-Geschwistern / die Legitimam abfolgen zu lassen schuldig seyn solle / (*qui casus ferè habetur in l. 23. ff. de Pact. Dotal.*) Nachdem nun kurz verrückter Zeit der Vater verstorben / die Tochter aber keine Kinder hat / noch zu bekommen vermuthet / ist Sie ihrem Ehemanne alle ihr Vermögen vermittelst einer

D Schen

Schenkung auff den Todes-Fall / oder anderen letzten Wille zuzu-
wenden entschlossen / und fället zweiffel vor / ob und wie weit sie solches
zu thun befugt? Ob nun wohl es das Ansehen gewinnet / weil die
Ehestiftung zwischen beyden Eheleuten auffgerichtet / daß solche mit
ihrer beyderseits Verwilligung wiederum cassiret / und auffgehoben
werden könnte / zumahl da durch des Vaters tödtlichen Hintritt / dessen
Legitima / so er aus seiner Tochter Vermögen haben sollen / erloschen /
nicht aber auff seine Kinder verfället worden / welche denn ohne das
bey dieser Ehestiftung vor Extraneis oder auswärtige Personen zu
achten / allermeist / weil niemand ihrentwegen contrahiret / oder etwas
acceptiret / noch sie mit Nahmen darinne genennet / Er der Ehemann
aber nach absterben seines Weibes / nach Anleitung der Sächs. Rech-
te / heres mobilis ist. Dennoch aber und dierweil aus mehr be-
rührter Ehestiftung klar erscheint / daß solche in vim contractus ge-
schlossen / und darinne der izige Ehemann seines Weibes Stieff-Ge-
schwister diejenige Erb-Portion / so sonst / wenn dero Vater dero
selben Tod erlebet hätte / Jure Legitimæ / an ihn kommen sollen / ab-
zustatten versprochen / beyderseits Eheleute aber ohne ausdrücklichen
Vorbewußt / Wissen und Willen des Vaters die Ehestiftung / und
was derselben einverleibet im geringsten zu ändern / zum Theil oder
ganz auffzuheben ausdrücklich sich verziehen / daher denn zum Nach-
theil der Stieff-Geschwister / vor welche / als seine leibliche Kinder / und
also keines weges frembde Personen / der Vater / ob er sie gleich nicht
mit Nahmen genennet / gesorget / und diese Portion ihnen lieber / als
seinem Eydam gegönnet / nunmehr solche nicht verändert werden
mögen / dem Manne auch anfänglich zu contrahiren und sich seines
Erbgangs / Nichtens zu begeben freygestanden. So ist auch er-
meldtes Weib / ungeachtet der Vater verstorben / und anieho weder
consentiren noch dissentiren kan / weil er durch seinen Tod vielmehr
seinen Widerwillen bestetiget / was das dritte Theil ihres Vermö-
gens betrifft / keinen letzten Willen oder Schenkung aufzurichten /
und dergestalt die Ehestiftung zu cassiren / befugt / sondern es verblei-
bet dero Stieffgeschwistern / so viel derselben ihren Todt erleben wer-
den / solcher dritter Theil v. r. w.

S. 21. (2.) Pure an sub conditione. Definite an Indefini-
te. *Pura* est, quæ simpliciter facta, cuius proinde statim, & cessit,
&c

& venit dies. Gail. *Lib. 2. obs. 79.* Definita, quæ pro Objecto certam aliquam speciem aut quantitatem determinatam habet. De utraqve hætenus sufficienter. De *Conditionali* & *Indefinita* pauca subjiciemus. Illa est, cui certa aliqua qualitas aut pactum aliquod est adjectum, quod vel Socerum, vel Filiam, vel etiam Generum concernit: idque triplex communiter deprehenditur, vel Potestativum, vel Casuale vel Mixtum. Si Potestativum est, tunc Socer quidem quocunqve tempore etiam post mortem filia, ad adimplentionem illius, & simul etiam ad exsolutionem dotis promissæ compelli potest. Gener autem non minus, defuncta etiam coniuge, quandocunqve voluerit, pacto (ad coniugii tempus in specie non restricto) satisfacere poterit. *arg. L. 14. §. 3. ff. de Fund. dot. Berlich. Part. 3. concl. 29. n. 35.* Filia autem, si, antequam conditioni pareat, moriatur, dotem promissam ad heredes non transmittit, multo minus Marito ea propter actio, vel exactio competit *arg. L. 11. ff. de Pact. Dot. Carpz. P. 3. C. 23. def. 6. n. 4. Gail. L. 2. obs. 2. n. 3.* Exceptio est, si ea in mora non fuerit, sed casu aliquo impediatur. *L. 39. ff. de R. 7. L. 1. C. de Instit. & subst. quo pertinet, si quis Filia sua ita legavit; si Attia filia mea arbitrata Lucii Titii nupsit, ei tot heres meus dato. Titio ante Testatorem mortuo legatum nihilominus debetur in L. 28. ff. de Condit. & Demonstr.* Confer Jacob. Cujac. *Lib. 17. obs. 22.* Ne autem Uxor per indirectum dote defraudare Maritum possit, concederem huic potestatem pro vivente adimplentionem conditionis offerendi; aut si natura conditionis hoc non patitur, competentibus actionibus eam ad id cogendi. Sin Casuale fuerit Socerum aut Generum contingens, perinde erit, quocunqve tempore illud existat, vivat an deceaserit Filia, quia conditio hæc retrahitur *per L. 9. §. 1. & L. 10. pr. ff. qui pot. in pign. L. 23. ff. de Pact. Dot. al. Gail. l. c. n. 2.* Utroque igitur hoc casu adversus Socerum Genero pro consequenda dote dabitur actio, v. g. quando Socer promiserit dare, si natalem suum, aut annum climactericum supervixerit, vel Gener Consul aut Senator fuerit electus &c. In Filia contra vel quacunqve nupta alia tunc demum effectum promissio sortitur, si ea viva casus eveniat. Ex quo fit, quod v. g. Dotem in casum Filia, aut cuiuscunqve nuptæ alterius, mortem promittentis supervixuræ constitutam; muliere ante constituentem decedente post obitum consti-

tuentis Maritus superstes petere non possit. Quemadmodum in tali casu Dnn. Scabios Lipsiens. in caus. Melchior Rosperss zu Teichern M. Dec. Anno 1631. pronunciaſſe refert Carpzovius *d. def. 6.* Aliud dicendum ſi ſolutio tantum in mortis eventum promiſſa *vid. ſeqv. §. 22.* Mixta vero, uti de natura utriusque tam poteſtativæ quam casualis participat; ita & Jura utriqve habet communia. Unde ad transmissionem Dotis promiſſæ in Maritum ſufficit, ſi Filia, quantum in ipſa fuit, huic conditioni paruit, etſi forte ea defuncta demum casus adjectus eveniat, conditioqve ſic longo intervallo poſt compleatur *arg. L. 10. ff. quod Legator. nom. cav.* Cæterum, quomodo de probatione Conditionis adjectæ ſibi proſpicere poſſint ſtipulantes, petendo ſcil. examinari teſte ad perpetuam illius memoriam, docet *L. 40. ff. ad L. Aquil.*

§. 22. Pro Conditionali autem minimè habenda (1.) cujus ſolutio magis, quam promiſſio in eventum mortis promittentis ſuſpenſa eſt, v. g. Er wolte hiermit ſeiner Tochter 1000. Rthlr. zur Mitgift verſprochen haben/iedoch daß ſie ſelbige erſt nach ſeinem Tode aus ſeiner Verlaſſenſchafft bekomme. Hic enim pure dos promiſſa, indeque Filix ſtatim Jus acquiritur, & Genero nascitur actio, licet effectus illius ad mortem uſque Parentis differatur. Quod ſi igitur contingat poſtea, Filiam ante Socerum vita excedere, Jus ſuum promiſſione quaſitum, utut Jure Civili morte Filix expirans, & ad Patrem revertens *conf. ſupr. §. 8.* Moribus noſtris in Maritum, ſuperſtitem transmittit *arg. L. pen. C. quand. dies legat.* Quia Jure Saxon. Maritus Uxorix ſuæ heres mobiliaris, in promiſſa quoque dote ſuccedit. *conf. §. 20. in fin. add. Hartm. Piſtor. L. 3. quaſt. 1. Rom. & Sax. obſ. 7. n. 5. fol. m. 964.* Idemqve etiam (2.) de Dote in diem promiſſa ſentiendum, eam ſcil. mortua ante Diem Uxore, Jure illo à marito exigi poſſe, *arg. L. 20. ff. de Jur. Dot.* Tum, quia regulariter Jus, quod ex promiſſione in diem debetur, ad heredes transmittitur, etiamſi ſtipulator ante diem deceſſerit. *§. 2. Inſt. de V. O. L. un. §. 1. C. de Caduc. toll. L. 5. pr. ff. quando dies legat.* Cur non ergo etiam Dos in Diem promiſſa ad maritum ſuperſtitem, utpote heredem illius Mobiliarem. Andr. Rauchbar. *P. 1. qu. 31. n. 15.* Tum, quod Dos in Diem nihil aliud eſt, quam nomen in diem debitum. Atqui nomina hæc Marito ſuperſtiti cedunt, etiamſi

uxor

uxor ante diem decesserit Carpzövius P. 3. Const. 23. def. 5. n. 4. Tum
denique, quia alioquin consequens esset Constitutionem Electora-
lem 19. Part. 3. qua Maritus quæsi primum conscendit thalamum,
etiamsi nova nupta statim primo die post concubitum decedat, do-
tem & alia mobilia lucratur, vel nullius, vel exigui usus esse; quo-
niam raro aut nunquam Pater statim ante nuptias, vel conscensum
thalami Dotem exsolvere solet; posterius igitur esse nedum absur-
dum, sed etiam falsum nemo erit, qui non videat, inquit Berlich.
P. 3. conclus. 29. n. 30. p. m. 728. Atque pro hac nostra sententia facit
iudicatum Dn. Scabinor. Lips. à B. Carpz. l. c. def. 5. de Ao. 1631. M.
Apr. in caus. Nic. Clebs zu Treben/ ita relatum. Habt ihr ohngesähr
vorm Jahre eure Tochter Annen / Nicol Eulen ausgestattet / und
demselben 400. Gulden auff Fastnachten Anno 1632. mit zu gegeben/
und auszu zahlen versprochen. Ob nun wohl eure Tochter den Dien-
stag in Fastnachten dieses 1631. Jahres / und also lange vor den Zah-
lungs Termine Todes verblieben ic. So ist doch bemeldter euer
Eydam die versprochene Mitgift von euch zu fodern wohl befugt.
Par ratio est (3.) Si promissa Dos intra annum & diem v. Struv. S.
7. C. Ex. 30. th. 8. aut annua, bima, trima die solvenda, & uxor in-
tra annum obierit. conf. Cujac. Lib. 7. obs. 20. Qvin & (4.) sub in-
certo plane Die promissa, pro pura habenda v. g. si Pater Filia no-
mine ita doti quid promittat: cum commodum, aut, cum commo-
dissimum erit. vel: cum potuero doti tibi erunt aurei centum. So
bald ich werde können / oder es mir wird thunlich / item / möglich seyn /
will ich dir 100. Ducaten zur Mitgift geben / ea enim hujus obliga-
tionis vis est, ut protinus nuptiis factis dos peti queat, habito tamen
respectu & æris alieni, & quantum Socer salva dignitate & sine in-
commodo suo facere possit. per text. disert. in L. 125. de verb. Sign. &
D. Andr. Alciat. in Comm. ad Tit. de V. S. n. 4. fol. m. 283. seqq. vel,
ut Servius respondit teste Labeone in L. 79. ff. de Jur. Dot. cum pri-
mum sine turpitudine & infamia dari possit, taliter promissa debetur.
facit huc L. 41 §. 4. L. 46. §. 3. ff. de FideiComm. hered. Aliter se-
res habet, si absolute Socer voluntati suæ exsolutionem reservave-
rit, v. g. Es verspreche der Schwieger Vater / zwar so und so viel
Dotis loco mit zu geben / iedoch daß er es seines Gefallens auszahlen
möge / und deswegen an keine gewisse Zeit verbunden seyn wolte /
D 3 item

item, iedoch daß er es eher zu bezahlen nicht schuldig seyn sollte / bis es ihm selbst belieben würde. talis enim dos non nisi post mortem Soceri exigi potest, quia morte demum voluntas & deliberatio finitur. L. 4. ff. Loc. cond.

§, 23. *Indefinita* seu *Generalis*, quæ nec qualitatem nec quantitatem Dotis exprimit, ex mente Antonii Fabri in *Cod. L. 5. T. 6. def. 2.* nullam stipulanti actionem tribuit, sive à Patre, sive ab Extraneo vel etiam muliere fuisset promissa ob *L. 1. C. de Dot. Prom.* Quia in causis & personis omnibus perpetuo esset verum, promissionem incertam non valere; neque favorem Dotis contrarium Jus elicere ullo modo posse. Hoc saltem interesse, Pater an Extraneus aut Mulier ipsa promiserit; quod, cum extraneus aut Mulier promisit, nihil sit, quod ab iis exigi possit, quia vel minimum quid pro dote dando liberarentur; At Pater congruam dare compelleretur, non quia dotem incertam promississet, sed quia Dotem, quod idem esset, nullam promississet, filiam tamen ex paterno officio dotare teneretur, quam in rem præjudicium aliquod Curia Sabaudiensis allegat. Enimvero utique favore Dotium inter modum constituendæ dotis; & corpus ignotum h. e. aliam quamcunque incerti promissionem, magnam hac in parte esse differentiam, aperte docet. *L. 69. §. 4. ff. de Jur. Dot.* adeo, ut hæc quidem minimè subsistat, per alleg. ab Anton. Fabr. l. c. In illa autem advertendum omninò sit, utrum Pater, an Extraneus vel Mulier dotem constituerit; posteriori enim casu rectissime denegatur actio, ob d. *L. 1. C. de Dot. Prom.* & rationes à Fabro adductas. Priori vero, non ex paterno solum officio, sed & ex promissione, quæ tali, competit actio exstipulatu, in *L. 69. §. 4. ff. de Jur. Dot. conf. Dn. D. B. L. Schyvendendœrff. in not. ad Eckholt. ¶ L. 23. ff. T. 3. §. 3.* quod vel maximè in promissione hujusmodi Filia, ad secunda vota transeunti, jamjam antea dotata & locupleti (v. *prec. §. 4.*) videre est; semel enim dotata & locuplete filia, quiescit officium Patris, & sola hic promissio actionem pollicitationis vel stipulationis operabitur. *L. 1. C. de Jur. Dot.* quem effectum actionis promissioni huic non negarem, etiamsi mortua demum Filia, vel ipso etiam Socero ad dotis constitutionem seu traditionem agatur; Generum enim inter & Socerum verum contractum negotium fuit,

orta-
L. 23

ortaq; inde, in Successores quoque transiens, obligatio est, indefini-
ta quidem, at arbitrio Judicis, ceu boni Viri, pro modo facultatum
Soceri & dignitate Generi, determinanda & ab heredibus præstan-
da. Et quamvis hæc dotis Constitutio Jure Civili inutilis videat-
tur, cum mortua filia Dos non in maritum, sed Patrem transmit-
tatur, *L. 5. ff. de divort.* non omni tamen effectu carebit, si & lucrif-
cessantis & damni ex sublatis matrimonii oneribus, à promissionis
tempore emergentis ratio habeatur, & interesse seu usuræ sortis
computentur *conf. præc. §. 8. in fin.* At econtrario Jure Sa-
xonico gener ex tali promissione ipsam quoque sortem sperare po-
terit, maximè si in rebus mobilibus constituatur. Quin nec tali
casu concederem Socero, ut constituendo dotem in rebus immo-
bilibus exactionem generi pro lubitu eludere, illiusque successio-
nem in Dote intervertere possit: in fraudem enim Legis & succes-
sionis ex generali Socerorum erga generos, morte Filia diremta
affinitate, sinistra Juris suspicione *v. L. 84. ff. de Jur. Dot.* id fieri
præsumeretur, fraudibus autem & malitiis hominum minimè est
indulgendum. *L. 38. ff. de R. V.* nisi fortè Socer paratus sit se à su-
spicione ista juramento purgare, aut alio quocunque modo probare,
se etiam viva filia, non nisi in immobilibus dotem constituturum
fuisse. In tantum autem Parens congruam filia dotem dare ob-
ligatur, ut non liberetur, etiamsi, quam promisit, solverit; adhuc
enim Gener & Filia ad supplementum Dotis legitimæ seu congruæ,
quam non difficile esse, ex dignitate, ex facultate & ex numero li-
berorum Parentis, æstimare, Labeo ait *in l. 43. ff. De Legat. 3.*
agere possunt, teste Fontanella *de Pact. Nupt. Tom. 2. claus. 5. gloss.*
8. part. 1. num. 10. fol. m. 84. Joseph Mascard. *de Probat. Vol. 2. concl.*
571. n. 8. & 13. fol. m. 93. Congrua autem intelligenda non habi-
to præcise respectu ad Legitimæ quantitatem, quæ futura esset, cum
ipse moreretur, aut quæ fuisset, si promissionis tempore decessisset,
sed arbitrio boni viri: non æstimatis ad amissim paternis facul-
tatibus, exploratisque Creditoribus, sed largius ex communi vici-
norum de Patris patrimonio existimatione, Anthon Faber. *in Cod.*
L. V. Tit. 6. def. 4.

§ 24. Aliud fortasse dicendum, si nulla hujusmodi promif-
sio præcesserit, sed mortua Conjuge à Socero Gener dotem officio
Judi-

Judicis exigere vellet. Nam etsi quidem Parens naturaliter, & ipso Jure obligetur ad elocandum & dotandum filiam, si hæc conditionem honestè nubendi inveniatur, ad utrumque etiam cogi officio Judicis possit, *L. 19. ff. de R. N.* in tantum quidem, ut, etsi ab initio nihil promissum fuerit, nihilominus contracto matrimonio postea gener dotem congruam petere valeat, teste Gail *L. 2. obs. Pract. 95. n. 10.* Beust *tr. de Dot. cap. 4.* Struvio *Exer. 30. th. 7. in fin.* Schneidevv. *Comm. Instit. L. 4. T. 6. §. 29. n. 81. fol. m. 911.* Arnold Reyger *in Thesaur. Jur. in voc. Dos. num. 8. conf. Disp. 1. Sect. 2. §. 42.* quin & absente Patre Magistratus ex officio dotem ex bonis illius constituere possit, *l. 5. §. 4. ff. de J. D. add. Beust. l. c.* Ratio tamen Dispositionis hujus cessare post mortem filia videtur, quia soluto morte matrimonio, cessat finis dotationis, qui est ex parte Filia, ut maritum inveniatur. *L. 2. ff. d. Jur. Dot. L. 1. ff. Sol. Matr. ex parte Generi onerum matrimonii supportatio. L. 56. §. 1. ff. de J. Dot.* Accedit, quod Pater Filia Maritum dignum inveniens etiam sine dote officio suo facisfecisse, & Sponsus, sola puella contentus nullamque viva uxore dotem petens gener, Socero eam remisisse credatur. Quia & sine dote matrimonium iniri solet, cum non dotibus sed affectu contrahatur *L. fin. C. de Repud. L. fin. C. de don. ant. nupt. Carpz. Decis. Jur. 16. n. 7.* Cessat tamen Remissionis præsumtio, si viva adhuc uxore, gener dotem, haut promissam, postulaverit; hæc enim interpellatio, ceu protestatio, vel præparata actio, Jus ex naturali Patris ad dotandum obligatione quæsitum genero tribuit, & ex eo tempore Patrem debitorem, & in mora constituit; ita enim naturaliter, quin & civiliter desponsationibus filiarum inesse videtur, ut semper præsumatur Parens pro modo facultatum suarum, & pro dignitate generi dotem promississe, sub tacito hoc pacto; si filia, aut earum nomine generi eam postulaverint; item, si mature, & re adhuc integra gener hoc quasi promissum exigendo acceptaverit. Menoch *Lib. 4. pres. 189. n. 56. 73.* Res autem integra post mortem filia esse definit, quia nec uxoris, quæ decessit & velle desit, *arg. l. 4. ff. de Locat. Conduct.* nec suo nomine, ob defectum causa, cujus intuitu promissio facta Jure præsumitur, futura nim. alimentationis & ususfructus dotalis, gener illud acceptare, dotemque exigere potest.

&
on-
ffi-
ab
nio
bf.
fi.
old
2.
o-
c.
ur,
ex
col.
S.
in-
u-
ro
o-
id.
a-
m,
re-
b-
bi-
li-
ur
o-
ne
e-
4-
e-
de
i-
is
re
t.

potest. Quod si igitur gener, viva adhuc uxore sua dotem à So-
cero petierit, etiamsi postea uxor ejus vita excesserit, jus tamen
ipsi hac interpellatione sua semel quasitum & radicatum non ma-
gis invito auferetur, quam si superstes uxor dissentiente Marito Pa-
tri eam remittere, aut maritum quo minus dotem à Patre exigat,
contradicendo prohibere vellet. *Sect. 1. §. 8. n. 5. & Sect. 2. §. 18.*
ne alias mortuæ potentiores videantur, quam vivæ fuissent. Neq;
eapropter tali casu in foro nostro Saxon. plus Socerorum fraudi-
bus & malitiis indulgendum putem, si ad frustrandum Genero
spem successionis, dotem in immobilibus offerant, quam paulo an-
te in Dote indefinite & generaliter promissa statui. Secus ac ar-
bitratur Carpzovius *P. 1. Dec. 16. n. 16.* Neque enim, quod ibi
tractat, de dote propriè præjudicium agit, sed de promissione in-
certi ultra dotem. Siquidem Dona Nuptialia à Socero ibi tradi-
ta, vicem Dotis subierant, nec verbis traditioni donorum nuptia-
lium subjectis, *Es solle noch etwas anders erfolgen/* dotis præcise
promissio continebatur, sed alia incerti promissio, quæ tamen per
se jure est invalida.

§. 25. Quod autem *De Extraneo promittente §. 23.* dixi-
mus, illum ex incerta istiusmodi promissione conveniri haut pos-
se, limitarem, nisi 1.) arbitrio suo, vel: quod arbitratus fuisset, da-
re promiserit v. g. *Er wolle ihr schon so eine Aussteuer mit ge-
ben/ daß sie sollte zu frieden seyn. item: Er wolle sie auß/ otten/
wie er dächte/ daß es recht und billig wäre.* Hisce enim & simi-
libus stipulationibus boni Viri arbitrium insertum esse videtur, ita,
ut competentibus actionibus arbitrio boni Viri dare cogatur, *ut
ait text. in L. 3. C. de Dot. Prom.* cum econtrario in Soceris, de-
tractio etiam arbitrio, talis stipulatio per se valeat, ob paternum
dotandi filias officium certis limitibus Lege (*v. L. 69. §. 4. ff. de
Jur. Dot.*) jamdum definitum, omneq; adeo Paternum arbitrium
excludentibus. Aut 2.) ad Arbitrium Tertii dotem promiserit;
quia hæc absolute incerta non est, sed ex voluntate Tertii suam
certam & definitam determinationem statim accipere potest, quod
sufficit *arg. §. 1. Inst. & L. ult. C. de Empt. Vend.* vel 3.) si secundum
quid tantum incerta; puta, si alternative promissa; quo tamen
casu tam Patri, quam Extraneo promittentibus Jure electio compe-

E

tit

tit. *L. 46. §. 1. ff. de Jur. Dor.* extincto autem uno, vel alia ex causa ad filiam aut generum perveniente, alterum simpliciter debetur *L. 82. §. fin. L. 84. §. 11. ff. de Legat. 1.* Quanquam Carpzovius in alternativa Dotis promissione, ob singularem illius favorem, quod majus est promissum, intelligat, maritoque adeo, seu genero electionem concedat *Part. 3. Decis. 300. n. 30.*

§. 26. Sed quid, si à Vasallo filiae indefinitely Dos promissa, eoque deinde mortuo deficient alodialia, ex quibus Dos constituitur, an, & quanta ex Feudis constituenda? Et 1.) quidem istiusmodi promissio illud hic operatur, ut gener filiam non credatur duxisse indotatam *v. L. fin. §. 1. ff. quæ in fraud. cred. 2.*) Jure nostro Elect. Sax. tali casu ex Feudo dotem haut majorem consequitur, quam reliquæ inuuptæ filiae omnes, quibus nulla adhuc desuper facta promissio *arg. Ord. Proc. El. Sax. tit. 45. §. Es trägt sich auch.* Nam etsi Filia in Feudo non succedat, si tamen alia bona hereditaria non supersint, vel non sufficient, ex Feudo dari solent, non solum à Fratres, sed & quovis agnato, ad quem Feudum devolvitur, quin etiam à Domino ipso, Feudo sibi aperto; idque licet Jure Feudali diserte cautum non reperiatur, æquitas tamen ratione introductum, & longissimo usu comprobatum est, cum etiam illis personis, quæ ob imperfectionem corporis aut animi feudum servare nequeunt, adeoque nec succedere possunt *2. F. 16. ibiq. D. Bitsch. in Comm. n. 2. p. m. 608.* nihilominus alimenta ex Feudo debeantur, *Hartm. Pistor. quest. Feud. Lib. 2. part. post. qu. 37. n. 1. p. m. 475.* Quare non immerito inter onera Feudalia Dotatio numeratur. *Carpz. P. 2. C. 46. def. 16. n. 7.* Quanta, autem (3.) præcise constituenda, certo definire non licet. Et quanquam testetur *Pistor l. c. n. 18.* raro ultra mille florenos, sapius vero minus, in dotem fuisse datum, etiam si aliquis magni pretii possederit Feudum. *add. Berlich. P. 3. Decis. 334. n. 9.* Ipse tamen Pistorius paulo post in æstimatione Dotis, morem cujusque regionis potissime considerandum, monet; quod & in *Ord. Proc. Sax. Tit. 45. §. Es trägt sich auch & c. mandatum.* Tutius igitur, quantum Dotis arbitrio Magistratus videtur committendum, ita, ut si inter partes de hoc non convenierit, ipsemet Dominus Feudi Dotem moderetur, perpensisque circumstantiis, facultatum, Dignitatis, personarum, numerique liberorum

orum certam determinet quantitatem. Rauchbar P. 1. qv. 38. n. 1. Coler. Part. 1. Dec. 213. n. 3. Carpzov. tr. de on. Vas. Feud. pos. 5. n. 12. Nam cum Domini plurimum intersit Feuda dotibus vel alia ratione, nimium haud onerari & nihilominus filias Vasalli pro meritis suis ex bonis feudalibus juvari. Colerus d. l. merito suas h. l. interponere debet partes. Pistor l. c. n. 19. Sed Qv. an taliter indefinite promissam dotem Gener etiam mortua uxore & Socero à filiis vel successoribus feudalibus aliis ex Feudo, in subsidium deficientis allodii, petere possit? Affirm. qvia Dotatio Filiarum ex Feudis, deficiente allodio, est debitum Juris, scil. Saxon. cui cum gener ducendo filiam tacendo non renunciaverit, sed potius promissione sibi a genero expresse illud denuo quasi constitui fecerit, mortua uxore non minus, quam viva eo gaudebit.

§. 27. Ex quo apparet, Successores Feudales ad tantam, præcise, quantam reliquæ à vivo Parente acceperunt filiarum dotem constituendam minime obligari. Carpzov. d. tr. pos. 5. n. 15. Dissent. Quoad Filios Mevius P. 2. Dec. 118. n. 8. & decis. 119. Num vero filiarum locupleti etiam tali casu dos, sive promissa, sive non promissa, debeatur, Qv.? Affirmatur, qvia (1.) ex singulari Juris Saxon. dispositione in Constit. Elect. 46. indifferenter beneficium hoc concessum. (2.) Dos hæc, quæ ex Feudo filiabus debetur in locum legitimæ, liberis quoque divitibus debita succedit v. Carpzov. P. 2. Decis. 173. n. 24. Nisi Feudum perquam fuerit exiguum, quam limitationem Carpzovius suppeditat, in tr. de Oner. Feud. pos. 4. n. 24. verbis: Nempè, si Feudum sit exiguum, filiarum autem bonis & facultatibus aliunde acquisitis abundant, quis non casu hoc simultaneè potius investitis quam filiarum avaritiæ indulgendum existimaverit, ita, ut exigua & modica, vel plane nulla injungatur elocatio successoribus feudi. Quæ tamen limitatio non omni dubio caret. Quamquam in alimentatione diversum statuendum teste Carpzov. Decis. 173. n. 25 seqq.

§. 28. IV. Ratione Effectus, 1. Quod semel promissa revocari vel imminui nequeat. L. fin. C. ad SC. Vellej. usque eo, ut nec propter ingratitudinem Filiarum possit denegari, per L. 69. §. 6. ff. de Jur. dot. Bocer. Consil. 41. n. 8. add. Disp. 1. Sect. 2. §. Neque eò magis, si Filia revocationi consentiat, inscio vel dissentiente Genero.

L. 7. C. Sol. Matr. L. 7. ff. de Pact. Dot. ob ius illi per nuptias quaesitum, quod invito non auferendum arg. L. 7. C. de Jur. Dot. Quia nec 2. Dotis aut Donationis propter nuptias semel constituta conditionem Pater ex postfacto deteriorem facere valet, per text. disert. in l. 29. pr. verb. deteriorem conditionem in Dote filiae facere non potest. ff. Sol. Matr. l. 28. de I. Dot. l. 6. C. de Pact. convent. Unde, si pure promissa, conditionem nequit superaddere. l. 7. C. sol. matr. Sed quid, si ante celebratas nuptias mutare velit? Quamvis alias Dos sine nuptiis non existat, sed promissa tacitam in se conditionem habeat, si nuptiae secutae fuerint, adeo, ut nec ante illius adimplerionem ex stipulatu agi possit. l. 83. ff. de Jur. Dot. proindeque etiam mutationi Parentum adhuc obnoxia videatur. At enim vero (1.) a negatione actionis dilatoria, ob exceptionem nondum ad an impleti contractus, ad denegationem Juris totalem, indeque deductam mutabilitatem nulla vel invalida consequentia est. (2.) Distingvo: Num contracta fuerint sponsalia (sive de praesenti, sive de futuro, adhibitis testibus, atque sic publice, an solo praesente Socero, Sponsa, & Genero, nihil interest) nec ne: Illo casu, puto obligare non tantum promissionem, sed & immutabilem esse, quia consensus, etiam sponsalitiis, suo modo nuptias facit, non festivitas, aut Sacerdotalis copula, Dd. ad l. 30. ff. de Reg. Jur. ex quo & liberi post contracta publice sponsalia, Patre defuncto, nati pro legitimis Jure Elect. Sax. Decis. Noviss. 49. habentur; impleta sic conditione contractarum, nuptiarum seu sponsaliorum arg. l. 58. ff. de Jur. Dot. promissio utique firma, nec minus ut ipsa sponsalia, immutabilis est, conf. Carpz. P. 2. C. 37. def. 14. n. 5. Siquidem sub pacto hoc contracta sponsalia, v. l. fin. §. 1. in fin. qua in fraud. cred. quae autem ob certam causam promissa, causa secuta, aequae minus quam data, revocari possunt. conf. Fontanella. de Pact. Nupt. claus. 4. gloss. 28. P. 1. n. 10. §. 11. fol. m. 527. Hoc vero, quia conventio haec in nudi pacti terminis de futura dotis constitutione consistit, quamdiu sponsalia secuta non sunt, quasi re adhuc integra retractare, sponsoque renunciare promissionem potest. l. 5. §. fin. ff. de Jur. Dot. Neque habet hic, de quo conqueratur, cum integrum adhuc ipsi sit, Filiam vel sine vel cum minore dote ducere, an derelinquere. conf. supr. §. 20. Aliud tamen in promittente Extraneo statuit Joh. Otto Tabor in Paratitt.

ratit. ad ff. de Pañ. Dot. ad Leg. 4. p. m. 32. eum scil. nullo plane modo, ne quidem ante contractum conjugium revocare promissionem posse: Cujus diversitatis rationem illam reddit: quod contrahi matrimonium, sive nuptiæ fieri, sine Patris voluntate nequeunt. *L. 2. 3. §. pass. tot. tit. ff. de R. N. §. 1. Inst. eod.* Possit ergo, si velit, impedire, ne contrahatur conjugium, eoqve nondum plene & irrevocabiter Filia jus quæsitum esse, proinde non mirum, ei adhuc licere v. g. stipulari sibi vel pacisci restitutionem Dotis sine Filia aut generi voluntate, cum res sit integra. Aliter autem comparatum esse in Extraneo, qui non posset impedire matrimonium contrahendum, eoq; Jus firmum, nullique revocationi obnoxium esset mulieri quæsitum, sub conditione secuturi conjugii, quo contracto, conditio retraheretur, ut perinde sit, ac si ab initio purè Jus quæsitum esset. *L. 11. §. 1. ff. qui pot. in pign.*

§. 29. Huic consuetudinem est, quod de Dote ex immobilibus promissa Gaspar Anton Thesaurus *in quest. forensib. Lib. 3. qv. 72. in fin. fol. m. 477. & 478.* concludit, Patrem scil. neque alienare neque hypothecare aut alio quocunqve modo Immobilia illa imminuere posse. *Si enim, inquit, dos fuerit in bonis stabilibus & fundo dotali constituta, dubitarem, an Pater posset præjudicare filia, alienando vel hypothecando, & ego præferrem mulierem omnibus Creditoribus in illis bonis jam affectis pro illa dote, cuius conditionem Pater deteriolem facere non potest.*

§. 30. Ex his igitur Thesauri verbis haut obscure colligitur 2.) prælationem Filiabus, & Tacitam pro Dote promissa Hypothecam in bonis Parentum competere, non tantum iis, quæ specialiter Doti sunt obligata, sed & aliis omnibus si quantitas, aut generaliter saltem Dos promissa. D. Mercurialis Merlinus *de Pignor. & Hypothec. Lib. 3. Tit. 2. qv. 43. n. 7. fol. m. 267.* Anton Negusantius *tr. de Pign. & Hyp. membr. 4. part. 2. n. 25. fol. m. 29.* Dn. Lauterbach. *Compend ff. L. 20. T. 2. p. m. 316.* Amator Rodriquez. *in Decif. Sacr. Rom. Rotæ, ad mater. tr. de Concursu & Privil. Cred. decif. 27. n. 1. & seqq. fol. m. 60.* Quod & Azo confirmat *in Com. ad Cod. lib. 5. Tit. XI. n. 3. & 6. in fin.* inquiens: *Quintum Dotis speciale Privilegium est in Tacitis Hypothecis: quia res promittentis dotem, tacite sunt obligata, sicuti & res suscipientis.*

Fundatur hæc assertio in apertissima L. un. §. 6. *ut plenius* 1. C. de R. II. A. verb: *damus ex utroq; latere hypothecam, sive ex parte Mariti pro restitutione Dotis, sive ex parte Mulieris pro ipsa dote prestanda, vel rebus dotalibus evictis, vel promiserint, vel susceperint, sive alia pro his personæ.* Clarissima sunt hæc Imperatoris verba, ut de Jure Hypothecæ ratione dotis promissæ Marito competente, dubitari nequeat. Deinde succedit Dos promissæ in locum alimentorum arg. L. fin. ff. de Alim. & cib. & datur in compensationem alimentationis onerumque matrimonii L. 56. §. 1. ff. de J. D. L. 20. C. eod. Anton Fab. Cod. Lib. 5. Tit. 7. def. 31. n. 3. Atqui gaudent Jure Tacitæ Hypothecæ alimenta ex certo fundo promissæ, Surdus de Aliment. Tit. 8. privil. 51. Carpzov. P. 1. C. 28. def. 152. n. 3. Est porro Juris, quod Dos habeatur loco legitimæ. Quis vero nescit, liberis ratione legitimæ, ex hereditate Paterna vel materna ipsis promissæ & assignatæ, tacitam, competere hypothecam in bonis Parentum, qui se pro tutoribus vel curatoribus gesserunt, Carpzov. lib. 4. Resp. 34. n. 12. Faber. Lib. 8. Tit. 7. Cod. def. 2. n. 1. Anton Negusant. l. c. n. 19. fol. m. 28. Imò cum mulier ratione dotis illatæ sit assecurata Jure tacitæ hypothecæ in bonis Mariti L. 12. C. qui pot. in pign. eademque etiam Socer post mortem Generi in repetitione dotis fruatur: arg. L. un. §. 6. C. de R. II. A. quidni idem Jus tacitæ hypothecæ tribueremus Marito in bonis uxoris vel Parentum ratione dotis promissæ, saltem ex natura correlativorum, quorum eadem est ratio, eademque Juris dispositio? Everhardus in loc. à Correlat. n. 3. Carpzov. Decif. 57. n. 12. quin & bona fidejussoris pro dote à Patre promissæ intervenientis tacite hypothecata esse docet Anton. Negusantius d. l. num. 62. fol. m. 35.

§. 31. An idem existente, post mortem Patris seu Soceri Concurfu Creditorum dicendum? Videtur quod non. Quia Filia de lucro captando, creditores autem de damno vitando certant. Unde D. Christoph. Phil. Richtherrus tr. de Jure & privil. credit. cap. 4. Sect. 1. n. 35. p. m. 324. & seq. expresse negat Maritum in bonis Soceri, respectu dotis promissæ, tacita hypotheca gaudere: cuius sententiæ suæ Autorem nominat Dn. Carpzovium P. 1. Const. 28. def. 118. eumq; secutum refert Collegium Jurid. Jenense. Verum in utroq; secus se res habere videtur. Carpz. enim d. l. non de dote à

te à Socero promissa, nec de Tacita hypotheçā, pro dotē, in bonis Soceri concedenda; sed potius de portione in pactis dotalibus ab uxore de bonis suis in casum mortis marito promissa. Wenn die Frau dem Manne in der Ehestiftung auff ihren Todesfall ein gewisses verschreibet. Quæ portio cum magis hereditaria sit, & non nisi legatum, cum Dote a Socero promissa hujusque privilegiis nihil commune habet, proindeq; nec maiori, quam heres aut legatarius, exorto super uxoris hereditate Concurfu, Jure aut privilegio gaudet. Quo de casu expresse loquitur præjudicium d. definitione declaratum. Responsum autem Collegii Jenensis quod atinet, non decisa ibi illa principaliter quæstio est: An, defuncto, vel bonis aut foro cedente Socero, tacita in bonis illius hypotheça competat genero ob Dotem promissam, sed potius utrum gener pro dote promissa prætendens tacitam hypotheçam, usque ad exsolutionem illius Jure Retentionis domum viventis Soceri detinere possit; & si detineat, aut inhabitet, utrum gratis, an merces pro inhabitatione solvenda. Prius simpliciter haut negatur, sed dubitatur tantum, num tali casu ad effectum retentionis proficiat tacita hypotheça; posterius autem, ut scil. ex arbitrio boni viri, non quidem merces, at tamen pro usu aliquid præstetur, asseritur. Atque hæc mercedis præstandæ quæstio hic primario deciditur, ita enim verba Responsi illius habent. Mens. Novembr. 1639. Martino Eckart zu Saalfeld: daß in Rechten nirgends versehen / daß dem Eyd, Manne / vivente uxore, ob dotem promissam in bonis Soceri ein Stillschweigend Unterpfand / oder Jus retentionis gebühren und zustehen solte / und wann auch gleich (nur Fals weise zu setzen) ein Eyd am in des Schwehr, Vaters Hause Jure retentionis ob dotem promissam gefessen / und kein contractus locationis vorgegangen / so ist doch nichts desto weniger / wo nicht zum gewöhnlichen Haufzins / (weil in Rechten eine tacita locatio conductio nicht so eigentlich / wie renovatio locationis oder relocatio gegründet) iedoch zu Abtrag der Haufnutzung / welche nach der pension so sonst von einem solchem Hause pflegt Jährlichen gegeben und genommen zu werden / ex arbitrio boni viri, und uach verständiger Haufwirthes Ermässigung anzuschlagen / obligiret und verbunden. Mevius verò Part. 5. Decis. 377. n. 1. & 2. tum demum præro-

prærogativam concedit, si Pater, vel qui promisit, tempore promissionis nondum obaratus fuit: *arg.* L. 2. C. de Revoc. his qua in fraud.

§. 32. Enimvero nobis potius distingvendum videtur: Genuer adhuc in vivis sit, dotemque petat in Concursu Soceri; an defuncto eo Mulier. Hoc casu, etsi quidem Jure Civili, extra Concursum, Filia in potestate existens, mortuoq; ante Patrem Marito dimidiam, emancipata vero, vel etiam post Patrem decedente Marito (sicuti & moribus nostris indistincte Richter, *tr. de Succes. ab Intest. Sect. 4. m. 1. n. 22. p. m. 378.*) integram à fr. trib. is Dotem promissam, abstinens hereditate paterna, exigere possit L. 2. §. 1. ff. Solut. Matrim. cum promissa non minus, quam data itatim à bonis Patris abscessisse credatur, ita, ut sit æris alieni loco, per L. h. N. In Concursu tamen Creditorum neutro modo quicquam exigere, nedum Jure Hypothecæ petere potest. Quia Dos apud Filiam ex causa lucrativa, & quasi ex donatione est, L. fin. §. 1. ff. de Revoc. qua in fraud. Unde cum illi in damno vitando, hæc in lucro captando versetur, Dotis Datio, seu exactio in eum casum incidit, a quo incipere non potest, i. e. in casum non amplius solvendo existentis Soceri & interdictæ in fraudem Creditorum solutionis d. L. fin. §. 1. ff. que in fraud. Cred. Quamvis fortasse promissionis tempore Socer dives, amplissimisque etiam facultatibus fuerit. Sibi enim imputet, quod non maturius eam exegerit. Firma igitur exinde adstruitur Regula quod Filia Vidua in bonis Parentis ratione Dotis promissæ, utpote lucrum captans, contra Creditores, de damno vitando certantes, nullo gaudeat prælationis privilegio *vid.* Dav. Mevius *Part. 5. Decis. 377. n. 4. & 5.* & D. Mercurial. Merlini *tr. de Pign. & hypoth. Lib. 3. tit. 2. qv. 79. n. 20. & 21. fol. m. 329.* Quo Jure hodiernum utimur teste D. Joh. Christ. Heerold *in tr. de Jure Represent. cap. 1. conclus. 2. §. 16. in fin. lit. s. p. m. 79.* ubi & Dn. Scabb. Lipsienses ita pronunciasse memorat: Hat ein Vater seinem Tochter Manne 1000. Flor: zur Wittgiff versprochen/ den Hauptstamm aber demselben nicht außgezahlet/ sondern bey sich behalten/ und Jährlich verzinsset: Nachdem nun zu erst der Eydam/ und hernach der Vater auch verstorben/ und bey diesem ein starcker Concurs sich ereignet/ so will die überleben

lebende Tochter / wegen vorgedachten ihren Manne versprochene
Wittgiffte / gleich einer Creditricin sich angegeben / und dasselbe als
eine privilegierte Schuld fodern. Ob nun wohl die Ehegelder
in Rechten mit stattlichen Privilegien versehen / und vor andern Cre-
ditoren eine Priorität haben / auch durch Absterben des Ehe-Manns
nicht verloschen / sondern der Wittwen zu gefallen. Dieweil
aber solch Jus prioritatis sich allein auff der Ehe-Männer Verlas-
senschaft erstrecket / so hat gemelte Tochter / wegen der / ihrem Ehe-
manne versprochene 1000. Flor: Ehe-Gelder in ihres Vaters Ver-
lassenschaft sich keiner priorität vor andern Gläubigern zu erfreuen /
sondern ist dieselben allererst / wann die Gläubiger ingesambt bezahlet
zu fordern berechtiget. v. r. w.

§. 33. Illo casu minus dubii in Marito est. Huic enim ex
causa onerosa dotem deberi supra deduximus §. 30. add. l. 19. ff. de
O. & A. Ut proinde is multo magis Jure suo, Tacitæ scil. Hypothe-
cæ exci. L. lln. C. de R. II. A. & Jure prælationis, emergente con-
cursu, fruatur. Quo de casu exaudiendum opinor D. Mercurial.
Merlinum. tr. de Pign. & hypoth. lib. 3. tit. 2. qv. 43. n. 7. & 8. fol.
m. 267. Idemque etiam prolixè affirmat Johann Heeser in Loc.
Comm. Jur. Pract. part. 2. loc. 13. n. 17. seqq. p. m. 552. inqviens: Ra-
tione promissæ dotis competit Marito Jus Tacitæ Hypothecæ in bonis So-
ceri, vel alterius promissoris, ita, ut in Concursu Creditorum postero-
rem hypothecam habentibus præferatur, adeoque Dos ante as alienum
à promittente post Dotis constitutionem contractum exsolvenda sit.
Quod ipsum eleganti præjudicio roborat Carpzovius Decis. part. I.
dec. 57. n. 22. Ita enim Dn. Scabini Lipsiens. ad requisitionem
Gerhard Sonnenprungs Mens. Mart. Ao. 1632. Habt ihr euch vor
fünff Jahren mit Annen / Thomæ Brauers Tochter in ein Ehege-
löbnuß eingelassen / darauff auch mit ihr Hochzeit gehalten / zuvor aber
hat bey den Verlöbnuß euer Schwäher versprochen und zugesaget /
nicht allein von den Seinigen die Hochzeit auszurichten / sondern auch
das Hochzeit Geschenk euch zu lassen / und noch hierüber 150. Guld.
seiner Tochter Dotis loco mit zu geben / und euch dieselben binnen
Jahr und Tag zu zahlen / welches nicht allein vor denen hierzu ge-
forderten Gezeugen also geschehen / sondern auch nachmahls von ihm
gestanden worden. Wiewohl er nun dem ersten Puncte allerdings
nach

§

nach

nachgekommen/die Hochzeit auff 4. Tische ausgerichtet/so hat er doch
biß dato die versprochne Mitgift der 150. Gulden weder euch noch
eurem Weibe ausgezahlt/immittelst aber hat es sich begeben/ daß
er an der gefährlichen Seuche der Pestilenz franck worden und ver-
storben: Worauff sich ein Concurfus Creditorum zu seiner Ver-
lassenschaft auff 372. Gulden ereignet/ deswegen euer Eherweib als
einziges Kind/weil vermuthlichen ihres verstorbenen Vatern weniges
Vermögen zur Bezahlung nicht zureichen möchte/sich seiner Erbschafft
anzumassen nicht gemeinet/sondern ihr habt euch als Creditor der ver-
sprochenen Mitgift zugleich nebenst andern angegeben. Ob nun
wohl unter denen vorhandenen Gläubigern Marcus Reiffschmidt
72. Gulden liquidiret/ deswegen er auff des Verstorbenen Vermö-
gen Versicherung erlanget/ gestalt auch noch andere mehr Creditores
verhanden/so ihrer Forderung halber Gerichtliche Gunsten vorzule-
gen. Dieweil aber dennoch eurem fürgeben nach/ solche Gunsten
und Gerichtliche Verpfändungen hernach allererst/ als ihr euch zu-
vor allbereit mit euren Weibe verheheliget gehabt/und euch die Mit-
gift versprochen gewesen/ ertheilet worden/ euch aber inhalts der
Rechte/ wegen mehrerwehnter versprochener Mitgift das Jus Ta-
citæ Hypothecæ in eures Schwähers Vermögen zustehet etc. So
haben sich dannenhero bemeldte Gläubiger für euch einiger priorität
nicht anzumassen/ sondern ihr werdet der versprochen 150. Gulden
Mitgift/ vermöge des euch zustehenden Juris tacitæ hypothecæ vor
ihnen billig vergnüget. v. r. w. *Quin imo pluribus concurrenti-
bus instrumentis, uno die confectis, in dubio pro dotali pronun-
ciandum statuit Gaius. Lib. 2. obs. 81. n. 7. p. m. 447. Mascard. de Pro-
bat. concl. 575. n. 1. & concl. 566. n. 4.*

§. 34. Nec obstat, quod nunquam Filiabus Dos debeat,
antequam Creditoribus paternis fuerit satisfactum. *arg. l. 8. §. 9. ff. de
Inoff. test. Gaius lib. 2. obs. pract. 119. n. 11. prout ratione hac in con-
trarium movetur Dn. Hartm. Pistor. lib. 4. obs. 114. n. 11. & ex parte
Mevius P. 5. Decis. 377. n. 4. Quia de Innuptis tantum, non mari-
tatis; de constituenda non constituta seu promissa dote hoc exau-
diendum. Hæc enim cum h. L. N. arisaleni loco sit inter pater-
nos quoque Creditores, suo loco solvenda est; etiam ex Feudis ut su-
pra §. 26. & 27. ostensum.*

§. 35.

§. 35. Incipit autem Hypotheca, non quidem ex Die, quo ex promissione Genero nata est obligatio, ex parte Soceri, post sponsalia etiam immutabilis v. supra §. 28. sed quo Dos esse potuit i. e. nuptiarum, per text. expr. in l. 48. pr. ff. de I. D. Cum enim, ut saepius monitum, Dos matrimonii causa constituatur, nec ante illud existere per L. fin. C. de Don ant. nupt. multoq; minus quoad effectum Juris & Hypothecæ, pro tali haberi poterit: Perinde uti nec Data ab uxore, ipso matrimonio antiquiorem in bonis Mariti hypothecam tribuit, tam de Jure Civili, Anton. Negusantius tr. de Pign. & Hypoth. membr. 4. part. 2. n. 79. fol. m. 37. quam Saxonico, Constit. Elect. Sax. 24. Part. 2. Per Nuptias vero non consensum hic sponsalium seu Sponsalia intelligimus; ut ad inducendum obligationem & validitatem Dotis promissæ sufficere omnino statuamus. v. d. §. 28. sed Matrimoniale, qui solus hic nuptias facit. l. 30. ff. de Reg. Jur. & quidem Jure Civili quandoque etiam citra deductionem in domum, aut solennem nuptiarum festivitatem, l. 22. C. de Nupt. prout scil. contrahentibus placuit. v. Pacii Evævno Cent. 5. qu. 47. Moribus vero nostris minimum coram facie Ecclesiæ interrogante Sacerdote publice repetitum & declaratum arg. c. 1. caus. 30. qu. 5. cap. 4. caus. 3. qu. 4. c. ult. X. de Clandest. Sponsal. add. D. Amad. Eckold. comm. ff. l. 23. tit. 2. §. 5. Etsi enim copula Sacerdotalis de essentia Matrimonii non sit, Jure etiam Saxonico, arg. Decis. Elect. Nov. 49. verum de honestate tantum, & ut de consensu conjugali publice constet, atq; ita evitentur, sub prætextu Matrimonii, scortationes; ordinationibus tamen Ecclesiasticis semel introducta & mandata intermittenda non est; quin transgressores puniendi, omissæque solennitates istæ, quocunque adhuc tempore adhibendæ & supplendæ sunt, v. Struv. S. I. C. Ex. 29. th. 26. & D. Philippi. ad Decis. Elect. Sax. Nov. 49. obs. 2. n. 40. in fin. A festivitate igitur Nuptiarum, von Zeit der vollzogenen Ehe/ und also wann der Kirchgang geschehen/ privilegium Dotis promissæ capit initium. per text. expr. in d. Const. Elect. Sax. 24. Part. 2. etiamsi Dotale Instrumentum tempore sponsaliorum factum, Johannes Heeserus in Locc. Comm. Pract. loc. 13. n. 4. p. m. 550. quibus jungi merentur ea quæ in simili de Dotis Data privilegio differit Hartm. Pistor. quest. Jur. tam Rom. quam Sax. lib. 4. obs. 110. a n. 1. usque ad n. 13. Qui & d. lib. 4. obs. 3. n. 13. seqq. fol. m. 1489. a.

de Dote promissa illiusque in bonis Soceri Hypotheca, sequentia apprime huc facientia, observavit: *Cum quidam, inquit, ob. eratus filiam suam despondisset, & antequam matrimonium verè celebraretur defunctus esset, gener vero illiusdotem promissam repeteret, consuleretq; Dominos, annon sibi ratione Dotis promissæ tacita hypotheca in bonis Soceri competeret juxta text; in L. Un. §. 1. C. de R. U. A. responderunt Domini, ante contractum matrimonium nullam natam hypothecam, ideoque eum aliis Creditoribus non preferendum: Existimantes quod sola Dotis promissio non constituat hypothecam, vel Jus Reale in bonis Soceri futuri. Si enim dos à Sponsa data viro ante contractum matrimonium, nullam producit hypothecam in bonis viri: multo minus sponsus ratione Dotis promissæ habebat tacitam hypothecam in bonis Soceri ante contractum matrimonium; cum mulieribus hoc casu jura magis faveant, quam viris. &c.*

§. 36. Sed hæc ita quidem obtinent in Dote ante Nuptias, vel his durantibus adhuc, promissa, minimè autem in illa, quæ longè post nuptias promittitur vel constituitur *arg. L. 5. ff. Sol. Matr.* Hæc enim, uti ex promissionis demum tempore existere incipit; ita nec pro ea competens hypotheca poterit allegari antiquior: cum promissione constituatur *v. Diss. I. Sect. 1. §. 15.* ante Sui igitur existentiam fuit non-ens, cujus sane nullæ affectiones, nulla privilegia, nulla hypotheca *conf. præc. §. 35. pr.* Neque ulibi cautum reperimus, tali casu hypothecam ad tempus Nuptiarum retrahendam. Aliud est in Dote ante Nuptias in diem, vel sub Conditione constituta. Nam etsi hæc quoque existente demum Die vel Conditione suum quasi esse, aut complementum accipere videatur, nihilominus tamen, quia statim, quo facta promissio, Dos in se, & sua natura perfecta est, cessitque dies, licet exactio, & solutio aliquandiu suspendatur. *v. supr. §. 22. Dav. Mevius Part. 5. Decis. 63. n. 6.* idcirco etiam veræ & perfectæ Dotis Jura & privilegia ex Die promissionis & secularum nuptiarum non immerito deducit *v. §. præc.* Adveniente igitur Die, vel Conditione impleta, ad tempus promissionis, vel contractarum potius nuptiarum retrahitur hypotheca Dotis & prælatio. *Amator Rodriquez. in Decision. Sacræ Rotæ Rom. ad Materiæ tractat. de Concurf, & Privileg. Cred. dec. 7. à num. 7. usq; ad 19. fol. m. 12. Supposi-*

posito hoc nil referet quocunque tempore Dies aut Conditio existat, ante concursum, vel pendente aut finito illo *supr. §. 21.* quia semel firma ex promissione nata est obligatio, & genero Jus quæsitum, quod per adjectum solutioni diem aut conditionem non magis invalidatur, quam si purè & de præsentis promissæ dotis solutionem Socer de facto eo usque distulisset; aut si cui pecuniam v. g. ex emptione aut hereditate &c. certis temporibus & annis aliquot futuris exsolvendam debeat. Wenn der Debitor auff etliche Jahr hinnaus noch unbetagte Tage Zeit Gelder zu bezahlen schuldig were. Quemadmodum enim Creditor pecuniam istiusmodi exorto concursu petere, etiam ante diem, haut prohibetur, deducto solum interusurio, v. Carpzov. *P. 3. Decis. 275. n. 23.* Nic. Reusner *Consil. 25. L. 3. n. 41. fol. m. 281.* Aut nondum existente conditione, sub cautionis Mutianæ præstatione. Ita pari modo ad exactionem Dotis in Diem vel sub conditione promissæ Generum in Concursu admittendum censeo.

§. 37. Ex quo sequitur 3. Filiam itemque Generum tempore priores, Jure quoque potiores esse *L. 54. de Reg. Jur. in 6to L. 10. pr. ff. qui pot. in pign.* in tantum quidem, ut & Fisco præferatur in exactione Dotis Gener, si post promissionem bona Soceri confiscantur. *l. 10. ff. de bon. damn. §. L. 42. ff. Sol. matr.* Et Vidua, etsi omnibus tacitas anteriores hypothecas habentibus alias præferatur: *L. 12. C. qui pot. in pign.* Doti tamen à Patre, ante Secundas nuptias, Filix prioris matrimonii promissæ, postponitur. Quod & in Dote à fratribus aliisque successoribus Feudalibus ex Feudo constituta v. §. 26. & 27. procedit. Unde rectissimè tradit Colerus, sororem in dote promissæ ex Feudo præferri relicte Viduæ fratris cum sua dote. *Part. 2. Decis. 272. Carpz. P. 2. C. 46. def. 33. n. 13.* Quamvis hoc de eo tantum casu concederem, quando post promissionem demum Vidua Fratri, vel Agnato nupserit. Quin etsi postea Fratres Feudalia bona cum consensu Domini & Agnatorum aliis hypothecaverint, nihilominus his Filix, ratione elocationis præferendæ erunt, ex dispositione manifesta Electorali Saxon. *Ord. Proc. Tit. 45. §.* Es trägt sich auch oft zu, daß die Söhne nach Absterben ihrer Eltern Schuld machen, dieselben auff daß Lehen versichern lassen, und doch denen Schwere.

Schwestern ihre gebührende Ausstattung nicht ablegen/ damit nun Dieselben hierdurch nicht umb daß/ was ihnen aus den Lehen. Gütern gebühret/ unbilliger Weise gebracht werden/ wollen wir/ daß in solchen Fällen die Töchter/ wosferne sie sich an denen Erbgüthern nicht zu erholen/ auch in den Lehen ein solch Recht haben sollen/ daß sie alle dasjenige / was ihnen zu ihrer Ausstattung von ihren Vater her zustehet/ vor allen andern ihrer Brüder Gläubigern/ ob dieselbe auch gleich ausdrückliche Verpfändung auff das Lehen erlanget / befriediget worden / und sich derowegen an daß Lehen/ ob es schon in andere Hände kommen were/ halten mögen. &c. Quæ Sanctio cum generalis sit, omnes indifferenter cujusque status ac conditionis, & Nobilium pariter atque Plebejarum filias, ea comprehendi rectissime argumentabitur, qui firmam in scholis Logicorum didicerit illationem & consequentiam à genere ad species, vel potius à specie ad individua, ut loquitur Carpzoꝝ, *tr. de Onerib. Feud. Decad. 3. pos. 3. n. 8.* quin & in dubio (4.) si Duo Instrumenta reperiantur eodem die confecta, & nullo modo appareat de prioritare, Dotis Instrumentum prius præsumitur, *per alleg. à Dn. Gailio Lib. 2. Obs. 81. n. 6. & 7.*

§. 38. Ampliatur 5. ut & usuræ Dotis promissæ exigi possint; cum pro oneribus matrimonii petantur *L. 21. §. 1. ff. de Don. int. vir. & ux.* quod tamen non aliter accipi vult Carpzoꝝ *P. 2. C. 42. def. ult.* quam si Maritus ipse usuras petierit, alioquin, si earum petitio nulla ab eo facta sit, nec aliquo voluntatis indicio retenta, heredes illius (idem & de Vidua filia) quasi tacitè remissas donatasque petere nullo modo posse. A quo autem tempore cursus usurarum incipiat *Quæ? R.* Si quidem Extraneus promiserit; vel certum solutioni dixit diem, vel nullum. In illa specie dies interpellat pro homine *L. 4. C. de contrab. stip.* & ex eo, velut à tempore moræ, incipiunt currere usuræ. Faber *in Cod. lib. 5. Tit. 7. def. 22.* In hac subdistingvit Dav. Mevius. *part. 9. Decis. 196. n. 3.* an post nuptias solutionem fieri debere additum, & biennio ab istis elapso incipere usurarum cursum *L. ult. §. 2. C. de Jur. Dot.* Carpzoꝝ. *P. 2. C. 42. def. 14. & P. 3. C. 38. def. 4. n. 3.* An vero indefinite promissio facta, & tunc demum ex mora, quæ per interpellationem inducitur, usuras deberi. Ant. Faber, *L. 5. T. 7. def.*

def. 42. Brunnem. in Cod. leg. ult. C. de J. D. n. 9. seq. Verum utroq[ue]
illo casu à die nuptiarum biennium computandum tutius fortasse
asseritur arg. l. 48. pr. ff. de Jur. Dot. Sin à Patre promissa, uti in h.
L. N. Dispiciendum: Ante Nuptias promissa, an post illas. Illo
casu, si forte sponsaliorum tempore constituatur, etsi statim obli-
gationis dies cedat, & ex tali promissione Jus (scil. ad Rem seu
obligationis, non etiam hypothecæ v. §. 35. in fin.) acquiratur Ge-
nero adversus Socerum; Nihil ominus tamen quia Dies eo tem-
pore, quo dos esse potest, h. e. nuptiarum venit, per d. L. 48. pr.
Usuræ quoque cum sorte eundem contracti matrimonii terminum
habent. Cum enim Dos, tanquam Principale, sine nuptiis esse
nequeat, sed promissa his demum secutis confirmetur ut exigi pos-
sit. L. ult. C. de don. ant. nupt. L. 3. l. 68. ff. de J. D. nec usu-
ræ quoque, utpote accessoriæ prius debebuntur. Ex ipso vero
nuptiarum die, cum Pater promittens moram facere intelligatur,
per consequentiam ad usurarum præstationem se obligat, tametsi in
stipulatum non sint deductæ. Ibi enim dotem, aut saltem dotis
fructum esse, necesse est, ubi sunt onera matrimonii, quia dotis
fructus marito pro oneribus matrimonii debentur. L. 20. C. de Jur.
Dot. Unde Dn. Scabb. Lipsiens. in causa Caspari von Reitzenstein
Mens. Dec. 1601. pronunciarunt, teste Carpov. P. 3. C. 23. def. 4.
Hat euch vor 8 Jahren/ als ihr euer Eheweib erfreyet/ euer Schwä-
cher Eckart von der Pforten 700. Fl. Ehegeld mit zu geben zugesä-
get/ aber dieselben nicht erleget. So werden euch nunmehr aus
seiner Erbschaft bemelte 700. Fl. zusambt denen Zinsen von Zeith
des vollzogenen Ehelichen Beylagers / da ihr euer Eheweib zu unter-
halten angefangen/ anzurechnen/ billig gefolget. v. r. w. Quid ve-
ro dicendum si ante consensum thalami sponsa decesserit, ex iis
quæ superius ad d. §. 35. Cap. 1. dicta sunt facile est colligere.

§. 39. Si post Nuptias promissa; à tempore promissionis,
uti ipsa fors v. §. 36. ita & Usuræ præstardæ. Ob retardatam igi-
tur sic promissæ Dotis solutionem, sine alia interpellatione, Inter-
esse deberi Viro propter matrimonii onera, quæ sustinet ex cap. 16. X.
de Usur. l. 42. §. 2. ff. Sol. Matr. probat. D. Simon Pistor. Consil. 7. §.
8. n. 7. Tom. I. Conflior. D. Modestini. Pistoris annexo fol. m. 934. quia
scil. actio pro Dote promissa Genero competens bonæ fidei esse cen-
sere.

seretur, ideoque & à tempore mōræ usuræ & fructus deberentur l. 32. §. 2. ff. de Usur. confer D. Marius Giurba JC. Massanensis in Decis. Noviss. Regn. Sicil. Dec. 72. n. 1. fol. m. 201. ubi & n. 2. hæc eo extendit, ut, si in alterius arbitrium Dotis Constitutio, vel dotalis rei æstimatio remissa fuerit, illo declarare sive æstimare differente, intermedii temporis Interesse genero debeatur. Quo de tamen non immerito dubites; cum talis promissio non pure, sed quasi sub conditione, aut ex tempore, v. g. quamprimum Titius arbitratus fuerit, facta sit; ante adimpletam vero conditionem æque minus usuræ, quam ipsa dos, solvendæ. arg. l. 17. §. 3. ff. de Usur.

§. 40. Sed quid, si nulla plane Dos à Patre promissa aliquot autem annis post contractum matrimonium Gener eam petat, quod facere illum posse supra jam jam exposui. §. 24. à quo tempore usuræ computandæ? Sanè cum pietatis officium à Patre dotationem non minus, quam alimentationem exigat, videtur ab eo momento, quo maritus conjugii onera subiit peti usuras posse, veluti statuit c. Dn. Marius Giurba l. c. Dec. 72. à n. 5. usque ad n. 14. fol. m. 202. At enim vero, quia etiam sine dote nuptiæ consistere possunt, consentiente cum primis Genero; ideoque quamdiu hic dotem à Socero præstari non desiderat, sine dote duxisse præsumitur, Patrique ob id nulla retardatæ solutionis imputanda mora est. Usuræ autem non nisi ex mora debentur. Quare ab eo demum tempore, quo interpellavit, dotemque constitui petiit, eas computabit. conf. Amator. Rodriquez. in Decis. Rotæ Rom. ad Mater. tr. de Conc. & Priv. Cred. dec 7. n. 19. fol. m. 12. idque ex parte etiam innuit Judicatum Dnn. Scabb. Lips. in causa Hansen Bertholds zu Gerau M. Aug. Ao. 1633; a Dn. Carpz. P. 2. C. 42. d. 12. his verbis relatum: *So ist auch Hans Berthold seinen Vermögen nach der Tochter nochmahls eine gewisse dotem zu constituiren / und entweder seinem Eydam baar abzutragen oder bis zu erfolgender Zahlung zu verzinsen schuldig. v. r. w.*

§. 41. Num & pro Mobilibus non-fructuosus in dotem promissis genero usuræ debentur? De Dote in auro, argento, ornamentis, vel etiam in Veste sive in aliis quibuscunque constituta Interesse aliquod peti posse negat Cavall. Decis. 22. n. 39. p. 4. utut de Mobilibus fructuosus aliter sentiat, teste D. Mario Giurba in Decis. Nov.

Nov. Regn. Sicil. dec. 72. n. 5. 6. seqq. fol. m. 202. Cui ipsi tamen re ipsa, ut loquitur, diligentius perpensa contrarium magis visum est: Virum nempe Interesse recte petere pro mobilibus & jocalibus, & Muliebribus ornamentis quibuscunque statuto die non solutis, textus est eam in rem singularis in L. fin. §. 2. vers. sin autem C. de Jur. Dot. cui jungi merentur ea, quæ habet Anton Faber. in Cod. l. 5. T. 6. def. 5.

§. 42. Cum vero supra §. 38. 39. & passim dixerimus Usuras Sortis naturam sequi, dubitari hic posset, anne sicut Dos, ita & usuræ illius Jure hypothecæ petantur, quod diserte adstruit Amator Rodriquez d. Dec. 7. quanquam ratione initii & termini à quo, distingvat inter usuras, quæ ex conventionem, & quæ ex Mora debentur; Illo casu, si forte Socer in Instrumento Dotis promiserit ex certo tempore v. g. intra decennium solvere: tempus illud decennii intelligendum ait, respectu totius summæ, ut interim tamen quolibet anno solvantur ex ipsius Soceri mente comprehensiva &c. pro quibus, inquit, fructibus, quia petuntur ex contractu & obligatione promissionis Dotis competit eadem prioritas temporis, quam dabat ipse contractus pro sorte, ut probat text. in L. 18. ff. qui pot. in pign. Negus. de Pignor. part. 5. membr. 1. n. 14. Johann Francisc. à Ponte Conf. 76. n. 22. lib. 1. horumque fructuum expressa hypotheca incepit ab ipso die contractus, ita ut creditor ex ea die sit anterior, & præferri debeat aliis Creditoribus postea creatis, non solum respectu sortis principalis, sed etiam respectu fructuum Dotialium, quamvis illi promissi fuerint in dotem, & in casum non solutionis sortis, nam die adveniente hypotheca expressa retrahitur ad primam diem contractus, ut in terminis promissionis fructuum, seu usurarum in diem, & in casum non solutionis sortis tradit Negusantius de Pign. P. 5. m. 1. n. 14. quod si vero fructus seu Usuræ Dotis non debentur ex conventionem, sed ex dispositione Juris ob moram non solventis, tunc eorum prioritas incipit à die moræ. &c.

§. 43. Quod quidem ita Jure Communi, tam Civili quam Saxonico obtinet, non tamen ex singulari Dotis Privilegio, sed dispositione Generali, qua omnibus Creditoribus usuræ cum sorte, etiam in Concurribus, secundum ordinis prærogativam, eadem classe, assignantur, vid. post alios D. Philippi in observ. ad Decis. Novis. 8. obs. 6. n. 1. Secus se habere res videtur Jure Speciali Saxonico Ele-
G ctora-

Electoral. Siquidem in Ordinat. Torgaviens. Electoris Sax. Augusti de An. 1583. sub Tit. von Wucher und wucherlichen Contracten. §. jedoch / wenn eines Schuldners. Et in Ordin. Proc. Jud. Tit. 50. §. Es ist aber auch hierbey. verl. Der Zinsen aber. odio usurarum. expresse Dispositum, usuras non esse adjudicandas donec omnibus omnino Creditoribus, etiam chirographariis quoad sortem satisfactum sit; idque etiam procedit, licet super usuris æque ac ipsa sorte hypotheca fuerit constituta Carpz. P. 1. Const. 28. def. 162. Frustra igitur h. l. Dissentit Richter tr. de Jur. & Prig. Cred. cap. ult. n. 38 seqq. Jus Saxonicum Commune cum Electorali confundens, conf. D. Philipp. ad Decret. El. Nov. 8. obs. n. 12. Nisi quis dixerit d. ordinationem Process. in Mutuo tantum procedere, verb. doch hat solches / Krafft angezogenen Ausschreibens allein in Mutuo statt. non vero in debitis aliunde contractis; Hinc quemadmodum Viduæ una cum dote illata Usuræ in eadem classe adjudicantur d. ord. Proc. Tit. 50. §. Denn wenn ic. ob hanc ipsam rationem, ut probe advertit Richter d. tr. cap. 7. n. 93. p. m. 557. quia non ex mutuo agit; sed de bonis illatis, eas loco alimentorum exigit; ita quoque favore Dotium & Matrimonii de Dotis promissæ usuris idem dicendum esse, (1) quia nec hic mutuum est; sed (2) similiter loco alimentorum, seu pro alimentatione Filix, Genero debentur l. 8. §. 13. ff. quib. mod. pign. Siquidem (3) pro oneribus Matrimonii, & imprimis alimentatione mulieris Marito lucrum Dotis & usufructus (cujus non minima pars annuæ usuræ sunt) omni Jure conceditur. Et quanquam Jure nostro Saxon. in Ord. Proc. T. 49. §. alles was ic. inter Personaliter tantum Privilegiatos referantur ii, qui alimenta repetunt, favore tamen Dotium, & Matrimonii arg. d. Ord. Proc. T. 50. §. Es ist aber. aliud fortasse, ut dixi, statuendum foret.

§. 44. Quæ autem de Exactione usurarum hætenus dicta sunt, eo usque procedere docet Petrus Fontanella de Pact. Nupt. claus. 6. gloss. 2. Part. 6. n. 47. ut debeantur à Socero etiam si sortem jamdum gener absq. protestatione (quæ aliàs Jure Communi opus est v. Carpz. P. 2. Const. 30. def. 13.) receperit; Quia, inquit, usuræ hæ non officio Judicis debentur, nec accessoria sunt ad dotem, sed per se stant tanquam separatum quid à dote. Usuræ autem quæ per se & Jure Actionis debentur, non censentur remissa per receptionem sortis, sicut access-

accessoria officio saltem Judicis debita. Imo, si omnes alie cessarent actiones, non tamen cessaret actio ex aequitate, inde oriens, quod maritus absq[ue] dote sustinuerit onera matrimonii, in cuius actionis vim maritus usuras habere possit. Faciunt huc verba Responsi ea de causa à Scabinis Lipsiens. ad consultationem Andr. Steg. Anno 1590. M. Febr. Lips. dati: Hat euer Schwäher Thomas Freund No. 1576. als er euch seine Tochter Margarethen ehelichen versprochen/ 300. Guld. Ehegeld mit zugeben zugesaget/ und ist euch darüber noch 277. Guld. ihr Groß-Mütterlich Erbe zu erlegen schuldig gewesen / und weil er solch Geld dazumahl wegen seines Unvermögens nicht entrichten können / habt ihr unter des zu euer Nothdurfft an andern Orthen umb Verzinsung etlich Geld auffnehmen müssen. Ob nun gleich gedachter euer Schwäher über etliche Jahr hernacher euch die Hauptsumma/ jedoch einzeln bezahlet. Da er sich aber der Zinten halben mit euch nicht verglichen/ oder ihr euch derselben begeben hättet/ wehret ihr von der Zeit an/ als berührtes Geld gefällig gewesen/ die bräuchlichen Zinse / als Jährlich fünffe uffs hundert/ zu fodern wohlbesugt.

§. 45. Sæpe etiam contingit, ut dotem promissam Socer, parata pecunia solvere nequeat, sed prædium aliquod genero interim, quousque solverit, utendum fruendum Pignori quasi cedat. Duæ igitur hic oriuntur Quæstiones (1.) An fructus legitimum Usurarum modum transcendentes sorti imputandæ? (2.) Si ante solutionem Dotis Socer solvendo esse desinat, an Gener in illo prædium reliquis anteferatur Creditoribus? Quoad (1.) Jure quidem Communi distingvendum videtur inter fructus certos, qui certo quotannis proveniunt, quales sunt v. g. redditus annui, trockene Zinsen decimæ, prata. &c. Et Incertos, quorum non solum æstimatio civilis, seu valor & pretium, sed etiam naturalis proventus & ubertas tempore variatur & differens est. Vel, ut Imperator in l. 17. § 23. C. de Usur. eos definit: qui in certum eventum, & incertum pretium habent, ita ut illi, non autem hi, in sortem imputentur *conf. l. 14. C. de Usur. Carpzov. P. 2. C. 30. d. 41. § 42.* At enim vero singulari Dotium Jure & Privilegio simpliciter illa neganda. Non tunc solummodo, si pactum expressum præcesserit, de fructibus pignoris dotalis, ultra sortem percipiendis, quo de alias elegans textus in l. 2. C. de Pact. convent. tam. sup. dot. Aut si dote promissa, & eius

exsolutione dilata, maritus cum promissore dotis pactus sit, ultra certam usurarum quantitatem, quotannis sibi solvendam interim dum non fuerit soluta dos. Nam etsi huiusmodi pactionem ut illicitam nonnulli rejiciant; nulla tamen ratio exhiberi potest solida, cur ab initio contractus Interesse verisimile in pactum deduci non possit, ut recte monuit Covarruvias *Variar. Resolut. Tom. 2. lib. 3. c. 1. n. 3. fol. m. 185.*

§. 46. Verum etiam, si nihil convenerit, per apert. text. in cap. salubriter 16. verb. sane generum ad fructus possessionum, quæ sibi à Socero pro numerata dote pignori obligata, computandos in sortem, non credimus compellendum: cum frequenter dotis fructus non sufficiant ad onera matrimonii supportanda X. de Usuris. Quod generale est, nec pactum requirit. Fontanella tr. de Pact. Nupt. Tom. 2. class. 5. gl. 8. par. 14. n. 1. sqq. fol. m. 196. Id enim teste Covarruvia l. c. Jure inest ob naturam contractus dotalis; ex ratione in d. Cap. allegata: cum raro Dotis fructus ad onera matrimonii supportanda sufficiant; ideoque censetur Socer ad alendum eo melius filiam, illiusq; familiam, quod superest fructuum donare arg. l. 14. C. de Usur. Maxime cum ipse Socer in mora solvendæ dotis sit, econtrario Gener numerata dote promissa, majori fortasse lucro & commodo uti frui posset. Quia igitur Gener invitatus quodammodo carere tandiu dote promissa cogitur, cujus tamen intuitu, & spe futuræ numerationis onerosam matrimonii causam subiit. arg. l. fin. §. 1. in fin. ff. que in fraud. cred. Sicque adeo non nisi in damno vitando & lucro cessante versatur, iniquum certe esset, ad regulas mutuo sub usuris pecuniam elocantibus, & lucrum captantibus præscriptas Interesse Generi cessans metiri. D. Mercurialis Merlinus de Pign. & Hypoth. Lib. 3. tit. 2. qv. 80. n. 1. fol. m. 329. Socer enim, inquit idem Covarruvias d. l. tenetur Jure Filie dotem dare, aut alimenta, l. ult. C. de Dot. prom. l. 19. ff. de R. N. at in presenti casu licet dotem promiserit genero, eam tamen non dat, nec solvit, nec alimenta, ideo mirum non est, quod Maritus, qui subit onus alendi uxorem, & Socerum hoc onere liberat, fructus pignoris ultra sortem percipiat. Huc accedit quod Socer tradens Genero pignus ob dilatam solutionem dotis nec donare præsumatur, fructus pignoris ad alendam filiam, & onera matrimonii sustinenda

nenda, propter qua dotem promisit. Neque hic consideratio habetur, teste Fontanella l. c. n. 2. verisimilis aequalitatis damni emergentis, & lucri cessantis, sive certæ fructuum quantitatis, sed principaliter perpenditur quod frequentius accidit, dotis fructus non sufficere, ad onera matrimonii supportanda. Unde quemadmodum si pauciores sunt fructus dotis, quam onera prædicta, id damno Mariti cedit, arg. L. 20. pr. §. 1. & 8. ff. Fam. Hercisc. sic si plures sunt, ejusdem lucro relinqui debent. Cui interpretationi, ut verbis Ferdinandi Arias de Mesa, variar. Resol. lib. 3. cap. 41. n. 27. fol. m. 442. loquar, non refragatur, imo convenit ratio à Pontifice ibi proposita, dum ait, cum frequenter dotis fructus non sufficiant ad supportanda matrimonii onera; quæ verba in eo sensu accipienda, quasi Pontifex tacite objectioni occurrisse videatur, quod Gener percipere debeat non solum dotis fructus, quia hi frequenter non sufficiunt, sed etiam integram onerum æstimationem, quam Socer subire tenetur, donec dotem solvat. add. Antonii Capycii Decis. Nov. Neapol. 65. n. 5. & seqq. fol. m. 73. Idque etiam tum procedere idem Fontanella l. c. n. 3. existimat, etiamsi data sit à Genero in Soccri favorem dilatio ad solvendam dotem promissam, ut nihilominus, si tradatur genero fundus in pignus interim tenendus, ejus fructus faciat suos, nec teneatur in sortem computare: Cum textus cap. 16. X. de Usur. dispositio emanaverit, ut ibi dicitur, propter Interesse justum onerum matrimonii, quod interesse damni emergentis communiter appellatur. Utut alioquin fidem habens de Dote, eam in mutuum commutare credatur, dotisque adeo Privilegia hoc in se amittat. v. infr. §. 20. Cap. 2.

§. 47. Cæterum ex hac ipsa ratione, cui prædicta decisio d. cap. 16. innititur, manifeste insuper deducitur, eam non in Genero tantum & Socero; sed & quocumque extraneo, cui dos promissa fuerit, obtinere, ad stipulante Covarruvia variar. Resol. Tom. 2. L. 3. c. 1. n. 3. fol. m. 186. D. Mercurialis Merlinus de Pign. & Hyp. lib. 3. tit. 2. qv. 80. n. 2. fol. m. 329. Pro cautela tamen notent generi, ut potius sibi talem Fundum, sub pacto de retrovendendo pro certa dotis quantitate, in solutum cedi faciant. Siquidem tum absque metu reddendarum rationum fructus interim suos faciunt L. 2. C. de Pact. int. empt. Jureque Dominii percipiunt. L.

2. pr. & §. 1. ff. de in Diem addict. Menoch. lib. 1. Cons. 26. n. 3.
Num vèro gener tali casu alii Fructus pignoris cedere, & per alium
iis uti possit vid. Mercurial. Merlin l. c. n. 16. ubi contra Surdum
aliosque hoc affirmat.

§. 48. Ad Quæstionem §. 45. Ildam Affirmative R. non
ob hypothecam solum tacitam, traditione illius prædii tanto ex-
pressiorem magisque fundatam arg. l. 4. ff. de Pignor. & hyp. Sed
& propter Jus Retentionis ac Compensationis, vi cuius adversus
omnes Creditores antiquiorem hypothecam in illo non habentes,
se tueri sibi que inde satisfacere poterit, arg. l. 12. ff. de fund. dot.
maxime Jure nostro Saxonico, per text. express. in Ord. El. Sax.
Tit. 51. §. 5. Es soll aber ein solcher Arest auff ic. | Vers. Deßglei-
chen wenn ein ander etwas von dem Schuldner / wieder welchen
Arest erlanget / zugehörig / bey sich hätte &c. add. Carpzoy P. 1.
C. 29. def. 37. & in Process. T. 21. A. 5. n. 14. & 15. Phil. Richter.
de Privil. Cred. Cap. 4. Sect. ult. n. 37. p. m. 484.

CAPUT II.

De Interpretatione Mentis L. N. Restrictiva.

§. 1. Dissentanea exactionis quotuplicia sint? §. 2. Cessat (I) ob
factum subjecti Dotantis. Licitum (1.) Solutionem. Qv. in quo Genere
moneta facienda? §. 3. Si Apocha generi adsit? Distingv. §. 4. (II.) ob
inopiam Soceri. Habet hic Benef. Competentia tametsi dolo promiserit,
scil. constante matrimonio §. 5. non dissoluto. explicatur L. pen. 84. ff.
de Jur. Dot. Respondetur Zangero. §. 6. refutatur idem. §. 7. Con-
firmatur ratio cur diremto matrimonio Socero Benef. competentia de-
negetur. Sensus & Summa d. L. pen. Consilium Funtanella. §. 8.
Qvid de Tutoribus ampliozem dotem promittentibus. §. 9. Socer locu-
pletior factus de residuo tenetur. Ad quem residui damnum pertineat?
§. 10. An Fideijussori dotis Beneficium competentia detur? Nec Femi-
na, aut uxor promittentes SC. Vellejano jvantur, Socru tamen
competit Benef. Compet. quid si Fideijussor quasi debitor Soceri, per er-
rorem

rorem solverit. Num in bonis Fidejussoris Tacita hypotheca compe-
tat. §. 11. Dato Fidejussore inutile sit Socero Benef. Compet. §. 12.
Solutio etiam Testamento fit. an sub dote legata intelligenda promissa?
distingv. Quid, si 1000. legata pro dote, post testamentum ipse testator
vividus nubenti 500. tantum promittat? quid in pignore Dotis legato.
§. 13. Ob Factum promittentis Illicitum. Ob fraudem Soceri. §. 14.
(II.) Ex facto Subjecti Dotati scil. Filia. Immixtione Nisi cum ex-
traneo heres instituta sit. §. 15. Ob Incestum, Jure scil. Civili, non
Saxon. §. 16. An ex causa Ingratitudinis? §. 17. ex facto Subjecti
Exigentis, seu Mariti, Licitum (1.) confessione (2.) Quietatione. an ca-
vere uxori Maritus cogatur? limitatur & receditur à Carpzovio. §. 18.
(3) Renunciatione. an solius generi? Neg. Differentia quietationis &
renunciationis. an uxori restitutio detur? §. 19. ob factum Exigen-
tis Illicitum (1) fraudis participationem. §. 20. (2) Incestum. (3) Ne-
gligentiam & prescriptionem. Maritus quando de damno teneatur?
à quo tempore currat prescriptio? Distingv. §. 21. Cessat (4) si in
Mutuum Dos conversa. Ampliatur & distingv. §. 22. (III.) Ex par-
te Objecti (1) Dotis interitu. quæ requirantur. §. 23. Quantitate
immodica. §. 24. (IV) Occasione Forma (1) si Testamento dos reli-
cta auferatur. An & heredis institutio dotis loco facta, revocari possit?
§. 25. Cautela; ut solutio tantum non constitutio in mortis casum
differatur. Disquiritur casus à Pistore propositus & decisus. §. 26. (2)
si deficiat conditio. (3) si pactus sit Socer, ne a se petatur. §. 27. (V)
cessante Fine (1) contrahendi matrimonii. Si nuptie non secute.
§. 28. quid si Socer ante sponsalia decesserit? §. 29. de Legato dotis,
purum an Conditionatum sit. Refutatur Fontanella. Respond. ad l. 71.
§. 3. ff. de C. & D. §. 30. Legatum Dotis: cum nupserit, non nisi viri po-
tenti debetur. Nec fructus marito acquiruntur. An mulier illud re-
pudiare possit. §. 31. Differt dotis promissa legatum. §. 32. (2) Ces-
sante Fine Conservandi matrimonii. quid si socer ipse filiam exhibuerit?
Distingv. §. 33. an expellere uxorem liceat, ob dotem promissam non
solutam. Affirm. Jure Civ. & Can. Negatur moribus nostris. Nec
sponsalia dissolvuntur; nisi Hamburgi. §. 34. an partem Legitima
faciant abstinentes? Affirm. eam (1) augendo. (2) minuendo. alia
questio utrum partem, quam faciunt, accipiant? & cur non? §. 35. li-
mitatur in eo, quod abstinens legitima minus præcepit. §. 36. sicut &
in

in illis, qui vivo Patre, dote accepta, hereditati renunciarunt. quæ ratio?

§. 1.

ATque hæc quidem de Consentaneis, seu de Ampliatione Exactionis Dotis promissæ sufficient. Superest, ut de *Dissentaneis*, seu de *Restrictione* illius quædam subjiciamus. Sunt autem *Dissentanea* hæc vel *Generalia*, Doti quoque Acceptæ Communia, quale est v. g. Immixtio; Inofficiosa *Querela*, &c. Vel *specialia* Doti Promissæ, beneficio Abstinenti, ab Heredibus exigendæ, potissimum contraria. De singulis pro ratione Methodi nostræ suis locis ordine.

§. 2. Restrigitur itaque potestas Dotem promissam exigendi à fratribus similiter I. vel ob *Factum Subjecti Dotantis* seu promittentis, tum *Licetum*, tum *Illicitum*. Ob *Licetum* v. g. 1) *Solutionem*, eamque vel *Præsentem* vel *Præteritam* Præsentis solutione eliditur hæc actio, si cum usuris Dos offeratur. *arg. l. 9. §. 3. ff. de Pignorat. act.* Quær. autem, in quo Genere moneta ea faciendæ, si interim mutatio hujus contigerit? Et sane, quemadmodum alias in Mutuo res eadem bonitate eodemque valore, quo data, restituenda *L. 3. ff. de R. Cr. l. 99. ff. de Solut.* adeoque non redditionis, sed contractus habenda temporis ratio. v. *Gail. l. 2. obs. 73. n. 3. eleganter Wesemb. w. l. 12. T. 1. n. 12. in fin.* ita hoc quoque in loco Dos, qualis promissa, solvenda est, h. e. non Exactionis, aut solutionis, sed Promissionis, seu Obligationis tempus inspiciendum: sive pure & de Præsentis, sive in diem, aut sub conditione promissio concepta. *L. 57. verb. æstimare debet quantum sit eo tempore id, quod promittitur. ff. de Jur. Dot.* Nec refert ante, an post Nuptias promissa. Cum etiam ante illas futuræ dotis obligatio nata fuerit; effectu licet exactionis ad eas usque suspensio. v. *§. 35. Cap. 1. §. 27.* ubi autem obligatio, ibi contractus fuit; cuius adeo tempus respiciendum. Post Nuptias vero factam pollicitationem retrahere, in simili supra jamdum §. 36. negavimus. Est quippe totum hoc negotium æstimandum ex intentione Constituentis, qui utique in dubio de illius temporis, quo constituit, numismate, tam quoad Extrinsecam, quam etiam Intrinsecam bonitatem considerato, locutus præsumitur; licet

licet postea ex accidenti contingat, ut die aut conditione existente bonitas ejus aucta vel diminuta fuerit, argumento à Legatis in Testamento sub Die & Conditione mortis secutæ relictis, deducto ex l. 41. §. 5. de Legat. 3. & l. 7. ff. de Aur. & arg. qvo de Jure nostro Saxon. post Novell. Augusti 28. Part. 2. dubitari amplius nequit. Cum enim Constitutione illa indistincte ad tempus Contractus solutionem fieri oporteat; Nec Dotis promissæ aliter facienda, quocumque demum modo, ut dixi, purè, an sub conditione aut in Diem promissio facta. Nisi Socer in mora fuerit, & Gener ex mutatione monetæ damnum sentiret, qvo casu, quod interest præstare, Generumque indemnem servare tenetur. *d. const. Elect. 28. verb.* Wo aber der Schuldner in mora gewesen/und dem Gläubiger mit der Bezahlung auff bestimmte Zeit nicht zugehalten/und es stünde dem Gläubiger einiger Schade/oder Abbruch an der Münze/denselbigen soll ihme der Schuldmann auch ersetzen. Neque enim Dotis favor, nec mora in solvendo contracta facere potest, ut solvi Dos debeat in meliori moneta, quam quæ fuerit tempore Dotis datæ aut promissæ, quia nunquam mora facit, ut plus debeatur, sed tantum, ut ejus, quod debetur, aut periculum aut accessio præstetur, verba sunt Anthonii Fabri. *in Cod. l. 8. T. 29. def. 42.* quem sequitur Carpzovius *d. C. 28. def. 15. n. 6.*

§. 3. *Præterita seu jamjam facta Solutio* exceptione Doli Mali (*arg. l. 57. ff. de Reg. Jur.*) opponi poterit, maxime, si eam Socer, aut ejus heredes per propriam Generi Confessionem, seu Apocham, lapsu scil. temporis, Lege 3. & *Auth. quod locum C. de Dot. Prom.* imprimis vero Novella 100. cap. 2. definiti, obfirmatam docere possint. Repetendum enim huc *ex Disp. I. Sect. 2. §. 13.* tum demum valere Dotis Acceptæ confessionem, si à soluto intra biennium, vel morte vel divortio, matrimonio, annus continuus effluxerit; aut si post biennium, intra decimum tamen, contracti conjugii, annum, dissolutione secuta tres menses elapsi sint. Durantibus vero adhuc his fatalibus, & opposita huic confessioni Non-numeratæ Dotis exceptione, solutio aliter probanda veniet.

§. 4. (2.) *Inanis redditur Exactio ob Inopiam Soceri* promittentis; non *Mortui* solum, si nim: tantum in bonis non inveniantur, ut, salva reliquorum legitima præstari promissæ Dos possit. v. *Struy. S. J. C. Ex. 37. th. 41.* Sed *Vivi* etiam, si scil. aut plane non

H

solven-

solvendo fit, aut præstando Dotem promissam, solvendo esse de-
sinat, ipseque adeo egere cum suis necesse haberet. *arg. l. 6. ff. de
Dol. Mal.* Quo posteriori casu, quia Parentis locum Socer obtinet,
l. 16. ff. Sol. Matr. ultra quam facere potest conveniri Beneficio com-
petentia, nequit. *l. 17. ff. eod.* non quidem vi Concessionis Parentibus
factæ, cum proprie Parentum nomine non contineantur, sed ex spe-
ciali Legislatoris extensione in *l. 15. §. fin. l. 16. 17. d. r. l. 21. & 22. ff. de
Re jud.* quia locum tantummodo Parentum obtinere, seu loco eorum
haberi dicuntur: Lauterbach. *Vol. 2. Dissp. Tubing. de Beneficio Comp.
tb. 17. p. 22.* Quamvis nihilominus multum intersit: Constante
Matrimonio, an dissoluto gener Dotem exigat. Illo casu succur-
rendum Socero, ut ne majoris summæ condemnetur, quam quan-
tum facere potest, ut ait Pompon. in *l. 22. pr. ff. de Re jud.* adeo qui-
dem, ut nec in amplius teneatur, etiamsi dolo dotem promiserit, ho-
nore scilicet affinitatis, teste Gothofr. in not. ad *d. l. 22. Dissent.* Zanger-
tr. de *Except. P. 2. c. 15. n. 38.* & Brunnem. in *Comm. ad ff. l. pen. de
Jure Dot. n. 1.* Brunus tr. de *Cess. bon. qu. 4. pr. 23. n. 3. & 4.* & quia
nihilominus Pater est, etiamsi impius bonæque fidei contemptor.
Novell. 12. c. 2. junct. l. 16. ff. Sol. Matr. Turpe autem esset Filiæ, Pa-
trem ex promissione Dotis ipsi, vel ipsius causa, factæ de dolo accusa-
ri aut condemnari *arg. l. 5. ff. de obseqv. Par. & Patr. l. 11. in fin. ff. de
Dolo. l. 10. §. 12. ff. de in Jus voc. junct. l. 33. ff. de Jur. Dot.* eiqve vitæ ali-
monia auferri proter eam, quæ ipsi vitam debeat, quamque
adeo paterno affectu (ast quis talis adfectus extraneus inve-
niatur, ut vincat paternum? *l. 7. pr. C. de Curat. furios.*) à teneris
sustulit atque sustinuit, *l. 5. §. 13. ff. de agnosc. vel alend. lib.* Summæ
utiqve ingratitude, hoc non Filiæ tantum, sed & Genero tribuen-
dum esset, exheredatione alioquin non indignæ. Neque excusat,
quod non Filiæ, sed Maritus, Dotis Dominus, eam exigat: Propter
unionem enim conjugalem pro una persona, unaque caro habentur,
proindeque quamdiu vinculum istud unionis seu Matrimonii du-
rat, idem ille honor & respectus ab utroque debetur. Quia licet Socer
proprie Generi Parens non sit, quousque tamen Conjugium consistit,
Parentis locum obtinet. *arg. §. 7. Inst. de Nupt. & l. 16. ff. Sol. Matr.*
§. 5. Hoc vero, quia Morte vel Divortio dissoluta est affi-
nitas, desinitque adeo Socer esse Parentis loco *§. 7. Inst. de Nupt.* da-
mnatur in solidum *l. 21. & 22. ff. de Re jud.* Nisi vel ex causa vel perso-

na privilegium Competentiæ mereatur *l. 84. pen. ff. de Jur. Dot.* hoc est (ut ego quidem interpretor) nisi ex justa aliqua causa, v. g. quia fortunæ injuria; casu aliquo fortuito, aut debitorum malitia, etc. bonis lapsus misericordia dignus sit; vel *ex Persona*, puta, quod Patronus, Socius, §. 38. *Inst. de Act. l. 63. pr. Pro Soc. l. 16. ff. de Re jud. Miles l. 6. pr. l. 18. ff. eod.* Hodie etiam Togatus, seu Advocatus *l. 14. C. de Advoc. div. jud. D. Carpz. P. 1. C. 32. def. 18.* Vasallus, Nobilis Baro aut Comes sit, ceu patet ex præjudiciis allatis à Carpzov. *ad d. Const. 32. def. 15. & P. 2. C. 25. def. 6. Dissentit Finckelthaus. observ. pract. 113. n. 12.* Et quanquam Zangerus *de Except. Part. 2. c. 15. n. 34.* datam hanc diversitatis rationem rejicit; ideò, quia Affinitas sit quasi Jus Sangvinis & Cognationis, quod inter unum Conjugem & alterius Conjugis cognatos ratione Coniugii existeret; non posset igitur, dici, affinitatem sublatam esse, etiam soluto matrimonio. *can. I. caus. 35. qu. 1. juncta l. 8. ff. de Reg. Jur.* Atque hinc esse, quod mortua Uxore Maritus, affinitatis Veneratione, à quarundam nuptiis abstinere debeat. §. 6. *Inst. de Nupt.* Procedere tamen hæc ex *d. §. 6.* Zangeri argumentatio non nisi in causa matrimoniali videtur, ubi Jus Naturale & pudor inspiciendus. *l. 14. §. 2. ff. de R. N. §. 10. Inst. eod.* atque ob id affinitatis veneratione à Nuptiis quarundam abstinere ibi præcipitur. Male igitur particularis hæc de prohibitis nuptiis dispositio, ad alia prorsus diversa producit. Neque à prohibitione ob confusionem sangvinis Matrimonii, ad Competentiæ Beneficium adstruitur consequentia. Nam etsi omnino naturalis Generum inter & Socerum, soluto etiam matrimonio, remaneat affinitas ob quam nec Socer Neptem ex Filia & genero ducere possit, soluta tamen Civilis affinitas est. *d. §. 7. de Nupt. morte vel divortio Filia,* per quam, aut in qua, Socer Genero Parentis loco fuit. Cessante igitur causa causæ (nim: respectus vice-paternitatis) cessat quoque effectus Civilis, seu, Affinitas Civilis. Per Nuptias enim contrahitur affinitas, itaque & vinculo hoc, seu nuptiis solutis, videtur dissolvi. *arg. l. 34. ff. de R. 7.* Maxime quoad effectus Juris Civilis, singulari præsertim Jure tributos; qualis etiam imprimis competentia Privilegium est. Siquidem eo Jure affinitates non eas accipere debemus, quæ quondam fuerunt, sed præsentis, *ex l. 3. §. 2. ff. de Postul. can. 2. §. affinitatem. caus. 3. qu. 7.* Sola igitur pristinae affinitatis memoria hic parum operatur aut attenditur. Accedit

dit quod dilerte ob id in l. 84. ff. de J. D. Socero denegetur Competentiæ Beneficium, quod diremto matrimonio manere amplius affinitas Jure Civili non credatur.

§. 6. Neque enim, quam Zangerus d. l. n. 36. substituit adæquata & conveniens non-Competentis beneficium, ratio est: quia, ut inquit, Socer Mariti Solutionem, cum jactura mariti, qui sustinuit hæctenus onera matrimonii, distulit, & sic non fecit, quod facere debuit, vel ad quod obligatus fuit. Ex hoc enim dolus Soceri Mariti arguitur. L. 8. §. 9. & L. 44. ff. Mandat. L. 41. ff. ad L. Falc. qui dolus saltem præsumtus Beneficium L. XII. ff. S. M. excludit. Cæterum durante adhuc affinitate, seu Matrimonio, dolus propter non traditam possessionem fundi dotalis, sivè non datam dotem, non præsumitur arg. l. 5. ff. Sol. Matr. sed manifestis indiciis probari debet. L. 6. C. de Dol. Mal. arg. l. 9. & ibi gloss. ff. quod met. caus. quo probato, non est dubium, quin etiam in id, quod facere potest, Socer Mariti seu Pater Uxoris, condemnari debeat. Et paulo post n. 40. cur autem, inquit, Labeo in d. L. pen. ff. de J. D. in sola persona Soceri Mariti, seu Patris uxoris, in eo casu, quo matrimonium diremum est, & dolus arguitur, respondit, beneficium d. L. 12. ff. Sol. Matr. cessare? Puto id factum esse propterea, quod in Patre Uxoris, hoc in casu. Lex dolum præsumat: In Socero autem Uxoris, seu Patris Mariti, ut & in casu, quo matrimonium durat, in Socero Mariti non item. Idq; inde evincitur, quod idem Labeo dicat, etiam in causa diremto matrimonii, ex causa & persona beneficium hoc tribuendum esse Socero mariti scil. a Judice. Tribuitur autem ex causa & Persona, si Socer Mariti dolum præsumtum ex circumstantiis cause & persona saltim præsumtive elidat. Etenim contra dolum præsumtum præsumtiva admittitur probatio. Socer igitur mariti in casu, quo matrimonium diremum est, ope exceptionis doli cessantis beneficium L. 12. ff. Sol. Matr. habet; Maritus vero & Socer Uxoris, seu Pater Mariti, ut & ipse Socer Mariti stante Matrimonio ipso Jure, arg. l. pen. ff. de J. D. Nam 1.) cur quæso præcise à momento Soluti Matrimonii incipiat Socer constitui in dolo, atque ob id, indignus haberi hoc beneficio, quasi dolose promisisset, aut eousque exsolvere distulisset dotem: quam tamen paulo ante, eadem adhuc hora, & priusquam scil. matrimonium solveretur, non dolo, sed suo

fuò quasi Jure, & impune ad mortis usque momentum (ex mente & sententia Zangeri) distulisse præsumatur? An morti Filia, vel Divortio hoc adscribendum? Uix credo. Cum inter casus fortuitos hæc referenda, ex quibus actui alicui præcedenti regulariter & per se, nec bonitas nec turpitudine moralis adnasci, multo minus poena (privatio scil. Beneficii hujus Competentiæ) oriri potest, cum ordinarie nemo eos præstet. 2.) Si diremto matrimonio ex hoc solum arguendus est dolus Soceri, isque propterea Competentiæ Beneficio privandus: quod cum jactura Mariti, qui sustinuit hætenus onera matrimonii, solutionem distulit, & sic non fecit, quod facere debuit, vel ad quod obligatus fuit. Certe non video, cur non ex eadem ratione in Socero ad mortem Filia, vel divortium usque solutionem differente, idem dicendum esset; & cur manifestioribus tunc indiciis dolus probandus sit. Nisi forte ex nostra hypothese durantem affinitatem, & respectum Parentis, cujus locum per Filiam, constante matrimonio, apud generum obtinet, pro causa supponamus.

§. 7. Quando igitur Socero *in d. L. pen.* finito matrimonio denegatur, L. XII. ff. S. M. beneficium, ea, ut dixi, ratio est, quod soluto affinitatis vinculo, seu, unione Coniugali Generi atq; Filia, respectus simul Paternitatis Jure Civili mirum quantum imminuitur, si non tollitur; adeò ut in plerisque etiam Juris articulis tunc Socer Jure saltim extraneorum utatur & censeatur. veluti: quod actio iniuriarum non competat. *Jason in L. 21. ff. de Re judic.* Nec à testimonio pro Genero repellatur, teste *Brunnem. Exerc. 2. ad Lib. 1. Instit. Tit. 10. §. 7, p. m. 13. Farinac. de Testib. T. 6. qv. 54. n. 32.* Non, quasi in eo dolus præsumatur; hoc enim ex verbis L. ultimis: *quid enim si Socer &c.* minime evincitur; Cum magis dubitativa & ampliativa, quam determinativa aut restrictiva, quæ scil. præcise dolum in casu posteriori, soluti nim. matrimonii, necessario supponerent. Quin sensus *d. L. pen.* hic potius mihi videtur: Tum demum tribuendum Socero post diremto matrimonium Competentiæ beneficium, si vel iustam & sufficientem Inopiæ causam; vel ex Personali privilegio, puta, Dignitatis aut Conditionis suæ, illud habeat, Aliàs regulariter Socero, quæ tali, soluto coniugio, ob non-manentem affinitatem illud haut conceden-

cedendum esse, siue dolo, siue culpa solvendo esse desierit: multoq;
minus tunc, si nunquam plane fuerit; sed specie saltim futurae
dotis generum induxerit & eum sciret, se prestare dotem pro-
missam non posse, id egerit, ut Genero insidiaretur *d. L. pen. Ta-*
lis enim, quia dolose agit, & contra officium probi & honesti Viri:
nam, ut Cicero ait, Offic. Lib. 1. non debet esse maior liberalitas, quam
facultas; Et fidem fallere grave est, L. 1. ff. de const. pec. l. 1. §. 4. ff. Depos.
in solidum tenetur Gail. L. 2. Obs. 89. n. 6. ibiq; Grav. D. Nicol Proc.
Jur. Part. 3. c. 5. n. 9. p. m. 41. Qvin & extraordinarie insuper
arbitrio Judicis puniendi, Autore Joh. Petr. Fontanella, ita de So-
ceris in genere & indistincte inquires: Solura aduerto practicari
multum, quod Soceri fraudent indies miseros Generos promittentes
eis majores dotes, quam se solvere posse certo sciant, ex quo videmus
quotidie pessimos in nuptiis exitus. Non reliquerunt istud faciunt
Jura nostra sine debita punitioe ex L. pen. in fin. ff. de Jur. Dot. do-
cent scribentes, quod si Socer spe futurae dotis induxerit generum, &
cum sciret se dotem prestare non posse, id egerit, dicitur se Genero insi-
diari, propter quod solum puniendus videtur extraordinarie arbitrio
Judicis. Prout sic puniendus est ille, qui sciens non esse solvendo fa-
cit se divitem, & plura contrahit debita. Sic Cabal. Resol. crimin. 136.
in fin. Hec dicunt scribentes; sed non est, qui id exequatur, aut de-
ducat in praxim; forsitan non modicum redundaret in publicam utilita-
tem, si id fieret, tr. de Pact. Nupt. Tom. 2. claus. 7. gl. 3. Par. II.
n. 22. & 23. fol. m. 519.

§. 8. Huic Affine est, quod in Tutoribus alias Juris ob-
tinet, qui licet regulariter non obligentur, si amplius ab ipsis doti pro-
missum est, quam facultates mulieris valent, *per text express. in L. 61.*
pr. ff. de Jur. Dot. Conveniri tamen a Marito pupillae poterunt, si
scientes, atque sic fraudulenter hoc fecerint. L. 43 §. 1. ff. de Admi-
nistr. & peric. tut. L. 12. verb. si tamen responso suo in aliquam captionem
adolefcentem induxit ff. quod falso tut. Quod & verba sententiae apud
Carpzov. P. 42. def. 16. in caus. Nicol. Reibold's Ao. 1627. latae in-
dicant. So mag vorbemelter Vormund / weil er aus Unwissen-
heit solches versprechen gethan / die zugesagte Wittgiffte euch zugewäh-
ren / und vor voll außzuzahlen nicht angehalten werden. v. r. w.

§. 9. Sciendum autem hic, quod Socer utroque, tam con-
stantis

stantis, quam soluti matrimonii casu, vi dicti Competentiæ Privilegii, ipso Jure ab obligatione, qua adstrictus est, haut liberetur, sed adhuc in solidum sit, & maneat obligatus. Neque enim Gener solidum Dotis promissæ petens nulliter, sed exceptione opposita, non omnino efficaciter agit. Proinde competens pro residuo non tam sublata, quam dilata actio est, usque dum Socer ad pingviorem fortunam perveniat. *arg. L. un. §. 7. C. de R. U. A. L. 8. C. Sol. Matr.* Hinc & in eum eventum cautionem præstare debet. *arg. d. L. un. §. 7.* quam cautionem tamen minus recte de satisfactione accipit Hartm. Hartm. 2. *Tit. 18. th. 2. n. 9.* cum generali cautionis vocabulo regulariter nulla promissio intelligatur *L. 3. C. de V. & R. S.* ut in simili tradit Lauterbach *Disp. de Benef. Comp. th. 48. p. m. 57.* Cæterum si ad pingviorem fortunam non revertatur Socer, residuum illud soluto matrimonio, Maritus resarcire Uxori minime tenetur, etiamsi in mora exigendi fuerit. *Nec enim quicquam Judex propriis auribus audit mulierem dicentem cur Patrem, qui de suo dotem promisit, non urserit ad exsolutionem, multo minus cur ipsum non convenerit, utieleganter loquitur Ulpianus in l. 33. ff. de Jur. Dot.* Imo, licet promittens Extraneus fuerit; dummodo non ex necessitate sed ex liberalitate dotem debuerit. *de l. 33. siquidem nec ille in plus quam facere potest conveniendus est; ne alias liberalitate sua inops fieri periclitetur, ut habet l. 49. in fin. & l. 51. ff. de Re jud.*

§. 10. Sed quid Juris in Fidejussore Dotis, an & huic exceptio d. Privilegii Competentiæ prodest? Neutiquam *l. 7. pr. ff. de Except.* Cum enim 1.) excusso debitore Principali, in id, quod deest, Creditori, condemnandus sit Fidejussor; utique & hoc nostro casu, quantum Principalis facere nequit, præstare ille tenetur. Quia 2.) Competentiæ beneficium Personale est, *l. 13. ff. Sol. Matr.* Exceptiones autem & Privilegia, quæ personis tantum, non etiam causa coherent Fidejussoribus non conceduntur *l. 196. ff. de R. J. l. 3. §. ult. ff. de Censib.* Quia 3.) eadem hic, quæ in Cessionis bonorum exceptione, Fidejussoribus æque denegata, obtinet ratio: quia, qui alios pro debitore obligat, hoc maxime prospicit, ut, cum facultatibus lapsus fuerit debitor possit ab iis, quos pro eo obligavit, suum consequi. *§. 4. Inst. de Replicat.* Fidejussori igitur à Socero pro dote dato nil quicquam prodest competens Socero beneficium, sed præstare-

quare solidum obstrictus est. *L. 24. pr. ff. de Re jud. conf. Zanger. de Except. Part. 3. cap. 26. n. 228. p. m. 738. D. Christ. Gastelii Specul. Jur. cap. 25. §. 32. n. 5. p. m. 603.* adeo, ut nec femina intercedens pro Dote Senatus Conf. Vellejano juvetur. *L. 12. §. ult. C. ad SC. Vellei. v. supra §. 2. Cap. I.* Sicut nec Uxor pro marito dotante fideiubens, Authentica, *Si qua mulier C. d. t.* quemadmodum hoc ita extendit Anthon Faber *in Comm. ad Cod. L. V. T. 6. def. 8. n. 4. conf. supr. d. §. 2.* quanquam Socru ob id Beneficium Competentiæ, ex persona propria non negaverim. *arg. l. 9. §. 2. de SC. Maced.* Imo licet Fidejussor per errorem mandatu Soceri (quasi debitor huius) fideiussit, aut dotem promissit, post nuptias enim contractas, exceptione Doli mali, adversus illius generum uti nequit; *hic enim suum negotium gerit: & nihil dolo facit, nec decipiendus est: quod fit, si cogatur indotatam uxorem habere, ut ait Paulus in eleganti l. 9. §. 1. ff. de cond. caus. dat.* Num vero Filia & Genero in bonis Fidejussoris perinde, uti in Patris, seu Soceri, ob dotem promissam, Tacita hypotheca & prælatio competat, non incommode quæritur? Prælatio quidem, veluti Jus singulare, absque expresso textu, in aliis, quam Paternis bonis, vix concedenda, *arg. Nov. 18. c. 2.* Tacita autem Hypotheca *in L. un. §. 1. C. de R. U. A.* expresse in Fidejussore Dotis tributa est. Atque ita in Fidejussoribus à Marito pro dote datis idem statuit Dav. Mevius *Part 3. Decis. 326.*

§. ii. Ex his igitur jam colligere est, in casu Dati pro Dote Fidejussoris inutile fere esse beneficium competentia Socero; quoniam Fidejussor in solidum exactus, itidem in solidum exigit actione Mandati Reum Principalem. *L. 9. §. 3. ff. de SC. Maced. l. 32. ff. de Pact.* Relatio enim illa, quæ est inter Creditorem & Reum principalem, non est inter Creditorem & Fideiussorem; nec rursus inter hunc & eum, pro quo fideiussit. Et licet Jure novo prius conveniendus sit Principalis, attamen, quod ab hoc consequi non potuit Creditor, exigit a Fideiussore; cum eodem Jure novo, non electione & Litis Contestatione, sed solutione demum perimatur obligatio *L. ult. C. de Fidej.* Cautelam tamen tradunt Interpretes *in §. 38. J. de Act. & ibi Jason. n. 12.* ut Fidejussor conventus denunciaret Reo Principali, & hic veniens suscipiat in se iudicium, & hanc exceptionem opponat. Quod haut scio, an rationi Juris conveniat, cum Gener propriam actionem ex sti-

ex stipulatu habeat contra Fidejussorem : & aliàs frustranei es-
sent textus, qui Fidejussori hoc beneficium competere negant:
& ita fieret injuria Creditori, qui accipiendo fidejussorem in o-
mnem eventum sibi voluit esse consultum. per §. 4. *J. de Replicat.*
conf. Bachov *Comm. ad Inst. L. 4. T. 6. §. fin p. m. 835.* utut alioquin,
directò & expressè beneficio huic à Socero renunciari nequeat.
per *L. 14. §. 1. ff. Sol. Matr.* vid. Mari. Giurb. *Decis. sicil. 44. n. 10.* ne-
quidem Juramento de Jure Civili, arg. *L. 7. §. 16. ff. de Pact.* Secus
autem Jure Canonico, quod in materia Juramentorum sequi-
mur. arg. *cap. 28. X. de Jurj. & Part. 2. Elect. canst. Sax. 26.* Brunnem.
ad L. 15. C. de Pact. n. 8.

§. 12. Solutio autem fit, vel ab ipso Socero, vel Man-
datu aut voluntate ejus ab alio, non tantum inter vivos, brevi
manu, arg. *l. 9 §. 1. ff. de cond. caus. dat.* sed & per Testamentum, utpu-
ta, si Cos promissa legetur. Nam etsi stricto Jure, Legatum De-
biti, si creditor nihil amplius per Legatum habeat, inutile fit.
§. 14. *J. de Legat.* Nihilominus tamen, quia Legatum istiusmodi
de enixa Soceri voluntate & promissione testatur, poterit quan-
doque ratione probationis, faciliusque executionis plenius
hujusmodi Legatum, quàm de Dote Actio esse. arg. §. 15. *Inst. eod.*
Sed quid? Si, nulla promissionis facta mentione, Dos simplici-
ter legetur, num utraque, tam ex promissione, quàm Legato de-
bitur? Negatur, per *L. 34. §. 5. vers. non est verisimile duplici præ-
statione dotis filium eundemque heredem onerare voluisse. ff. de Legat.*
2. Aut enim Marito legata, & tunc inutile legatum est, per *d.*
§. 15. aut Filia; quo casu subsistit quidem ex persona illius Le-
gatum, sed si illud petat; opposita doli exceptione, non ali-
às cogetur ei heres Legatum solvere, quàm si caverit inde-
mnem hoc nomine heredem futurum adversus Maritum ex pro-
missione agentem. Nisi Patrem hoc animo fuisse filia ostende-
rit, ut duplicaret ei legatum; tùm enim utrumque habebit,
ut ait text. in *L. 29. ff. de Jur. Dot.* Huc pertinet, quod Filia legato-
rum non habeat actionem, si ea, quæ in testamento reliquit,
Pater, postea ipsemet vivus adhuc ei in dotem dederit. *L. 11 C. de*
Legat. dummodò Totum Legatum solverit: nam si Pater reliquerit in
Testamento Filia pro Dote Mille, nuptui autem postea tra-
ditæ quingenta tantum promittat, post mortem Patris reliqua
I quin-

quingenta ex Genitoris dispositione exigere non prohibetur. arg. L. 22. in fin. verbis: quod si non totum pretium militiae, sed partem vivus Testator Legatario dedit, reliqui superesse exactionem. ff. de Legat. 2. confer. Joh. Heeseri. Loci Comm. Pract. part. 2. Loc. 25. n. 60. p. m. 1114. Aliud fortasse dicendum, si fundus, vel quæcunque res alia Jure pignoris Filia obligata & data legetur, generum scil. itemque Filiam non prohiberi tunc dotem promissam petere, nisi voluntas testatoris compensare volentis, evidenter ab heredibus ostendatur per L. 85. ff. de Legat. 2.

§. 13. Ob Factum promittentis Illicitum cessat Exactio, si fraudulenter & animo fraudandi Creditores, Socer dotem constituerit, L. 10. §. 14. verb. neque enim dos in fraudem Creditorum constituenda est. ff. quæ in fraud. cred. id quod ex circumstantiis facultatum & temporis (v. L. 17. §. 2 ff. quæ in fraud.) dotis promissæ Creditores haut difficulter probabunt. quanquam, ex Sect. 2. §. 14. Diss. I. & cap. I. §. 33. b. Distinctio huc repetenda: Gener adhuc in vivis sit, dotem existente Concursum exigens; An eo defuncto Filia. Hæc, quia in lucro captando versatur, dotemque quasi ex donatione accepisse intelligitur, petere eam minimè poterit, cum & acceptam restituere teneatur. Neque interest sciverit an ignoraverit fraudem, prout latius hæc ex L. 25. §. 1. ff. quæ in fraud. & præjudicio aliquo Scabinatus Lipsiens. superius d. §. 32. probavi; Generum autem Jure alterius Creditoris, ex causa onerosa creditum suum repetentis, Concursum existente, non tantum admittendum, sed & aliis Jure hypothecæ antefendum esse, similiter præjudicio aliquo ex Carpzovio Decif. 57. Part. I. supra Sect. I. §. 23. confirmavi. Dissent. Dav. Mevius P. 5. Dec. 377. Nisi forte & ipse fraudis hujus particeps fuerit, quo de infra in Subjecto Dotato §. seq. 17.

§. 14. II. Ex Facto Subjecti Dotati, & quidem vel Dotem Accipientis, h. e. Filia. Vel eam Exigentis, seu, Mariti. Ex parte illius itidem intercedit, vel Factum Licitum, puta, Immixtio. Immiscens enim se hereditati paternæ, Fratribus ad collationem Dotis etiam promissæ obstringitur. L. 1. §. 1. ff. de Dot. coll. Dos autem promissa ita conferenda est, ut pro portionibus Fratres à necessitate præstandæ ejus liberentur, ut habet text. in L. 2. C. de collat. quia æquius est tum, in solidum de suo eam dotam
ram

tam esse per *L. 1. §. 8 ff. de Dot. Coll. sive testatus Pater decesserit, sive intestatus, per ea, quæ superius deduximus. arg. l. 13. C. de Coll. v. supr. Diss. I. S. 1. §. 15.* Secus tamen se hæc habere statuit Joh Brunnem. *ad d. L. 2. C. de Collat. in fin. & ad l. 1. §. 9. ff. de dot. coll.* Si Pater Filia suæ dotem promiserit, postea verò illam atque extraneum heredes ex testamento reliquerit, quo casu Filia dotem illam, tanquam æs alienum præcipere, aut dimidia hereditatis parte accepta, dimidiam dotis partem à coherede extraneo petere & exigere posset. Cæterum non ducitamus posse etiam Filiam, confecto legitimè Invenatrio, quocunque tempore pœnitere, hereditateque paterna abstinere, salva dote promissa. *per sup. dict. in Diss. I Sect. 2. §. 20.* Atque talis Immixtio tantò minus Filia aut Genero nocere potest, si absque Curatoris & Mariti consensu facta sit, *v. infr. §. 17.* Imo Jure nostro Sax. etiam si nullum confecerit Inventarium si se adjuratam specificati- onem offerat, quin abstinere salvo Jure possit dubio caret. *v. d. §. 20.*

§. 15. Vel *Illicitum*, ita, v. g. *ob Incestum* Jure Civili, non viduus tantum, & vidua Dotem ex bonis defuncti conjugis debitam; sed & à Parentibus promissam, Filia Genero mortuo; itemque Gener filia defuncta, amittunt, eaque Fisci commodis cedit, *per L. 6. C. de incest. nupt.* Jure autem nostro Saxonico aliud obtinet, imprimis verò in Filia. Siquidem eo Jure mulier incestu & fornicatione pudicitiam quidem imminuit, jura autem sua & hereditatem minimè amittit. Landr. *Lib. 1. Art. 5. verb.* Eiu Weib mag mit Unkeuschheit ihres Leibes / ihre weibliche Ehre kräncken ihr Recht verleuret sie aber damit nicht / noch ihr Erbe &c. Vocabulum autem Mulieris ibidem accipiendum est, de Virgine aut Vidua, quæ nupta non est, neque Maritum habet, teste Carpz. *in Prax. Crim. P. 2. qu. 65. n. 50.* quam sententiam etiam, ut mitiorem Scabini Lips. tenuerunt Anno 1634 M. J. in caus. N. N. zum Hoff, verba sentent hat einer von Adel nach seines Weibes Absterben derselben leibliche Schwester geschwängert / welche sich hernach verhehliget; Ob nun wohl deroselben Bruder ihren weiblichen Schmuck und Ehegelder / so sich vermöge des Erbvertrags auf 900 fl. erstrecken zu entrichten sich weigern / und der Meinung seyn / daß sie sich dessen allen verlustig gemacht. Diemeil aber dennoch / vermöge Sächsi cher Rechte eine ledige Weibsperson mit Unkeuschheit ihres Leibes ihre Ehre zwar kräncket / ihr Recht und Erbe aber dadurch nicht verleuret &c. So seynd auch

auch bemeldte Brüder ihres Vorwendens ungeachtet / der Schwester die Schmuck u. Ehegelder folgen zu lassen schuldig v. r. w. v. Carpz. P. 4. Const. 21. def. 9.

§. 16. Qu. An & ex causa Ingratitudinis, exheredationem aliàs promerente, Dos promissa revocari possit? Referre videtur: Gener an Filia Ingratitudinem commiserit. Ille, uti absolutus Dotis Dominus non est, ità nec uxori, utpote Naturali & verae Dominae Jus ex promissione quæsitum delinquendo intervertere poterit: quia noxa caput sequitur. Imò ne quidem, quoad usumfructum (1.) quia non ex donatione, sed causa onerosa, alimentatiõis scil. mulieris & onerum matrimonialium possidet. (2.) quia aliàs Mulieri alimenta necessaria, quæ intuitu usumfructus dotalis à Marito accipit subtraherentur, omneque adeò damnum & incommodum indè in Filiam redundaret, invita justitia *arg. L. 74. ff. Reg. Jur.* In Filia autem Ingrata, post mortem Generi, revertentis ad eam dotis revocationem concederem *conf. prac. §. 12. §. 33.* non Parentibus tantum, sed horum etiam heredibus, si scil. actio hæc revocatoria fuerit præparata, alio vè modo Parentes animum ea propter declaraverint. *arg. L. 15. §. 1. ff. de Inoff. Testam.* Tacentes enim remisisse injuriam censentur, *arg. L. ult. C. de revoc. donat.* Nisi eam ignoraverint. Quanquam tali casu incertum adhuc sit, ulturi an remissuri injuriam hanc ref. iscentes fuissent, in dubio potius benignior amoris & patientiæ quàm iræ & vindictæ præsumtio amplectenda est. utut alioquin in aliis injuriis veluti Feloniæ &c. diversum statuant Interpretes. *vid. Ludvvel. Synoff. Jur. Feud. cap. 17. p. m. 355.*

§. 17. Ex parte Subjecti Dotem Exigentis, seu, Generi tollitur actio similiter, vel *per Factum Licitum* utpote 1.) *Solutionis confessionem*, tertio etiam tantum factam. *fac. Carpz. Part. 1. Decis. 59. n. 7.* 2.) *Quietationem.* Maritus enim, uti nomine proprio, invita etiam muliere Dotem exigere v. *Disp. I. Sect. I. §. 19. §. h. cap. 1. §. 4.* ità & absque hujus consensu Apocham scribere potest, ad eum scil. effectum, ut contra Mulierem quoq; solutionis exceptionem pariat. *L. 29. in fin. ff. de Jur. Dot. L. 71. §. 3. ff. de C. & D. verbum Exigendi cum effectu hic accipiendum arg. L. 2. C. de Obl. & Act. Maxime, cum mulieribus satis prospectum sit Juræ Hypothecæ & prælationis in omnibus Maritorum bonis statim ex Die nuptiarum*
com

competente. Et licet nulla, aut non sufficientia bona Maritus habeat, nihilominus solus exigere & quietare potest. Quia Dotis Dominus est: nec cautione aut fidejussore pro Dote opus habet: *per elegantem textum in L. 2. C. Ne Fidejuss. vel mand. dot. dent.* ubi Imperator Justinianus. *Sancimus*, inquit, *nullam esse satis dationem vel mandatum pro Dote exigendum vel à Marito vel à Patre ejus vel ab omnibus qui dotem suscipiunt. Si enim credendum mulier sese suamque dotem Marito existimavit, quare Fidejussor, vel alius intercessor Exigitur, ut causa perfidie in connubio eorum generetur.* Quamquam (1.) Jure Canonico protestando impedire exsolutionem posse videatur uxor tum, si ad inopiam vergat Maritus, ut dos illa, non assignetur eidem nisi cautionem idoneam de ipsa non Peritura præstet, vel saltim alicui Mercatori ea committatur, ut de parte honesti lucri onera matrimonii possit sustentare: *ut habet cap. 7. X. de Donat. int. Vir & uxor.* Limitat præterea hoc (2.) Carpz. *P. 2. C. 42. def. 17.* si contractis nuptiis antè exsolutionem Dotis, non ipsa mulier eam petat, sed is, qui ex necessitate Dotem solvere debet, ut puta, Pater, Patrisvè heres aut debitor. Enimverò utut Jure Civil antiquo in Patre quoad Profectitiam, ob spem successionis facilius quodammodo concesserim, post prohibitionem autem *in L. 1. & 2. C. Ne Fidej. Dot* multoque minus hodiè, moribus præprimis nostris Saxoniceis, quibus Dos ad Maritum devolvitur, jure haut quaquam exigetur cautio Sibi enim imputet, quod purè promiserit, *arg. l. 57. de Reg. Jur. in bto.* Cur autem Patris heredi, itemque Debitoris id Juris tribuendum, nulla apparet ratio. Maxime cum in *L. N. ult* nulla satisdationis heredibus aut fratribus præstandæ fiat mentio, sed simpliciter, & generaliter statuatur; quod Dotem non tantum Datam, sed & promissam exigere possit ab Uxoris fratribus. Imò cum æris alieni loco Dos promissa sit; non video qui maritus Creditor, à fratribus v. g. aut aliis debitoribus ad satis dandum pro credito suo, Jure adigi queat; ne quidem consentiente aut volente uxore, quia hæc post contractum conjugium *per de L. 1. & 2. C. Ne fidej. Dot.* facere hoc prohibetur Quamquam non negaverim (3.) interdum pro qualitate circumstantiarum v. g. si post promissionem Gener deprehendatur obæratuſ aut prodigus &c ità, ut evidentissimum Dotis dispendium adpareat. Juris Canonici dispositionem poste-

riorem, utpote æquiorē quoad uluras ipsi tantum solvendas sequendam esse, *conf. l. 22. §. 8. Sol. Matr.* cum publicè etiam interfit, tali casu Dotes mulieribus conservari *L. 1. ff. S. M. L. 18. de Reb. Auth. jud* Extrà huiusmodi verò casus ob solam fortè paupertatem, Socro antè promissionem non ignotam, &c. exsolutionem fortis ipsius nec denegare Socer, nec prohibere mulier poterit, *per elegantē text. in L. 71. §. 3. verb. etiam prohibente muliere Titio rectè solvetur &c. doli summovebitur exceptione. ff. de Cond. & Dem.* Secus autem se res habet si (4) expressè aliud convenerit, aut sub conditione cautionis promissa; apprimè huc facit Mevius, *Part. 5. Dec. 236. per tot.* Utroque enim hoc casu cautio præstanda est, adèd, ut nec sine ea à Socero citrà specialè Filia assensum tutò Dos solvatur. *arg. l. 1. §. 1. & L. 7 ff. de Pact. Dot.* Cum per pactum istiusmodi, utpote in favorem Filia potissimùm promissioni adjectum huic magis, quàm illi Jus acquisitum fuerit.

§. 18. 3.) Per *Renunciationem*; quæ tamen non nisi accedente uxoris consensu rectè fieri intelligitur *arg. l. 28. ff. de J. D.* perindè uti nec sine mariti consensu facta ab uxore renunciatio firma est *arg. l. 89. & 83 ff. de J. D. ad d. 1. 14. §. fin. ff. de Fund. Dot. L. 71. §. 3. ff. de Cond. & Dem. conf. præc. Cap. 1. §. 8. n. 5. & Disp. I. Sect. 1. §. 18.* quoniam utriq; promissione Dos suo modò acquiritur. *l. 7. verb. si verò post. ff. de Pact. Dot. & l. 29. ff. de J. D.* Planè enim diversa hîc, atque in *Quietatione* ratio est. Per illà non aufertur Jus ex promissione Filiae acquisitum, sed de Patre tantum in Maritum acceptantem transfertur, cuius insuper bona universa, hypothecæ Jure pro Dote oppignorata sunt. *L. 12. C. qui pot. in pign. L. 11. C. de Pact. convent.* adèd ut & alienata à Marito, cum onere hoc ad quoscunq; possessores transferant; contra quos deindè si dotem ex bonis Mariti consequi nequeat, actionem hypothecariã intentare poterit. *Carpz P. 2. C. 24. def. 7. & 8. n. 3.* Hac verò penitus tollitur; Maritus autem in perniciem dotis nihil facere potest nolente, vel insciente muliere. *L. 34. §. 6. ff. de Solut. add. Ant. Faber. Cod. L. 2. Tit. 3. aef. 25. vers. tantum aberat &c.* quin &, si absq; uxoris consensu vel acceptilatione promittenti remittat vel etiã in exactione v. (*tamen §. præc. 9. & sequ. 20.*) segnis sit, & promissor solvendo esse desierit, maritus ejusq; heredes uxori de dote illa tenentur *L. 49. ff. de J. D. solvendo a. adhuc existente, promissore, Mariti e contrario hereditate obærata, ita ut dotem inde*

inde consequi haut possit, restituendam ex æquitate uxorem dixerim. arg. l. 7. verb. utriusq; persona in paciscendo necessaria est: quoniam acquisita jam mulieri dos est. ff. de Pact. dotal. junct. L. 13. §. verb. si prior emtor solvendo esset, non esse faciendam; sin verò non esset solvendo, æquius esse minori succurri etiam adversus ignorantem, quamvis bona fide emptor est. ff. de Minor. Ne in potestate sit mariti uxorem reddere indotatam, ut ait L. 1. ff. qui pot. in pign. L. 66. §. 6. ff. Sol. matr.

§. 19. Prætereà denegatur actio ob Factum Exigentis Illicitum puta, (1) *Fraudis Soceri participationem*, Fraudis autem particeps non ille saltim h. l. dicitur, qui collusit cum Socero, fraudandique Creditores cum eo iniit consilia, sed & qui tantum scivit constitutione illa Creditores defraudari, per text. gen. in L. 14. in fin. & L. ult. §. 1. ff. quæ infr. quamvis non dubia aut conjecturalis sufficiat, sed certa requiratur scientia. L. 10. §. 23. ff. quæ infr. Cred. L. 6. §. 8. ff. eod. quam habuisse Creditores probabunt, per L. 2. verb. nisi infr. Creditorum dotem constitutam probabitur. C. de revoc. his quæ infr. L. 10. §. 1. & L. 15. ff. eod. Dissentit ex parte Dn. Mevius. Part. V. dec. 377.

§. 20. Ad factum Mariti Illicitum referri (2) de Jure Civili ex §. præc. 14. potest Incæstus, Item (3) *Negligentia, si præscribi patiatur*. Post triginta enim annos Dos per Maritum ejusq; heredes à promissore peti nequit, siquidem ea, quæ in L. 3. C. de Præscr. 30. vel 40. annor. constituta sunt, ad Dotis exactionem etiam pertinent teste Dav. Mevio in Part. 7. Dec. 354. n. 1. *Præscriptione autem hac, idem* inquit d. Dec. n. 2. *Maritus quidem excludi potest, ne dotem petat, at non in petrare uxor ejusve heres, quæ nullum solutæ argumentū; præter tempus habet, ut maritus etiam restituat: quod ipsum, uti in Dote ab uxore promissa non inficior, ita de Paterna (qua de etiam loquitur d. Dec. n. 3. verb. ejusve Parente promissum) haut omninò concederem.* Quid si enim Socer promittens tempore promissionis solvendo existat, ita ut ab eo facile solutio impetrari potuisset, Gener autem exigere neglexerit, vel spe lucri & usurarum penes illum reliquerit, posteaq; defectus sit facultatibus, utiq; maritus tenebitur. arg. l. 49. pr. ff. Sol. Matr. Aliud autem dicendum, si Pater non potuisset solvere sine magno incommodo suo, tunc enim Marito nihil imputabitur. L. 33. ff. de J. D. Nic. Boelius in Dec. Burdegal. 329. f. m. 838. E contrariò multo minùs excusabitur, si oblatam recipere noluerit v. §. sequ. n. 4. De cœtero in muliere non minùs, quam in Marito actio

Etio de Dote annis 30. per Patrē præscribitur; quæ præscriptio cur-
rit à Die, quo agi potuit, scil. soluto Matrimonio. *L. 30. vers. omnis au-
tem. C. de Jur. Dot. L. 7. §. 4. C. de Pres. 30. vel 40. ann. L. 1. §. fin. C. de Ann.
Except.* quia non valenti agere non currit præscriptio *L. 1. C. de ann.
prescr. L. 34. §. 35. ff. de S. P. R. & præscriptio, quæ currit Marito in ex-
igendo negligenti, non nocet uxori Filia, prout interminis ità de-
cisum prolixè refert. Nic. Bœrius. Dec. 328. n. 1. 2. §. 4. f. m. 835.*

§. 21. 4.) Cessat Dotis Promissæ Privilegium, nec existente
Concurfu hypothecâ gaudet, *conf. §. 31. Sect. 1. Si in Mutuum conversa
sit. arg. L. 71. ff. de J. Dot.* perindè uti in mercede famulorū aliàs sta-
tuatur. *v. Carpz. P. 1. Const. 28. def. 33.* idq; tum maximè factum credi-
tur, si Gener in constituenda dote fidem habuerit Socero, quo ca-
su Dose eodem Jure censetur, ac si reverà soluta esset. *arg. l. 19. ff. de
contr. empt. Pro soluta enim, inquit Dav. Mevius. Parte 2. Dec. 225. illa
habetur, quæ mansit voluntate Mariti apud Debitorem, seu Socerum, hinc
postea non ut Dos, sed ut Creditū relictum censetur. Audiendi igitur non
erunt Noverca itemq; liberi secundi Matrimonii, si prioris conjugii liberis
Dotis materna nondum ab Avo soluta exceptionem objiciant, eosq; ad Col-
lationē illius aut imputationem in portiones hereditarias cogere velint,
prout in terminis ità decisum tradit d. decis. 225.* Requiritur tamen ad
mutuum tale inducendum Generi cum primis voluntas, vel ex-
pressa, vel præsumta. Et sicut quævis usurarum receptio mutuum
non facit *arg. l. 18. pr. ff. de R. Cr. L. 44. §. 1. ff. de Admin. tut.* ità h. l. pro-
bè discernendum: utrum usuræ acceptæ sint ex necessitate ob Mo-
ram, quia promissioni de Dote non satisfit; an ex volūtate ob præ-
vium pactum, expressum vel tacitum, fortè quod Maritus Debitorē,
quàm Datorem maluerit. Non illo, sed hoc casu fidem habitam,
adeoq; Dotem pro soluta habendam esse colligimus: In dubio au-
tem Socer in mora, & ob hanc usura accepta creditur; maximè si
maritus ob æs alienum dote eguit, aut Socer inops & solutionis
mediis destitutus fuit: Quocircà Viduæ, lucrum Dotis peten-
ti, probationem pro usuris spontè creditæ, aut relictæ à Marito
pecuniæ in judicio Wismariensi adjudicatam fuisse memorat
Dn. Mevius, *Part. 5. Dec. 64.* Huic denique (4.) confestarium
est, quod, licet aliàs Gener fructus, quos ex pignore,
Dotali, ultra legitimum usurarum modum percipit, forti
imputare non teneatur. *v. Supr. §. 44. Cap. I.* etiamsi Dilationem
Socero

Socero ad solvendam dotem dederit. *conf. Sect. 1. §. 45. cum urgere eum non cogatur. l. 33. ff. de Jur. Dot. si tamen oblatam à Socero recipere detrectet, sibi que potius pignus aliquod fructiferum dari petat, in sortem imputentur. Quia, ut loquitur Petr. Fontanella de Pact. Nupt. Tom. 2. cl. 5. gl. 8. Par. 15. n. 40. nolle recipere dotem, & manere illam penes Socerum, perinde est, ac si illam traderet Socero in mutuum, & ratione mutui fructus illos perciperet, ultra dotem & sortem illius principalem, quod est aperte usura, propter notoriam fraudem ipsius Generi.*

§. 22. III. *Ex parte Objecti expirat Actio. I. Rei in dotem promissæ Interitu, vel Naturali v. g. si domus aut Bibliotheca etc. comburatur. Pecora moriantur, &c. vel Civili, puta si evincatur &c. Utroque tamen hoc casu requiritur ex Disp. 1. Sect. 2. §. 41. & 42. (1.) Res promissa fuerit ut corpus, non ut quantitas, atque sic (2.) inæstimato, (3.) citra Dolum aut culpam Soceri perierit; Secus enim ad Interesse; aut si sciverit alienam, de evictione tenetur. Nec Socer (4.) in Mora tradendi fuerit. l. 82. §. 1. de V. O. Nisi apud utrumque peritura fuisset. l. 14. §. 1. ff. Deposit. quod ex circumstantiis Modi, loci, aut temporis dijudicandum. arg. l. 14. §. 11. ff. quod met. caus. Ut adeo hic in causa Jus positum sit ex l. 52. §. 2. ff. ad L. A. l. 1. §. 3. ff. ad L. Corn. de Sicar.*

§. 23. 2.) *Quantitate immodica, si nimirum Inofficiosa sit. Si enim remedium querelæ Inofficiosæ Dotis pro conservanda Legitima, quoad Datam jamdum à Patre, competit v. supra Disp. 1. Sect. 2. §. 25. seqq. cum tamen liberis, tempore dationis, non nisi spes successionis fuerit; quanto magis contra promissam, & postquam singuli rerum paternarum, & quavis Legitimæ suæ, jam facti sunt Domini, exceptio Inofficiosæ dabitur, per ea, quæ habet Dav. Mevius p. 9. dec. 181. n. 4. Facilius autem est retinere, quam repetere. Et jura proniora sunt ad impediendum aliquid fieri, quam ad rescindendum.*

§. 24. IV. *Occasione Formæ nonnunquam dotis promissæ cessat Actio (1.) si ea per ultimam voluntatem constituta. Nam etsi quidem ex Testamento, Mortis causa Donatione, Fideicommissio vel Legato Dos relicta peti possit l. 29. l. 48. §. 1. l. 76. ff. de Jur. dot. Illud tamen eatenus saltim verum, quatenus ultima ista voluntas novissima, h. e. immutata est, Cum enim voluntates hominum ambula-*

bulatoriæ sint, usque ad extremum vitæ exitum; nihil obstat, quo minus etiam Legatum istiusmodi Dotis adimi, vel transferri possit. Atque hoc multo magis in Heredis Institutione, præprimis universali, locum obtinet; ne alias testatori per hoc facultas testandi auferatur. Cum tamen nemo sibi ipsi eam Legem dicere possit, ut à priori voluntate non liceat recedere *L. 22. pr. ff. de Legat. 3.* Unde quæsitum fuit apud Pereg. *Decis. 50.* An Testator instituens aliquem heredem sub conditione, ut quandam consanguineam suam duceret in uxorem, adimpleta postmodum, vivo adhuc Testatore, ab herede conditione, mutare nihilominus testamentum valeat? Ad quod Affirmative responsum: ex hac eadem ratione, quod ultima voluntas ambulatoria ad mortem. Sicuti & ob textum eam in rem, apertissimum in *l. 15. C. de Pact. Sibi enim ipsi imputare debebat*, inquit Joh. Petr. Fontanella de Pact. Nupt. Tom. 2. cl. 5. gloss. 3. part. 10. n. 32. fol. m. 147. heres primi Testamenti, quod non consideraverat, potuisse testatorem, quandocumq; sibi placeret, testamentum mutare: Hinc prætendens contra secundi testamenti heredem, non licuisse testatori testamentum mutare, quia ipse sub illa spe & quasi fide data per testatorem matrimonium contraxisset, alias non contracturus, & sicut matrimonium esset irrevocabile; ita etiam deberet esse testamentum, ne ipse contrahens sub illa bona fide primi testamenti deceptus maneret, repulsam passus est in contradictorio iudicio, & supra dicta causa non fuit sufficiens visa ad auferendum testatori liberam testamenti factionem, & facti mutationem & revocationem.

§. 25. Ne igitur revocationem promissionis metuere habeat Gener, consultius agit, si inter vivos eam stipuletur, dilata quantumvis in promittentis mortem solutione. Talis enim promissio irrevocabilis est. *L. fin. verb. vera est irrevocabilis C. de dot. Prom. L. fin. C. ad SC. Vellej. Conf. Sect. I. §. 28.* Nec obest, quod in casum mortis sic præstatio concipiatur. Quia non solius mortis mentio; sicut nec sub commemoratione mortis facta donatio, statim pro M. C. Donatione reputatur. v. g. Wenn der Donator in Betrachtung seiner Sterblichkeit/und weil er seiner Kranckheit nach, vielleicht bald Todes verfahren möchte/ ein gewisses Dotis loco, iedoch nach seinen Tode erst zu fodern/verehret. *vid. præjudicium apud Carpzovium P. 3. C. 1. def. 41.* Sed ita demum, si quinque testes adhibiti. *L. ult. C. de M. C.*

M. C. D. vel iusta aliqua interpretatione fieri non possit, ut valeat Jure simplicis donationis inter vivos. Anthon. Faber. *in Cod. lib. 8. Tit. 37. def. 3.* Carpzov. *P. 2. C. 12. def. 24.* Potest enim fieri mentio mortis in donatione, ut appareat, magis mortē esse causam donandi, quam mortis causa donationem, ut eleganter dicitur *in l. 27. ff. de M. C. D.* Ex his igitur facile nunc erit dijudicare quid sentiendum de casu à Dn. Hartm. D. Sim. Fil. Pistor. *qvæst. jur. lib. 3. qv. 8. n. a. fol. m. 970.* suppeditato. *Filia, inquit, cujusdam Comitis cum nubere alteri Comiti, Matertera ejus, Vidua, pactis dotalibus coram Consiliariis Principis initis 10000. Joachimicos Dotis nomine ea Lege promiserat sponso, ut post mortem vidue, dotem promittentis, hæc pecunia ad uxorem Comitis pervenire, & tum ab eadem tanquam Dos inferri debeat, hisce verbis formalibus, daß die Durchlauchtigste Hochgebohrne Fürsten Wittbe des Fräuleins Mutter Schwester dem Graffen 10000. Rthlr. zum Ehegelde dergestalt durch ihren Gesandten verheissen / daß dieselbe auff Seiner Gnaden Gemahl / nach Ihr. Fürstl. Gnaden Todesfall / kommen und fallen / und dem Graffen alsdenn eingebracht werden sollen. re. Paucis deinde Septimanis post nuptias moritur nova nupta, Vidua vero, quæ Dotem promiserat, alteri nubit Viro Comiti, & postquam aliquot annos superstes fuerat, decedit relicto testamento, in quo secundum Virum heredem instituerat, nulla facta mentione hujus Dotis promissæ. Hinc igitur admodum difficilis orta fuit controversia inter Comitem Dotem promissam, cujus exsolvenda dies jam venerat, petentem, & vidue promittentis heredem, eandem tanquam morte nove nuptæ extinctam solvere recusantem. Nam etsi hic etiam effectus & executio obligationis in moris eventum fuerit directa; Quia tamen promissio ibi pure & simpliciter facta, non minus hæc, quam aliæ simplices in diem donationes factæ. v. cap. 1. §. 22. inter vivos censenda donatio fuit; indeque rectissimè nec Testamento à Ducissa revocari potuit teste Pistorè d. l. ut adeo ex his appareat, non opus esse ad naturam Dotis in Irrevocabilitate consistentem, cum Dn. Pistorè *l. c. fol. 973. a. n. 19.* confugere, quasi scil. à natura Dotis alienum esset, ut per Donationem mortis causa constitui possit, cum hæc revocabilis sit; sed quia verba illius veram Donationem inter vivos continuere. Naturæ enim Dotis non contrariari per M. C. Donationem, Legatum aut aliam quamcunque ultimam voluntatem*

ratem relinqui, vel constitui, sub initio §. *prac.* sufficienter probatum est.

§. 26. (2) Si deficiat, sub qua promissa conditio. *l. 44. §. ult. ff. de C. & D. l. 42. pr. ff. de O. & A. confer. supr. §. 21. cap. 1.* Semel autem conditio (maxime potestativa) haut impleta, sed neglecta, quamvis postea adimpleatur, Dos non debetur. Hinc, si qua femina, sub conditioe tacita vel expressa nuptiarum cum certo aliquo ineundarum dotem sibi stipuletur, remisso nuncio defecisse conditio stipulationis videtur, & licet postea eidem nupserit, non convalescit stipulatio. *l. 21. & 22. ff. de Jur. Dot.* Hoc enim sermone. *Dum nupta erit*, primæ nuptiæ significantur per *l. 89. §. 1. ff. de V. S.* Secus se res habere videtur, si femina ad nubendum parata sit, sponsus autem ducere nolit *l. 31. & 71. §. 3. in fin. ff. de C. & D.* Aut, si (2) sponso promissio facta, quo casu licet primum puella ei nubere nollet, tamen si postea nupserit dos debetur, nisi aliæ nuptiæ mediæ intervenissent *l. 58. & l. 68. ff. de Jur. Dot.* (3) Si Avus forte pactus est, cum Dotem pro Nepte suscepisset: Ne à se, neve à filio Dos petatur; ab alio vero, quam filio herede, ut Dos peteretur *l. 10. ff. de Pact. Dot.* Aut cum Pater dotem pollicitus fuerit, & paciscatur: Ne se vivo petatur; neve constante matrimonio petatur. Cujus tamen conventionis pars posterior favore matrimonii, ex constitutione Divi Severi, ad vitam, quoque Patris referenda, ne diversa sententia fructum Dotis ab oneribus matrimonii separet, quodque indignissimum est, inducat, ut non habuisse dotem existimetur: quo Rescripto hoc effectum est, ut, si quidem vivo Patre decesserit, omnimodo Dos peti non possit: constante autem matrimonio, mortuo Patre peti possit, *verba sunt Ulpiani in l. 11. & 20. ff. de Pact. Dot.*

§. 27. V. *Cessante Fine* cessat quoque Dotis promissæ *Ex-actio*. Finis autem constituendæ dotis duplex est. Alius *matrimoni contrahendi*, & ut tanto facilius Filie nubendi conditionem inveniant *l. 2. ff. de J. D. l. 1. ff. Sol. Matr. l. 5. §. 5. ff. de Dol. mal. except.* Alius *Conservandi*, ad sustinendâ scil. eò melius matrimonii onera. *l. 8. §. 13. ff. quib. mod. pign.* Ille, uti Dotis constitutione primario plerumque intenditur, & respicitur; adeo, ut tacitam semper hanc conditionem annexam habeat: Si matrimonium fuerit infecutum. *l. 10. §. 4. l. 21. l. 68. ff. de Jur. Dot.* indeque nec per Filiam, nec per

pro-
44.
p. 1.
ne-
qva
ali-
isse
non
one.
Se-
nsus
onso
men
lent
tem
ero,
ter
on-
ste-
m,
ri-
non
t, si
on-
ill-
Ex-
no-
ni-
pt.
ra.
rio
nc
m.
nec
er

per Sponsum ante nuptias, deductione scil. in domum Jure Civili;
vel moribus nostris copula sacerdotali nondum consummatas, peti
possit *L. 83. ff. d. t.* Sola enim Sponsalia hic non sufficere, ex iis, qvæ
supra §. 35. *Cap. 1.* deduximus, intelligere est. Imo Instrumentum
Dotale nunquam habere executionem paratam, quando petitur Dos;
sed esse illiquidum, donec constet, matrimonium fuisse contractum
testatur Joh. Petr. Fontanella *tr. de Pact. Nupt. Tom. 1. c. l. 4. gl. 1.*
n. 55. fol. m. 58. Ita, si non obtineatur, Dotis quoque promissio
nulla est, quin & soluta jamdum restituenda. *L. 6. ff. de Cond. caus.*
dat. l. 74 ff. d. J. D. quia nimirum Dos sine nuptiis esse nequit;
§. 12. Inst. de Nupt. L. 3. ff. de J. D. l. ult. C. de Don. ant. nupt. L.
24. C. de Nupt. Hic vero tum potissimum intenditur, si post contra-
ctum sine dote matrimonium, à Socero promittatur. Talis etenim
Dos iisdem cum ea, quæ ante nuptias constituitur, gaudet Privilegiis.
arg. L. 26. §. 2. verb. nec separabitur portio dotis additamenti causa
data ff. de Pact. dot. Nam licet cesset causa favoris matrimonii con-
trahendi: non tamen cessat causa matrimonii conservandi cum
bona pace & sinceritate animi, *ut loquitur Nicol. Boerius in Decis.*
Burdegal. 331. n. 3. fol. m. 841.

§. 28. Cum igitur Dos promissa absq; nuptiis hæc subsi-
stat, Qv. quid juris, si Gener quidem paratus sit, contrahere nuptias,
Socerum autem mors præveniat, an cesset tunc Dotis promissæ petitio,
ita ut abstinens Filia eam a Fratibus exigere nequeat? Negatur.
Non tantum, si vivo Socero Sponsalia jamdum fuerint celebrata;
hoc enim casu heredes non minus, quam ipsum defunctum irrevoc-
cabiliter obligari ex iis, quæ supra §. 28. *Cap. 1.* dicta sunt, mani-
festum est. Sed &, si ante illa deceaserit. Nam, etsi stricto Jure,
necessitate Dotis præstandæ eo usq; teneri haut videantur, quin re-
vocare eam re adhuc integra, & secutis nondum sponsalibus, va-
leant, perinde ut ipse Socer, quem repræsentant, & in cujus universum
Jus successerunt, *conf. d. §. 28.* nihilominus tamen, favore Dotium,
enixam morteque confirmatam defuncti voluntatem adimplere con-
guntur per textum elegantiss. in *L. 9. §. 1. ff. de Jur. Dot. qvem inte-*
gram huc transcribere operæ præmium existimo: Si res alicui tradi-
dero, ut nuptiis secutis Dotis efficiantur, & ante nuptias deceffero: an secu-
tis nuptiis dotis esse incipiant? Et vereor, ne non possint in Domino ejus
effici, cui datae sunt: qvia post mortem incipiat dominium discedere ab eo

qui dedit: quia pendet donatio in diem nuptiarum: & cum sequitur conditio nuptiarum: jam heredis dominium est, a quo discedere rerum non posse dominium invito eo, fatendum est. Sed benignius est, favore Dotium necessitatem imponi heredi consentire ei, quod defunctus fecit: aut si distulerit, vel absit; etiam volente vel absente eo, dominium ad Maritum ipso Jure transferri; ne mulier maneat indotata.

§. 29. Non incommode hic de Legato pro dotanda Filia relicto, wenn der Vater seiner Tochter ein gewisses zur Ausstattung vermacht hat/ disquiritur: Purum illud an Conditionale sit, h. e. Utrum Filia non nisi contractis Nuptiis; an statim exigere possit à Fratribus? Berlich. P. 3. Decis. 324. n. 43, & n. 46. p. m. 191. Purum statuit, sicuti & illud, si ita legetur: *ut nubat*. Adèd ut statim, cum nubilis facta, peti possit, præstita tamen cautione, ut, si non nupserit, restituat Legatum. l. 71. §. 3. ff. de C. & D. Sin autem ita conceptum: *Si nupserit*, aut sub nomine & Titulo Dotis relicto, Conditionale existimat. Alii vero, quorum quasi Antesignanus Bartolus, & cum eo Petr. Fontanella de Pact. Nupt. Tom. 2. cl. 6. Gloss. 2. Part. 7. n. 7. 10. 12. seqq. distingunt: Utrum contemplatione certi alicujus matrimonii, v. g. cum Titio aut Cajo ineundi, an in genere relicto; Illo casu conditionale non negant arg. l. 63. pr. ff. de C. & D. l. 4. C. de Cond. insert. Hoc vero advertendum arbitrantur: Pater Filiae alias aliquid reliquerit pro sua Legitima; atque tunc Legatum hujusmodi Dotis, seu pro dote aut pro nuptiis, Conditionale esse; Sin vero nihil reliquerit pro Legitima Purum esse Legatum, quia Pater ad relinquendam liberis Legitimam obstrictus jamdum fuisset; cum alias Testamentum non valeat, & sic, inquit, est magis quædam admonitio, ut Filia se nubat, quam sit gravamen. l. 6. §. 1. vers. hanc ff. de Tutel. l. 6. pr. cond. caus. dat. non tantum quoad eam quantitatem, quæ intra Legitimam est, sed & quæ extra eam. Quia cum Pater videatur totam Dotem assignare pro Legitima portione, & non sumus in Legitima decreta à Legge; inde fit, quod sicut Legatum pro Legitima purum, ita & istud, quod totum Legitimæ instar est; Et sicut statutum augere potest Legitimam, & de taliter cauta judicatur, ut de Legitima Jure Naturæ debita, ita & Pater poterit hoc facere, prout latius hoc deducit Fontanella loco superius citato. Enim vero uti Patrem non minus

nus, quam statutum augere liberorum Legitimam posse non nega-
verim; ita profecto non video, qui Fontanella Legatum istiusmo-
di auctæ Legitimæ, vel potius Testamentum, in quo illud relictum,
eo usque sustinere velit, ut quæstione illa indigeat: Purum, an
Conditionale sit? Cum Testamentum, in quo Legitima non In-
stitutionis, sed Legati, ut alio titulo relicta, Jure Civili (non etiam
Saxonico Elect. *per Const. 9: part. 3.*) nullum sit, vel ut injustum
inofficiosi Quærela rescindatur *Nov. 115. c. 3. & 5.* Alia quæstio
esset, si portioni hereditariæ, in qua Filia instituta, adjecta fuerit
conditio, tunc quoad illud, quod intra Legitimæ quantitatem est,
pro non-adjecta & institutio pro pura habetur, quoad reliquum
autem, quod post Legitimam portionem restat, conditio expectan-
da est, *ut loquitur textus eam in rem notabilis, in L. 36. §. 1. C. de*
Inoff. Testam. conf. arg. L. fin. §. 5. de Legat. 2. Unde regulariter
omne Legatum Dotis conditionale est: supposito scil. quod Filia
aliunde Legitimam habeat; quoniam alias, ut dixi, nec Testamen-
tum nec Legatum subsistit. Atque hinc est, quod nec ante con-
tractas nuptias ad hæredes transmittatur *L. 71. §. 3. vers. ante nu-*
prias ff. de C. & D. Ut maxime in casu *d. L. 71. §. 3. vers. sed*
cum ante &c. ratione exactionis sub cautione permissæ Purum di-
catur. Jussit enim ibi Socer heredem Titio, futuro genero, Dotis
Seiæ Filia nomine centum dare: quod Legatum Dotis Gener re-
gulariter ante contractas nuptias haut consequitur; quia autem
adimplere conditionem paratus fuit, promittendo Seiæ matrimo-
nium, cingendus pro cincto, conditioque pro purificata, & Lega-
tum purum habetur, ad hunc effectum, ut spe certo secuturi con-
jugii peti possit, præstita tamen cautione Seiæ pecuniam reddi, si
promissis non steterit; Interim ex hac ipsa necessaria, *ut in d. L.*
dicitur, cautione, liquido satis apparet, Legatum illud in se & sua
natura (in adimplenda conditione unice fundata) mere Condi-
tionale esse.

§. 30. Legatum vero sub conditione hac: *cum nupserit;*
non nisi Viripotens consequitur. Quare si Minor XII. annis nu-
pserit, non ante ei Legatum debetur, quam Viripotens esse cœ-
perit: quia non potest videri nupta, quæ virum pati nequit, *per*
L. pen. ff. quand. dies Legat. Multo minus igitur Maritus illius,
quam-

quamdiu illa Legitimam ætatem non impleverit, Legatum hoc exigere poterit, *per text. express. in L. 68. verb. tunc primum petetur, cum major annis apud eundem esse cæperit. ff. de Jur. Dot. L. 4. ff. de R. N. facit huc L. 101. pr. ff. de C. & D. quin nec acceptæ Dotis, aut Legati, fructus tali casu Mariti fieri, licet in domo eius decesserit, isque matrimonii onera supportaverit, statuit Nicolaus Boerius in Decis. Burdegal. 22. n. 37. fol. m. 51. Nisi dolo malo conversatus sit is, ad quem dos pertinet, tunc enim Maritum doli mali exceptione posse condicentem summovere ex Juliano probat Ulpianus in L. 11. §. 4. quod fals. tut. aurb. Illud præterea hic addendum, Legatum Dotis mulieri relictum, invito Marito, repudiari non posse. *per elegantiss. textum in L. 14. §. fin. ff. de Fund. Dot. & L. 71. §. 3. ff. de Cond. & Demonstr.**

§. 31. Ab istiusmodi autem Legato Dotis, differt illud, quod Dotis promissæ nomine relictum est. Præterquam enim, quod istud Constituendam, hoc Constitutam Dotem contineat; illud ex liberalitate, hoc ex necessitate relinquitur; proinde etiam solutionis magis, quam Constitutionis Dotis Legatum est, prout supra iamdum ex parte ostensum §. 12. *h. cap.*

§. 32. Atque hæc quidem ita potissimum obtinent ex parte Finis Constituendi Matrimonii *v. §. 26. præc.* Quoad Cessantem autem Finem Conservandi illius, quæsitum est: Num cesset Dotis promissæ Actio, si ipse Socer Filiam, quoad ea vixit, cum familia exhibuerit, maritusque adeo nullam impensam fecerit? Sane, nisi pacto sibi, post mortem mulieris, gener dotem stipulatus sit, Jure Civili Domitiana hæc quæstio esset, *conf. §. 46. & 59.* Sin pactum hoc ita intervenerit, Negativa Juri convenientior erit, videndumque, Pater ad exhibendum se obstrinxerit, an non. Illo casu sumptus quidem, quos eo nomine fecit, haut repetit, usuras tamen Dotis ipso Jure, citra ullam stipulationem lucrifacit, *l. 69. §. 3. ff. de Jur. Dot. L. 42. §. 2. ff. Sol. Matr. quin & errore solutas condicere potest per text. eleg. in L. 17. pr. ff. de dol. mal. except. tametsi forte usuræ, vel etiam fructus ex rebus in dotem promissis percepti, impensas istas multum superaverint, quia frequenter etiam Dotis fructus non sufficiunt ad onera illa matrimonii supportanda, ut ait Pontifex in cap. 6. X. de Usur. nec Gener fructus pignoris legi-*

legitimas Dotis promissæ usuras excedentes Socero restituit. v. *supra*
§. 45. *cap. I.* quod usq̄ eo procedere existimem, licet deinde Filia, item
que Gener se ipsos de Dote exhibere voluerint. Quia pacta servanda
sunt. Hoc vero, non de Usuris tantum, sed & de sorte, quod impendit,
deducere, & Jure alterius Creditoris, aut Negotiorum Gestoris com-
pensare potest, cum impensæ istæ in rem Generi Filiaq̄ versæ sint,
l. 20. l. 21. ff. de in rem vers. Nisi probare velint pietatis potius, quam
compensandi animo sumptus à Socero factos. *arg. l. 34 ff. de Neg. gest.*
quod quidem in dubio haut præsumendum. *arg. l. 25. pr. ff. de probat.*
Nec refert deniq̄, etiã si Dos non contrahendi, sed conservandi matri-
monii causa fuerit promissæ; ob id tamen non magis eius exactio cessat
(1) quia in his alimentorum sumptibus matrimonii onera non absol-
vuntur (2) in *d. l. 17.* usuræ tantum non fors remittitur. Sibiq̄ (3) im-
putet Socer, quod ita pure & simpliciter promiserit & pactus sit. For-
tasse etiam (4.) ipsemet suam separatim majori cum commodo,
majoriq̄ frugalitate sustentasset gener familiam, si promissæ Dos so-
luta fuisset. Atq̄ hoc etiam ita in foro nostro Saxonico dudum usu
comprobatum legimus apud Carpzovium *P. 2. Decis. 161. n. 19. in caus.*
Hieron. K. anno 1628. verb. Ist euer Eherweib mit Tode abgangen/ und
hat eine ziemliche Erbschafft an Fahrnuß und baaren Gelde nach sich
verlassen. So hat sie dieselbe vermöge Landüblicher Sächsischer Rech-
te auff euch den überlebenden Ehemann / ungeachtet ihr benebenst ge-
dachten eurem Weibe bey euren Schwieger Vater bishero mit Woh-
nung und Nothdürfftiger Kost unterhalten worden/ gebracht und ver-
fället/ und es mag euch dieselbe nicht/ verweigert werden. Non prohi-
betur tamen, ut dixi, Socer, quod impendit, detrahere & compensare.

§. 33. Sed, annon alio, quam Ordinario Actionis & procedendi
modo promissam Dotem tenaci Socero extorquere licet, v. g. per ex-
pulsionem mulieris, aut denegationem alimentorum? Certe cum
Dos non ob id tantum constituatur, ut nubendi conditionem filia in-
veniat. v. *L. fin. C. de Repud. L. fin. C. de don. ant. nupt.* led etiam & ma-
xime in Compensationem alimentationis. *l. 19. ff. de. O. & A. l. 56. §. 1.*
ff. d. 7. D. ut & reliquorum Matrimonii onerum; ideoq̄ si sumptus ad
hoc necessarii, & ex contractu stipulationis debiti, à Socero denegan-
tur, nec Gener, à parte sui, mutua contractus obligatione, ad sustinen-
da matrimonii onera, præstandaq̄ nuptæ alimenta, obstringitur, *per*
text. disert. in L. fin. C. ad SC. Vellej. Imo expellere eam, do-
mum

L

numque Parentibus vel propinquis remittere poterit, ut docet Bal-
dus in d. L. Fin. Gail. L. 2. observ. Pract. 87. n. 2. 3. Quia Dos
pro alimentis & oneribus matrimonii promissa solvenda est l. 7.
pr. ff. de Jur. Dot. L. 20. C. eod. nec decipiendus Gener, quod fie-
ret, si cogeretur indotatam retinere & alere per L. 9. §. 1. ff. de cond.
caus. dat. quod nec Jure Canonico prohibitum videtur in cap. 7.
verb. ne occasione dotis detenta uxor a Viro dimissa, aut Vir, qui dimisit
uxorem, adulterii reatum incurrat, X. de Don. int. Vir. & Uxor. Quin
Jure Civili divortere licitum, per d. L. fin. verb. & distrahi matri-
monium. C. ad SC. Vellej. præprimis si ipsa uxor solutionem Dotis
Promissæ impediatur, & malitiose Maritum usufructu illius defraudare
velit, sponsusque falsis promissis & vana spe ad conjugium sit pro-
lectatus, vid. Sanch. de Matrim. 9. d. 5. n. 11. & 18. add. Anthon.
Fabr. in Cod. L. 2. T. 19. def. ult. n. 9. Quod tamen moribus nostris
minime probatur. Ut maxime eum Dotis fructus Marito pro one-
ribus matrimonii debeantur, quin & loco alimentorum habeantur
arg. L. 20. C. de J. Dot. indeque & magnus Dotium favor sit L. 70.
ff. de Jur. Dot. Tantus tamen haut est, ut propter non solutam Do-
tem matrimonium contractum, & per nuptias consummatum rursus
dissolvi debeat. Cum (1.) Dos ad cohabitationem conjugalem nil
conferat, hæcque cohabitatio non a Dote, sed ab ipsa Lege Naturali
& Divina, ex ipso Matrimonii contractu oriatur. Adde quod Chri-
stus Matth. 5. omne divortium vocaverit illicitum extra causam for-
nicationis; neque finis cohabitationis præcipuus est, ut uxor a Ma-
rito alatur, ad quod Dos constituitur sed ut mutua obsequia præ-
stent, ad prolis generationem ejusque educationem, qui finis & absque
promissa dote obtineri potest. Quia (2.) matrimonium etiam sine dote
consistit, utpote non dote, sed affectu contractum. L. pen. pr. C. de Rep.
& sibi imputet (3.) gener, quod ante exsolutionem illius matrimonium
consummaverit, fidemque habuerit arg. l. 19. pr. de Reg. jur. Quapro-
pter etiam in supremo Dicasterio Ecclesiastico Dresdensi Anno 1620.
d. 26. Febr. ita pronunciatum. Daß beklagter sein Eheweib alsobald
hinwieder zu sich zu nehmen / und mit Unterhalt zuversorgen schul-
dig: In Verbleibung dessen werden ihr an den Schösser zu Dippols-
walde Executoriales billig mitgetheilet / dagegen ihme die versproche-
ne Mitgift bey ihres Vaters weltlicher Obrigkeit zu suchen unbenom-
men. v. r. w. teste Garpzovio Lib. 2. Jurispr. Consist. def. 205. n. 12.
idem-

Idemq̄ etiam de sponsalibus rite pureq̄ celebratis dicendum vide-
tur, ea scil. ob dotem promissam, haut solutam, non magis, quam ob
errorem divitiarum dissolvi, etiamsi dolus dederit causam sponsali-
bus. Covarruv. de Matrim. P. 2. C. 3. §. 7. n. 4. Dn. Ziegler ad Lan-
cellot. Inst. Jur. Can. L. 2. T. 12. §. 3. ad verb. *quantitatis & fortune.*
Quamquam Jure statutorio Hamburgensium facilius tali casu repu-
dium, quam divortium impetrari posse videatur. Quod, cum valde
singulare sit, placuit ejus verba, quæ habentur P. 2. T. 9. art. 7. ex
Magnif. Lauterbach. Vol. 2. Diss. Jur. Tubingens. 5. ad Jus. Statutar.
Hamburgens. th. 53. hic apponere. Wann aber einer mit einer
Jungfrau oder Wittwen sich ehelich eingelassen / die er vermeinet
reich zu seyn / und daran Mangel verspühret: So kan in diesem Fal-
le / nach gehaltenen Hochzeit die Trennung keine Stadt haben / son-
dern er mus dieselbe / die er hat genommen / behalten; Aber vor der
ehelichen Copulation und Beylager / kan die Verlobnuß getrennet
werden. In quo statuendo, Juris hujus Conditores videntur ma-
xime ad onera Matrimonii à Marito, magna satis molestia sæpe su-
stinenda, *juxta d. L. 20. C. de Jur. Dot.* respexisse, quæ utiq̄, Do-
te & facultatibus Sponsæ, tolerabiliora hoc modo erunt efficienda;
Proinde si in his erraverit Sponsus, errorem illum, excludere ipsum
consensum præsumserunt; sine hoc autem nec Sponsalia subsistere
certum, ut tradit Lauterbach. *l. c.*

§. 34. Coronidis loco circa Abstinentes à Paterna heredita-
te Filias *Qu.* An partem faciant (*v. L. 1. §. fin. ff. de Collat.*) in com-
putanda Legitima, eam scil. *vel augendo*, puta, si è quinq̄ liberis sint,
ut nihilominus semis Legitima constituatur; *vel Minuendo*, ut scil.
reliqui quatuor aut plures, non abstinentes non integrum semissem,
aut si pauciores liberi, Trientem, sed detracta ubique abstinentis por-
tione, quod superest tantum habeant? Quoad utrumque hoc Affir-
mo. Ratione prioris quidem: quia regulariter Legitima ex nume-
ro liberorum, quos Pater moribundus sibi successores reliquit, æsti-
matur & computatur; ex quibus cum etiam abstinens filia morte Pa-
tris fuerit, ipsiq̄ adeo semel delata hereditas, cujus non ex tacita so-
lum voluntate Parentis, *L. 7. in fin. ff. Si Tab. Test. null.* Sed &
ipso Jure partem habuit. *L. 14. ff. de Suis & legit. L. 11. ff. de lib. &*
posth. mirum quoque non est, cur in computanda Legitima ratio il-

lius haberi, eaque, ad augendam illam, partem facere debeat, licet ad eam non veniat, sed abstineat; quia facta hoc sibi tantum, non aliis liberis, quibus ante abstentionem, statim à momento delata ipsi hereditatis, seu, morte Patris, ius quæsitum fuit, nocet. Accedit, quod declaratio abstentionis, regulariter & ordinarie, post Inventarium demum & computatas partitiones fiat: quibus peractis deinde Filia deliberare solet, utrum magis ipsi expediat: Acceptam Dotem abstinendo retinere, an verò portionem hereditatis, facta Dotis collatione, eligere: Necessario igitur tum in numero liberorum, (etiam ad augendam Legitimam) ea reputabitur; semel autem partem faciens non poterit postmodum ex numero liberorum abstinens rejici, nec nova distributio seu Computatio propterea fieri, & priores adeo portiones rursus imminui; ipso Jure enim heres est, atque sic etiam inter liberos numeranda, eique proinde assignanda quoque portio est, ut hoc beneficium habeat quod manere heres invita non teneatur; Inclinare huc ex parte videtur Berlichius *P. 3. Concl. 12. n. 28. p. m. 290.* Ratione posterioris vero 1.) quia talis renuncians suam partem, suamque Legitimam, seu loco illius, Dotem vel donationem propter Nuptias, anticipando præcepit. Est enim teste Fontanella *Tom. 2. claus. 9. gloss. un. part. 1. n. 54. fol. m. 557. dotatio filia, anticipatio Legitimæ, & solutio seu satisfactio illius, de Jure ex particulari causa permisa ante mortem.* Eoque nomine 2.) Patri, & huius deinde heredibus obligatus est: Ex quo etiam in Praxi quotidie deprehendimus Dotem Datam in Inventario paternæ hereditatis inter Nomina referri. Es wird unter die Activ-Schulden / als etwas daß die Tochter in die Erbschafft zu conferiren schuldig / mitgebracht. Unde licet 3.) partem in computata Legitima faciat, eam tamen ab herede nequit exigere, priusquam illud, quod, ex causa Dotis vel donationis acceptæ, hereditati debet, restituat seu conferat; itaque heres sibi eam Legitimæ portionem compensando retinere creditur, si Filia dote, vel Filius donatione retenta, & Legitimæ imputata, beneficio Legis nostræ hereditate abstineat; cum alias (4.) totum Trientem vel integrum Semissem reliquis pro legitima præstando, eadem abstinens Legitima bis solveretur: Semel ipsi Filia vel Filio, in Dote aut Donatione propter nuptias; Deinde in Triente vel Semisse ab herede, contra *l. 57. ff. de Reg. Jur.*

§. 35. Limitarem tamen prædicta eo in casu, ubi vel nihil, vel minus Legitima abstinens à Parente accepit; tunc enim vel integra illius pars legitima, vel portio, dotem aut donationem excedens, quamq; adeo heres Jure compensationis retinere nequit, cæterorum Legitimis accrescere videtur. *facit huc L. 34. §. 5. Verb. qd si in summa dotis nomine legata amplius sit. etc. ff. de Legat. 2.*

§. 36. Secus autem se res habet in illis qui vivo Patre, dote vel donatione accepta, hereditati paternæ renunciarunt. Sicque adeo etiam inviti abstinere hereditate coguntur. Hi enim neq; ad augendam, neq; ad minuendam Legitimam faciunt partem. Non ideo solum, quod renunciatio hujusmodi in Patris, vel heredis scripti, vel scribendi, favorem & commodum facta censetur: Berlich. *d. Concl. 12. n. 26. p. m. 287.* Sed maxime, quia, ut dixi, hereditas in tot proprie partes, ipso quasi Jure dividitur, quot moribundus successores reliquit. Qui igitur vivo patri, Dote vel Donatione propter nuptiâs accepta, ejus hereditati renunciant, uti in numero heredum, seu Successorum morientis Patris revera non reperiuntur, nullamq; ob id hereditatis partem accipiunt; ita nec fictione aut effectu Juris (succedendi scil. cui dudum jam renunciarunt) pro talibus habendi, ut partem faciant hereditatis vel Legitimæ, cujus participes amplius non sunt. Accedit: quod talis renunciâs suam partem, quamq; adeo Legitimam, seu loco hujus dotem, anticipando præceperit. Qui igitur denuo post mortem Patris partem habeat, quam accepit; Legitimamq; tanquam non-soluta computanda, & ævis alieni loco heredi adscribenda. Quin ejusmodi renunciâs, quantum ad portionem legitimam, dotemq; in eam imputandam, pro civiliter mortuo, seu non existente in numero heredum succedentium, habendus est. Ita enim ICti Lipsiens. Anno 1601. Mens Maj. referente Berlichio P. 3. Concl. 12. n. 16. in fin. p. m. 289. responderunt. Hat euer Vetter sechs Kinder/vier Söhne und zwey Töchter in wehrenden Ehestande gezeuget/die Töchter aber gegen empfahung ihres Ehe-Geldes/ und anderer Ausstattungs/sich der Väterlichen Erbschaft in beständiger Rechts-Form verziehen und begeben/ folgendes aber euer Vater seinen letzten Willen auffgerichtet/darinnen er euch eure Legitimam titulo Institutionis verlassen/die übrigen drei Söhne aber in der ganzen Erbschaft zu Erben ernennet / alles nach mehrern Inhalt eurer Fragen. Ob nun auch wohl zu recht versehen/wenn fünf oder mehr Kinder vorhanden seyn/das ihnen Semis, und die halbe Erbschaft vor ihre Legitima gebühret / dieweil aber aus eurer Frage zu befinden/das euere zwei Schwestern gegen der Ausstattung sich des Väterlichen Erbes gänzlich verziehen/ und nach gemeinen Schluß der Rechts-Lehrer darvor gehalten wird / das die ausgestatteten Töchter unter die Kinder so viel die Legitimam betrifft/nicht mehr zu zählen seyn. So habt ihr aus der halben Erbschaft euere Legitimam nicht zu fordern / sondern müßet euch begnügen lassen/wenn euch dieselbe aus den dritten Theile der verlassenen Güther entrichtet werde. v. r. w.

Addi-

Addidamenta

Nemo ob id, quo bonis Paternis se abstinet, infamis est, Severus & Antonius rescripserunt in *L. 7. C. ex quib. caus. infam.*

2. Liberis paterna hereditate abstinentibus, ratione injuriæ, Patri illatæ: injuriarum actio denegatur. *S. Berlich. Decis. Part. 2. decis. 188.*

3. Solutio à Debitoris herede facta Creditoribus haut revocatur, etiamsi hic postmodum ea abstineat, dummodò sponte facta solutio, non per vim extorta fuerit. *L. 24. ff. qdæ in fraud. credit.*

4. Filius familias nomine proprio contrahens, etsi æque ac Paterfamilias, excepto mutuo obligetur, *l. 39. ff. de O & A. L. 57. ff. de Judic. in Solidum l. 44. ff. de Pecul. abstinens tamen hereditate paterna Beneficium Competentiæ habet. L. 2. pr. ff. L. 2. C. 4. C. quod cum eo qdæ. C. heredibus autem illi us haut conceditur l. 4. §. 3. ff. d. t.*

5. Pupillus ex Paterno testamento substitutum habens, abstinendo hereditate, Patris Creditoribus satisfacere ex bonis adventitiis haut obligatur; Substitutus autem, pupillo intra pubertatem defuncto succedens, illis tenebitur. Cum enim ex dispositione Patris hic substitutus filio succedat, unum testamentum, unaque proinde & Patris & filii est hereditas, adeo, ut in persona substituti separari invicem nequeant: ut in persona filii potuerint, hicque ab hereditate Patris planè etiam abstinerit, *L. 28. ff. de Reb. auctbor. judic. poss. add. L. 10. §. 2. ff. de vulg. & pup. subst.*

6. Filia Paterna hereditate abstinentes & ex Feudo elocationem & dotem ab Agnatis accipientes, creditoribus paternis nil quicquam indè solvere coguntur; quia non hereditario, sed singulari Saxonico Jure eam habent *vid. Carpz. Decis. 175. per tot.*

7. Liberi Parentum heredes facti, alienationem subselliorum Templi à Parentibus factam impugnare haut possunt; secus quàm si hereditate eorum se abstinerint: hoc enim casu ad revocationem Subselliorum admittendos esse in Consistorio Lipsiensi Anno 1682. d. 29. Martii in causa Hans Ottens in Wornundtschafft / Hans Heinrich Streiffings / contra Lorenz Taubern pronunciatum observavi.

8. Impensæ in Dotis promissæ exactionem factæ ipso Jure Dotis quantitatem minuunt, ita, ut tanto minor illata æstimetur, adeoque nec mortuo marito amplius repeti possit *arg. L. 41. §. 3. C. L. 57. ff. de Jur. Dot.*

F I N I S.

AB: 153 7 19

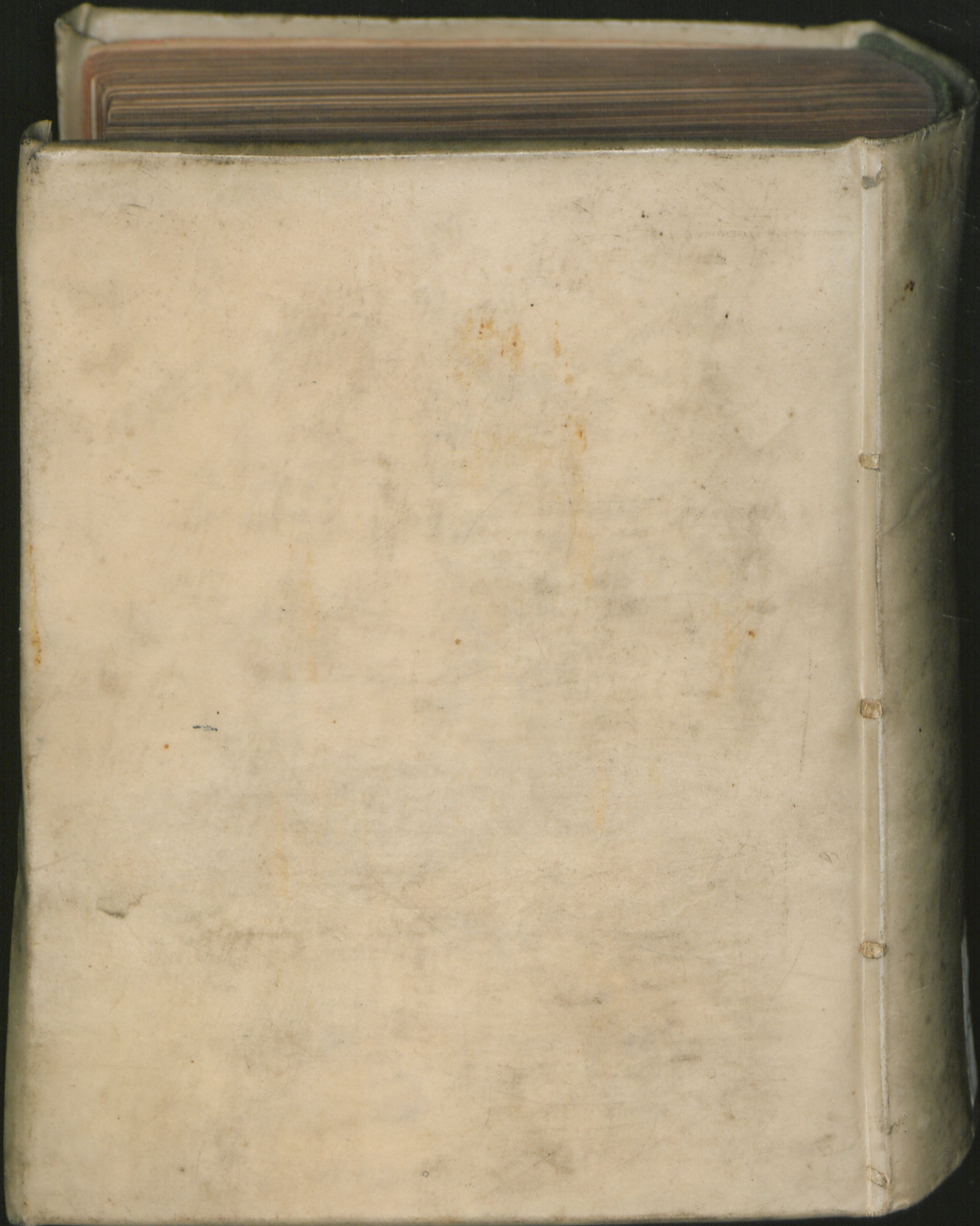
ULB Halle 3
003 025 845

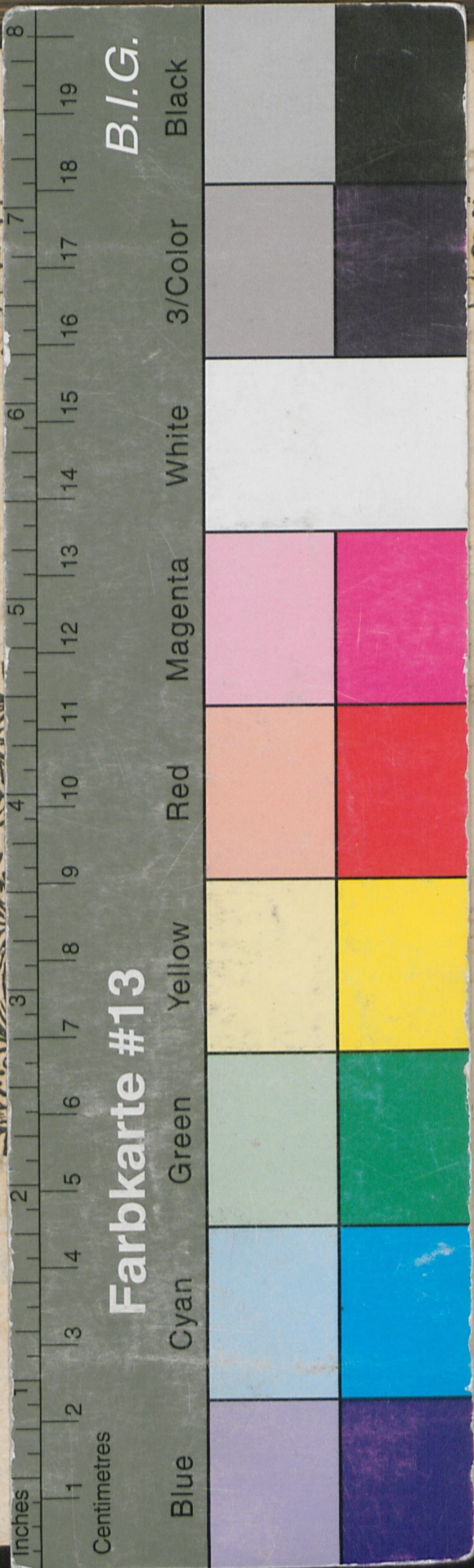

R

V 17

25

XXIV

DISSERTATIO
De
BENEFICIO FILIÆ
ABSTINENDI HEREDITA-
TE PATERNA
AD
EFFECTUM EXIGENDI
DOTEM PROMISSAM

Ex
P. II. L. ult. ff. de Dot. Collat.

Quam
Consensu Nobilissimi Jctorum Lipsiensium Ordinis

Ad d. XXIII. Febr. Anno M DCLXXXIIX.
B. C. D. P. P.

P R Æ S E S

GOTHOFREDUS Barth/Lipf.
J.U.D. & Pract.

& Respondens

JOHANNES FRIDRICUS Pauer/
Longafaliff, Thuring.

LIPSIÆ, Literis JOHANNIS GEORGI

